בס"ד

סיפורי צדיקים

חלק ב'

משיעוריו של

הגאון רבי בן ציון מוצפי

סיפורי צדיקים

מִשְׁעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצָפִי – חֵלֶק ב'

אני תלמידה של הרב מוצפי במשך שנים.

בחלק זה אספתי סיפורים מתוך השיעורים החיים של הרב בבית הכנסת

מוסאיוף בירושלים, כדי להתחזק מכל סיפור, שהרי סיפור זה מלשון ספיר.

ושנזכה ללמוד ולהתחזק לעשות נחת רוח לבוראינו.

הסודות להצלחה שלך · yoursuccesstoolbox.com

אֵיךְ מִשְׁתַּמְּשִׁים בַּסֵּפֶר

לְכָל סִפּוּר בַּסֵּפֶר יֵשׁ אַרְבָּעָה חֲלָקִים:

הַסִּפּוּר
הַסִּפּוּר כְּפִי שֶׁסִּפֵּר אוֹתוֹ הָרַב בַּשִּׁעוּר, עִם תְּמוּנָה גְּדוֹלָה.

מִי הָיָה?
כַּמָּה מִלִּים עַל הָרַב אוֹ עַל הֶחָכָם שֶׁבַּסִּפּוּר, וּמָתַי חַי.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל
מָה לוֹמְדִים מֵהַסִּפּוּר, בְּמִשְׁפָּט אֶחָד.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לָעֲבוֹדָה
שְׁאֵלָה שֶׁכָּל אֶחָד שׁוֹאֵל אֶת עַצְמוֹ, כְּדֵי לְהִתְחַזֵּק.

וְעוֹד: מִלּוֹן קָטָן לְמִלִּים קָשׁוֹת, "סַפְּרוּ בַּבַּיִת" – שְׁאֵלָה לְשִׂיחָה בַּמִּשְׁפָּחָה, וְקוֹד שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת הַסִּפּוּר בְּהַקְלָטַת הַשִּׁעוּר.

צִיר הַזְּמַן וְהָעִגּוּלִים

בְּתְחִלַּת הַסֵּפֶר יֵשׁ צִיר זְמַן, מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ וְעַד יָמֵינוּ.

כָּל רַב מְסֻמָּן בְּעִגּוּל עִם מִסְפָּר: 1, 2, 3 – לְפִי הַסֵּדֶר שֶׁבּוֹ חַי. לְיַד הָעִגּוּל כְּתוּבִים שֵׁם הַסִּפּוּר וּמִסְפַּר הָעַמּוּד.

בְּרֹאשׁ כָּל סִפּוּר מוּפִיעַ אוֹתוֹ עִגּוּל, עִם שֵׁם הָרַב וְהַשָּׁנָה. כָּךְ אֶפְשָׁר לַעֲבֹר מֵהַסִּפּוּר אֶל צִיר הַזְּמַן, וּבַחֲזָרָה.

הַשָּׁנָה כְּתוּבָה בַּשָּׁנָה הָעִבְרִית, בְּאוֹתִיּוֹת וּבְמִסְפָּר. מִתַּחְתֶּיהָ כְּתוּבָה הַשָּׁנָה לְמִנְיָנָם, וְכַמָּה שָׁנִים עָבְרוּ מֵאָז.

כָּתַבְנוּ רַק שָׁנִים שֶׁמָּצָאנוּ לָהֶן מָקוֹר; כְּשֶׁהַשָּׁנָה הַמְדֻיֶּקֶת אֵינָהּ יְדוּעָה – כָּתַבְנוּ אֶת הַתְּקוּפָה.

כָּךְ נִרְאֶה הָעִגּוּל בְּרֹאשׁ הַסִּפּוּר:

17
רבנו יוסף חיים – "בן איש חי"
נִפְטַר ה'תרס"ט (5669)
1909 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 117 שָׁנָה

הַצָּעָה לְשִׁמּוּשׁ

בַּבַּיִת: קוֹרְאִים יַחַד סִפּוּר אֶחָד, לִפְנֵי הַשֵּׁנָה אוֹ בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת, וְשׁוֹאֲלִים אֶת הַשְּׁאֵלָה הָאִישִׁית.

בַּכִּתָּה: בּוֹחֲרִים סִפּוּר לְפִי הַמִּדָּה שֶׁבְּמַפְתֵּחַ הַמִּדּוֹת שֶׁבְּסוֹף הַסֵּפֶר, קוֹרְאִים, וּמְשׂוֹחֲחִים עַל מוּסַר הַשֵּׂכֶל.

מַטָּרַת הַסְּפָרִים: לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים

חַכְמֵי הַתּוֹרָה וּגְדֻלָּתָם

1. רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי וְהַקְּשָׁיָה עַל "דִּבְרֵי שָׁלוֹם"..... 7
2. הָרַבָּנִית שֶׁהֶרְאֲתָה בַּשִּׂלְחָן עָרוּךְ..... 9
3. תַּלְמִיד הָרַדְבָּ"ז בְּסָלוֹנִיקִי וְהָעֲגוּנָה הַמְּשֻׁלֶּשֶׁת..... 11
4. רַבִּי יְהוֹשָׁעַ וּבַת הַקֵּיסָר..... 13
5. קִבְרוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט בְּסָלוֹנִיקִי..... 15
6. הַמּוֹבִיל שֶׁנַּעֲשָׂה מַגִּיד שִׁעוּר..... 17
7. רַבִּי מֵאִיר וְרַבּוֹ אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה..... 19
8. פָּנָיו שֶׁל דָּוִד..... 21
9. רַךְ כְּקָנֶה – רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן..... 23
10. רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַחֵרֶב שֶׁנָּפְלָה לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה..... 25
11. רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַקֶּרֶשׁ מִן הַסְּפִינָה..... 27

שְׁמִירַת מִצְוֹת וּזְהִירוּת

12. אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם..... 29
13. "שַׁבָּת!" – מַעֲשֶׂה בִּשְׁמָמִית..... 31
14. מַעֲשֶׂה בַּגֶּשֶׁר בְּבַגְדָּד..... 33
15. שָׁאשָׁא וְהַבּוּזָה..... 35
16. חָכָם בֶּן צִיּוֹן וְהָעוֹף..... 37
17. הַבָּחוּר שֶׁפָּחַד מֵהַדְּרָשָׁה..... 39
18. רַבֵּנוּ הָאֲר"י עוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּעֶרֶב שַׁבָּת..... 41

צְדָקָה וְתַמִּיכָה בַּתּוֹרָה

19. הִלֵּל וְשֶׁבְנָא..... 43
20. הַשֻּׁתָּף שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא..... 45

הַכְנָסַת אוֹרְחִים

21. שְׁלֹשֶׁת הַחֲבֵרִים שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ..... 47
22. הַזָּקֵן בֶּן הַשְּׁמוֹנִים..... 49
23. הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין וְהַקַּמְצָן שֶׁבַּתַּנּוּר..... 51
24. רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא וְהַזָּקֵן שֶׁהִזְמִין אוֹתוֹ..... 53
25. רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַשְׁקֶה אֶת הַחֲכָמִים..... 55
26. בֶּן הַבָּקָר שֶׁבָּרַח לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה..... 57
27. הַמַּלְאָכִים שֶׁאָכְלוּ אֵצֶל אַבְרָהָם בָּשָׂר וְחָלָב..... 59
28. הָעֲשִׁירִי לַמִּנְיָן – אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּחֶבְרוֹן..... 61

צִיר הַזְּמַן – מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ וְעַד יָמֵינוּ

לְמַעְלָה – הַשָּׁנָה הָעִבְרִית, בְּאוֹתִיּוֹת וּבְמִסְפָּר; וּמִתַּחְתֶּיהָ – הַשָּׁנָה לְמִנְיָנָם וְכַמָּה שָׁנִים עָבְרוּ מֵאָז. הַשָּׁנִים לְפִי מְסֹרֶת חַז"ל. כָּל רַב שֶׁבַּסִּפּוּרִים מְסֻמָּן בְּעִגּוּל זָהָב עִם מִסְפָּר, וּלְיָדוֹ שֵׁם הַסִּפּוּר וְהָעַמּוּד. אוֹתוֹ עִגּוּל מוֹפִיעַ בְּרֹאשׁ הַסִּפּוּר.

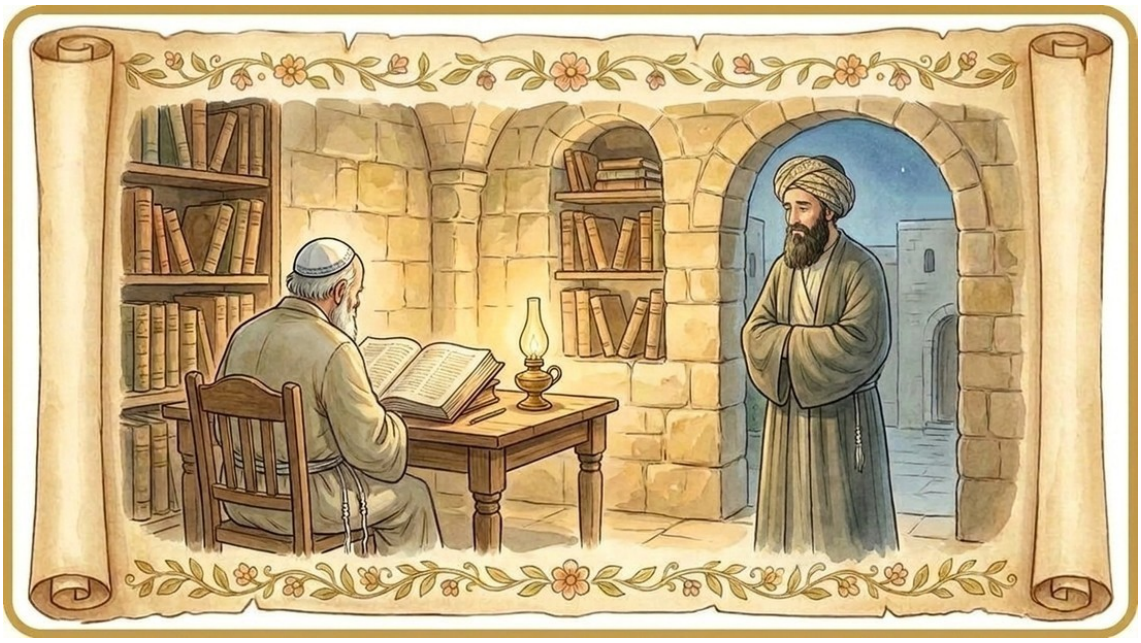
נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה 1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ״ 3,840 שָׁנָה	1	**אברהם אבינו** שְׁלֹשֶׁת הַחֲבֵרִים שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ · עמוד 47 הַזָּקֵן בֶּן הַשְּׁמוֹנִים · עמוד 49 בֶּן הַבָּקָר שֶׁבָּרַח לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה · עמוד 57 הַמַּלְאָכִים שֶׁאָכְלוּ אֵצֶל אַבְרָהָם בָּשָׂר וְחָלָב · עמוד 59 הָעֲשִׁירִי לַמִּנְיָן – אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּחֶבְרוֹן · עמוד 61
ב'תמ"ח (2448) לִפְנֵי כ״ 3,340 שָׁנָה	●	מַתַּן תּוֹרָה בְּהַר סִינַי
נוֹלַד בִּשְׁנַת ב'תתנ"ד (2854) לַבְּרִיאָה 907 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ״ 2,930 שָׁנָה	2	**דוד המלך** פָּנָיו שֶׁל דָּוִד · עמוד 21
נָשִׂיא כ״100 שָׁנָה לִפְנֵי חָרְבַּן הַבַּיִת בְּעֶרֶךְ 30 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ״ 2,050 שָׁנָה	3	**הלל הזקן** הִלֵּל וְשַׁבְנָא · עמוד 43
ג'תתכ"ח (3828) 70 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם	●	חָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי
נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַחָרְבָּן (ג'תתכ"ח, 3828) הַמֵּאָה הָרִאשׁוֹנָה לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי כ״ 1,950 שָׁנָה	4	**רבן גמליאל דיבנה** רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַשְׁקֶה אֶת הַחֲכָמִים · עמוד 55
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, דּוֹר יַבְנֶה אַחֲרֵי חָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי · לִפְנֵי כ״ 1,950 שָׁנָה	5	**רבי יהושע בן חנניה** רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וּבֵית הַקֵּיסָר · עמוד 13
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, בִּימֵי גְּזֵרוֹת רוֹמִי תְּקוּפַת הַתַּנָּאִים	6	**אלישע בעל כנפיים** אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם · עמוד 29
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא אַחֲרֵי מֶרֶד בַּר כּוֹכְבָא · לִפְנֵי כ״ 1,890 שָׁנָה	7	**רבי מאיר** רַבִּי מֵאִיר וְרַבּוֹ אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה · עמוד 19
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי תְּקוּפַת הַתַּנָּאִים · לִפְנֵי כ״ 1,850 שָׁנָה	8	**רבי אלעזר ברבי שמעון** רַךְ כְּקָנֶה – רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן · עמוד 23
נוֹלַד בְּעֶרֶךְ ד'תתמ"ט (4849) בְּעֶרֶךְ 1089 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי כ״ 940 שָׁנָה	9	**רבי אברהם אבן עזרא** רַבִּי אַבְרָהָם אִבְּן עֶזְרָא וְהַזָּקֵן שֶׁהִזְמִין אוֹתוֹ · עמוד 53
נוֹלַד ה'רל"ט (5239) 1479 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 547 שָׁנָה	10	**הרדב"ז** תַּלְמִיד הָרַדְבָּ"ז בְּסָלוֹנִיקִי וְהָעֲגוּנָה הַמְּשֻׁלֶּשֶׁת · עמוד 11
מִמְּגֹרְשֵׁי סְפָרַד – ה'רנ"ב (5252) 1492 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 534 שָׁנָה	11	**רבי יהודה חייט** קִבְרוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט בְּסָלוֹנִיקִי · עמוד 15

נוֹלַד ה'רצ"ד (5294) 1534 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 492 שָׁנָה	12	**רבנו האר"י – רבי יצחק לוריא** רַבֵּנוּ הָאֱר"י עוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּעֶרֶב שַׁבָּת · עמוד 41
נוֹלַד ה'ש"ל (5330) 1570 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 456 שָׁנָה	13	**רבי אברהם אזולאי – "חסד לאברהם"** רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַחֶרֶב שֶׁנִּפְלָה לִמְעֶרֶת הַמַּכְפֵּלָה · עמוד 25 רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַקֶּרֶשׁ מִן הַסְּפִינָה · עמוד 27
נִפְטַר ה'תפ"ט (5489) 1729 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 297 שָׁנָה	14	**רבי אליהו הכהן האיתמרי** הַשֻּׁתָּף שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא · עמוד 45
ה'תרכ"ט (5629) 1869 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם	●	רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים עוֹלֶה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
נִפְטַר ה'תרמ"ט (5649) 1889 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 137 שָׁנָה	15	**רבי עבדאללה סומך – "זבחי צדק"** מַעֲשֶׂה בַּגֶּשֶׁר בְּבַגְדָּד · עמוד 33
נִפְטַר ה'תרנ"ט (5659) 1899 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 127 שָׁנָה	16	**רבי אליהו מאני** הָרַבָּנִית שֶׁהֶרְאֲתָה בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ · עמוד 9
נִפְטַר ה'תרס"ט (5669) 1909 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 117 שָׁנָה	17	**רבנו יוסף חיים – "בן איש חי"** רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי וְהַקְּשָׁיָה עַל "דִּבְרֵי שָׁלוֹם" · עמוד 7 הַבָּחוּר שֶׁפָּחַד מֵהַדְּרָשָׁה · עמוד 39
נוֹלַד ה'תר"ע (5670) 1910 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 116 שָׁנָה	18	**הרב יוסף שלום אלישיב** הַמּוֹבִיל שֶׁנַּעֲשָׂה מַגִּיד שִׁעוּר · עמוד 17
נוֹלַד ה'תש"ו (5706) 1946 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 80 שָׁנָה	19	**הרב בן ציון מוצפי** "שַׁבָּתְּ!" – מַעֲשֶׂה בִּשְׁמָמִית · עמוד 31 שְׁאִשָּׁא וְהַבּוּזָה · עמוד 35 חָכָם בֶּן צִיּוֹן וְהָעוֹף · עמוד 37
ה'תש"ח (5708) 1948 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם	●	קוּם מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
ה'תשפ"ז (5787) 2026 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם	●	יָמֵינוּ – הַשְּׁעוּרִים שֶׁמֵּהֶם הַסִּפּוּרִים

סִפּוּר 1

רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, רַבִּי אֱלִיָּהוּ מָאנִי וְהַקְּשָׁיָה עַל "דִּבְרֵי שָׁלוֹם"

17 **רבנו יוסף חיים – "בן איש חי"**
נִפְטַר ה'תרס"ט (5669)
1909 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 117 שָׁנָה

רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בָּא לְכָאן לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תרכ"ט – בַּשָּׁנָה הַבָּאָה יִמְלְאוּ לָזֶה מֵאָה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה – כְּדֵי לִלְמֹד תּוֹרָה, וְגַם כְּדֵי לָלֶכֶת לְקֶבֶר בְּנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע. שָׁם הִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרוֹ, וְנִתְגַּלּוּ לוֹ רָזִין דְּאוֹרָיְתָא, כִּי עָשָׂה שָׁם סוֹדוֹת וְכַוָּנוֹת. וְאַחַר כָּךְ כָּתַב אֶת כָּל סְפָרָיו עַל שֵׁם הַפָּסוּק "וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ־חַי רַב־פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל".

הָיָה שָׁם וְלָמַד תּוֹרָה. וּמִי יָשַׁב אִתּוֹ? הָרַב רַבִּי אֱלִיָּהוּ מָאנִי, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁהָיָה קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּכְחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. הוּא הָיָה חָבֵר שֶׁל אָבִיו – אָבִיו, רַבִּי אֱלִיָּהוּ חַיִּים, לָמַד עִם רַבִּי אֱלִיָּהוּ מָאנִי. וְהָיָה אִתָּם גַּם חָכָם גָּדוֹל נוֹסָף – מְקֻבָּל גָּדוֹל, מֵחַכְמֵי הַכַּוָּנָה שֶׁל בֵּית אֵל.

וְהָאִישׁ הַצַּדִּיק שֶׁבְּזַמַּנּוּ, הָרַב שְׁלֹמֹה מוֹסָאיוֹף, מְיַסֵּד בֵּית הַכְּנֶסֶת הַזֶּה, רָצָה לְהוֹצִיא סִדּוּר רִאשׁוֹן בָּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁלּוּב הֶוָיָה וְאַדְנוּת, שֶׁבְּכָל בְּרָכָה צָרִיךְ לְכַוֵּן – כָּךְ כָּתַב רַבֵּנוּ הָאַר"י – וְרָצָה לְקַיֵּם אֶת זֶה שָׂחֹר עַל גַּבֵּי לָבָן. מָה עָשָׂה? הָלַךְ וְלָקַח אֶת הָרַב אֱלִיָּהוּ מָאנִי, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיְּסַדֵּר אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, כַּדָּת וְכַהֲלָכָה. וְכָתַב אֶת סִדּוּר "חֻקַּת עוֹלָם" – שֶׁל חֹל וְשַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ עָשָׂה גַּם שֶׁל יָמִים נוֹרָאִים וְשֶׁל חַגִּים. זֶה הַסִּדּוּר הָרִאשׁוֹן שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם עִם כַּוָּנוֹת רַבֵּנוּ הָאַר"י וְעִם שִׁלּוּב הֶוָיָה וְאַדְנוּת.

יָשְׁבוּ יַחַד לִלְמֹד – לִלְמֹד דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הָאַר"י, וְגַם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הָרַשַׁ"ש, שֶׁעֲלֵיהֶם יֵשׁ פֵּרוּשׁ "דִּבְרֵי שָׁלוֹם". בַּעַל "דִּבְרֵי שָׁלוֹם" הוּא נֶכְדּוֹ שֶׁל הָרַשַׁ"ש, הָרַב רַבִּי רְפָאֵל אַבְרָהָם שַׁרְעַבִּי – הָיוּ קוֹרְאִים לוֹ "הָרָא"ש".

תּוֹךְ כְּדֵי הַלִּמּוּד – רַבִּי אֱלִיָּהוּ מָאנִי הָיָה חָרִיף מְאֹד – הִקְשָׁה עַל דְּבָרָיו, וְאָמַר: אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מָה הוּא כָּתַב; אָמַר אֵיזֶה מִלִּים. וְהִנֵּה פִּתְאוֹם, בָּאֶמְצַע, נֶאֱלַם – כְּמַעַט שְׁעָתַיִם לֹא יָכוֹל הָיָה לְדַבֵּר וּלְהוֹצִיא מִלָּה מִפִּיו. רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים מִיָּד קָם וְהָלַךְ לַחֶדֶר הַשֵּׁנִי, וְיָשַׁב בְּפִנָּה אַחֶרֶת.

אַחֲרֵי שְׁעָתַיִם חָזַר אֵלָיו הַדִּבּוּר, וְאָמַר לָהֶם: "קִבַּלְתִּי בְּהַסְכָּמָה שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּעִנְיַן הַדִּבְרֵי שָׁלוֹם". מָה קָרָה? אָמַר לָהֶם שֶׁהָרַשַׁ"שׁ נִגְלָה אֵלָיו בְּהָקִיץ וְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ כַּמָּה נֶכְדֵי טָרַח וְיָגַע וְהוֹצִיעַ עַד שֶׁכָּתַב כָּל מִלָּה וּמִלָּה – וְאַתָּה בָּא כָּכָה וְדוֹחֶה אוֹתוֹ? מִן הַמִּלִּים שֶׁל הַקְּפָדָה שֶׁל הָרַשַׁ"שׁ נִבְהַל מְאֹד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַדִּבּוּר.

מֵאוֹתוֹ יוֹם כָּתַב בִּסְפָרָיו – גַּם בְּ"מְעִיל אֵלְיָהוּ" וְעוֹד: "קִבַּלְתִּי בְּהַסְכָּמָה שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּעִנְיַן הַדִּבְרֵי שָׁלוֹם". זֹאת אוֹמֶרֶת: לִפְעָמִים יֵשׁ לוֹ קְשָׁיָה – אֲבָל הוּא חוֹשֵׁשׁ.

אֶת הַסִּפּוּר הַזֶּה סִפֵּר הָרַב בֶּן צִיּוֹן מוּצְפִּי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מוּסָאיוֹף שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם – בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּסֵּד הָרַב שְׁלֹמֹה מוּסָאיוֹף, שֶׁהִזְכַּרְנוּ בַּסִּפּוּר.

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי הָיָה חָכָם גָּדוֹל וְחָרִיף, וּבְכָל זֹאת לָמַד מִן הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה לְכַבֵּד אֶת עֲמָלוֹ שֶׁל מִי שֶׁכָּתַב סֵפֶר. כָּל מִלָּה שֶׁמִּישֶׁהוּ כָּתַב, צִיֵּר אוֹ הֵכִין – יֵשׁ מֵאֲחוֹרֶיהָ הַרְבֵּה מַאֲמָץ וְאַהֲבָה. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים עֲבוֹדָה שֶׁל חָבֵר, אֶפְשָׁר קֹדֶם כֹּל לְהַעֲרִיךְ אֶת הַמַּאֲמָץ שֶׁלּוֹ, וְרַק אַחַר כָּךְ לִשְׁאֹל בַּעֲדִינוּת. כָּךְ שׁוֹמְרִים עַל הַלֵּב שֶׁל כֻּלָּם.

קִבַּלְתִּי בְּהַסְכָּמָה שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּעִנְיַן הַדִּבְרֵי שָׁלוֹם

מִלּוֹן קָטָן נֶאֱלַם – לֹא יָכוֹל הָיָה לְדַבֵּר. ◆ **בְּהָקִיץ** – כְּשֶׁהוּא עֵר, לֹא בַּחֲלוֹם. ◆ **כַּוָּנוֹת** – מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁמְּכַוְּנִים בִּזְמַן הַתְּפִלָּה.

מִי הָיָה?

רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים – הַ"בֶּן אִישׁ חַי", מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי בַּגְדָּד, פּוֹסֵק וּמְקֻבָּל, שֶׁסִּפְרָיו נִלְמָדִים עַד הַיּוֹם. נוֹלַד בְּבַגְדָּד בִּשְׁנַת ה'תקצ"ה וְנִפְטַר בִּשְׁנַת ה'תרס"ט.

מִי הָיָה?

רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי – מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי בַּגְדָּד וּמְקֻבָּל גָּדוֹל, שֶׁעָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָיָה רַבָּהּ שֶׁל חֶבְרוֹן.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

גַּם כְּשֶׁיֵּשׁ לָנוּ שְׁאֵלָה – מְכַבְּדִים אֶת עֲמָלוֹ שֶׁל מִי שֶׁכָּתַב וְלָמַד לְפָנֵינוּ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

עַל אֵיזֶה מַאֲמָץ שֶׁל מִישֶׁהוּ אַחֵר אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר הַיּוֹם מִלָּה טוֹבָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה קָרָה לְרַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי בְּאֶמְצַע הַלִּמּוּד? וְאֵיךְ אֶפְשָׁר אֲצָלֵנוּ בַּבַּיִת לְהַרְאוֹת הַעֲרָכָה לַעֲבוֹדָה שֶׁל מִישֶׁהוּ אַחֵר?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "עץ חיים היא למחזיקים בה" · אור לט"ו בחשון ה'תשפ"ז (25.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 2

הָרַבָּנִית שֶׁהֶרְאָתָה בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ

16

רבי אליהו מאני
נִפְטַר ה'תרנ"ט (5659)
1899 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 127 שָׁנָה

רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי, שֶׁהָיָה קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, לָקַח לְאִשָּׁה אֶת אֲחוֹתוֹ שֶׁל ה"זִבְחֵי צֶדֶק" – הָרַבָּנִית סָמָרָה, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם. הִיא טְמוּנָה יַחַד אִתּוֹ בְּבֵית הָעֲלְמִין שֶׁבְּחֶבְרוֹן, זְכוּתָם תָּגֵן עָלֵינוּ.

הִיא הָיְתָה צַדֶּקֶת גְּדוֹלָה, וְהָיְתָה בְּקִיאָה בְּכָל "אֹרַח חַיִּים" וְ"יוֹרֶה דֵּעָה". הָרַבֶּה פְּעָמִים, כְּשֶׁהָיוּ בָּאִים לַבַּיִת לְחַפֵּשׂ אֶת הָרַב כְּדֵי לִשְׁאֹל אוֹתוֹ שְׁאֵלָה, הָיְתָה אוֹמֶרֶת לָהֶם: מָה הַשְּׁאֵלָה? אָמְרוּ לָהּ – וּפוֹתַחַת לָהֶם אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּמַרְאֶה לָהֶם מִי כָּתַב מָה, וְאִם יֵשׁ מַחְלֹקֶת – מַרְאֶה לָהֶם.

אֶת הַכֹּל הָיְתָה יוֹדַעַת בְּעַל פֶּה, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁהִיא אִשָּׁה, הָיְתָה חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁלֹּא יִסְמְכוּ עָלֶיהָ – וְלָכֵן הֶרְאָתָה לָהֶם אֶת הַכָּתוּב.

יְלָדִים יְקָרִים, הָרַבָּנִית סָמָרָה יָדְעָה הַרְבֵּה מְאֹד, וְהִשְׁתַּמְּשָׁה בְּיִדִּיעָה שֶׁלָּהּ כְּדֵי לַעֲזֹר לַאֲחֵרִים – בַּעֲנָוָה וּבְחָכְמָה. כְּשֶׁהִיא הֶרְאָתָה לַשּׁוֹאֲלִים אֶת מָה שֶׁכָּתוּב בַּסֵּפֶר, הֵם יָכְלוּ לִסְמֹךְ עַל הַתְּשׁוּבָה בְּלֵב שָׁלֵם. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִלְמֹד הַרְבֵּה, וּלְשַׁתֵּף אֶת מָה שֶׁלָּמַדְנוּ בְּדֶרֶךְ נְעִימָה, כְּדֵי שֶׁכָּל מִי שֶׁצָּרִיךְ יְקַבֵּל עֶזְרָה.

אֶת הַכֹּל הָיְתָה יוֹדַעַת בְּעַל פֶּה

מִלּוֹן קָטָן **בְּקִיאָה** – יוֹדַעַת הֵיטֵב, מַכִּירָה כָּל פְּרָט. ◆ **שֻׁלְחָן עָרוּךְ** – סֵפֶר הֲלָכָה שֶׁכָּתַב מָרָן רַבִּי יוֹסֵף קָארוֹ. ◆ **אֹרַח חַיִּים, יוֹרֶה דֵּעָה** – שְׁנֵי חֲלָקִים שֶׁל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ.

מִי הָיָה?

רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי – נוֹלַד בְּבַגְדָּד בִּשְׁנַת ה'תקע"ח, עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָיָה רַבָּהּ שֶׁל חֶבְרוֹן, וְנִפְטַר בָּהּ בִּשְׁנַת ה'תרנ"ט.

מִי הָיְתָה?

הָרַבָּנִית סָמָרָה – אֲחוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי עַבְדַּאלְלָה סוֹמֵךְ, בַּעַל "זִבְחֵי צֶדֶק", וְאִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֵלְיָהוּ מָאנִי.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

תּוֹרָה שֶׁלּוֹמְדִים הֵיטֵב – אֶפְשָׁר לָתֵת אוֹתָהּ לַאֲחֵרִים בַּעֲנָוָה וּבְאַהֲבָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

מָה לָמַדְתִּי לְאַחֲרוֹנָה שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְשַׁתֵּף בּוֹ מִישֶׁהוּ אַחֵר?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה הָיְתָה הָרַבָּנִית עוֹשָׂה כְּשֶׁבָּאוּ לִשְׁאֹל אֶת הָרַב? וְלָמָּה הֵרְאָתָה לָהֶם אֶת הַכְּתוּב בַּסֵּפֶר?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "עץ חיים היא למחזיקים בה" · אור לט"ו בחשון ה'תשפ"ז (25.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 3

תַּלְמִיד הָרַדְבָּ"ז בְּסָלוֹנִיקִי וְהָעֲגוּנָה הַמְּשֻׁלֶּשֶׁת

10	הרדב"ז נוֹלַד ה'רל"ט (5239) 1479 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 547 שָׁנָה

שָׁמַעְתָּ מֶה הָיָה בְּסָלוֹנִיקִי? אֵיזֶה צַדִּיקִים הָיוּ שָׁם! סָלוֹנִיקִי הָיְתָה עִיר וָאֵם בְּיִשְׂרָאֵל לִפְנֵי חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה – עִיר שֶׁל חֲכָמִים וְסוֹפְרִים, כַּמָּה גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ שָׁם. בִּזְמַנָּם הָיָה הָרַדְבָּ"ז רַב בְּמִצְרַיִם, וְהָיָה נֶחְשָׁב גְּדוֹל הַדּוֹר. אֲבָל חַכְמֵי סָלוֹנִיקִי הָיוּ תַּקִּיפִים, וְהָיוּ כּוֹתְבִים לוֹ מִכְתָּבִים וּמְנַגְּחִים אוֹתוֹ בַּהֲלָכָה.

יוֹם אֶחָד אָמַר אֶחָד מִתַּלְמִידָיו, רַבִּי יִצְחָק: אֲנִי אֵלֵךְ לְסָלוֹנִיקִי וַאֲחַנֵּךְ אוֹתָם – לָמָּה עוֹשִׂים כָּכָה לָרַב שֶׁלִּי? הָלַךְ לְבֵית הַדִּין וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי הַקָּטָן שֶׁבְּתַלְמִידָיו שֶׁל הָרַדְבָּ"ז, רַבִּי דָּוִד בֶּן זִמְרָה, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ. לָמָּה אֵינְכֶם יוֹדְעִים לִנְהֹג כָּבוֹד בָּרַב שֶׁלָּנוּ? אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי דָּוִד בֶּן זִמְרָה? בְּסֵדֶר – נִרְאֶה מָה הַכּוֹחַ שֶׁלְּךָ.

הָיָה שָׁם סִפּוּר יָדוּעַ בְּשֵׁם "עֲגוּנָה מְשֻׁלֶּשֶׁת". הָיְתָה נַעֲרָה אַחַת – יְפֵי הָיָה לָהּ, שֵׂכֶל לֹא הַרְבֵּה. קִבְּלָה קִדּוּשִׁין מִבָּחוּר אֶחָד, בִּפְנֵי שְׁנֵי עֵדִים. אַחַר כָּךְ בָּא בָּחוּר אַחֵר וְאָמַר: מָה פִּתְאוֹם הוּא יִקַּח אוֹתָהּ? אֲנִי אֶקַּח אוֹתָהּ! קָנָה טַבַּעַת יָפֶה, הֵבִיא לָהּ, הֵבִיא שְׁנֵי עֵדִים וְקִדֵּשׁ אוֹתָהּ – וְהִיא קִבְּלָה. אַחֲרֵי זֶה בָּא הַשְּׁלִישִׁי, וְגַם הוּא עָשָׂה אוֹתוֹ דָּבָר: הֵבִיא שְׁנֵי עֵדִים וְנָתַן לָהּ. וְהִיא לָקְחָה שָׁלוֹשׁ טַבָּעוֹת – יֵשׁ לָהּ בַּיָּד.

הִתְחִילוּ לָרִיב וְהָלְכוּ לְבֵית הַדִּין. זֶה אוֹמֵר "כְּלָּה שֶׁלִּי", וְזֶה אוֹמֵר "כְּלָּה שֶׁלִּי". וְיָשְׁבוּ הַדַּיָּנִים וְלֹא יָדְעוּ מָה הַדִּין. מֶה עָשָׂה הַשֵּׁנִי? שָׂכַר עֵדֵי שֶׁקֶר, וְהֵעִידוּ עַל הָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהֵם אוֹכְלִים "שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים" – "רָאִינוּ אוֹתָם אוֹכְלִים שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים!" – אִם כֵּן הֵם עֵדִים פְּסוּלִים, וּמִמֵּילָא אֵין קִדּוּשִׁין. וְנִהְיְתָה מְהוּמָה: בֵּית דִּין אֶחָד אָמַר כָּךְ, וּבֵית הַדִּין הַשֵּׁנִי אָמַר לֹא; הַלָּלוּ אוֹסְרִים וְהַלָּלוּ מַתִּירִים, וְנִהְיְתָה מִלְחָמָה גְּדוֹלָה בֵּין חַכְמֵי סָלוֹנִיקִי.

בָּא רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי אֲתַקֵּן אֶת הָעִנְיָן. אָמַר: אֲנִי רוֹצֶה לַחֲקֹר אֶת הָעֵדִים. קָרָא לָעֵד וְאָמַר לוֹ: תַּגִּיד לִי, "שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים" – מָה זֶה? מִינֵי מַאֲכָל? מִינֵי מַשְׁקֶה? הִתְחִיל הָעֵד לְהִתְבַּלְבֵּל וְאָמַר: לֹא יוֹדֵעַ. אָמַר לוֹ:

אָז אֵיךְ אָמַרְתָּ "שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים"? אָמַר: אַגִּיד לְךָ אֶת הָאֱמֶת – זֶה נָתַן לִי שְׁתֵּי לִירוֹת וְאָמַר לִי לָלֶכֶת לְהָעִיד. קָרָא גַּם לָעֵד הַשֵּׁנִי, וְרָאָה שֶׁהֵם שַׁקְרָנִים. אָמַר לָהֶם: הִנֵּה – הָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים כְּשֵׁרִים! בָּדַק אַחֲרֵיהֶם – עֵדִים כְּשֵׁרִים. וְעַל מָה כָּל הָרַעַשׁ וְהַמְּהוּמָה?

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי יִצְחָק הֵגֵן עַל כְּבוֹד רַבּוֹ, וְעָשָׂה זֹאת בְּחָכְמָה: הוּא שָׁאַל שְׁאֵלוֹת פְּשׁוּטוֹת, הִקְשִׁיב הֵיטֵב, וְהָאֱמֶת יָצְאָה לָאוֹר. כְּשֶׁמַּשֶּׁהוּ לֹא בָּרוּר, אֶפְשָׁר לִשְׁאֹל בְּשֶׁקֶט וּלְבָרֵר עַד הַסּוֹף, בִּמְקוֹם לְהִתְוַכֵּחַ. מִי שֶׁמְּבָרֵר בֶּאֱמֶת – עוֹזֵר לְכֻלָּם לִחְיוֹת בְּשָׁלוֹם.

הִנֵּה – הָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים כְּשֵׁרִים

מִלּוֹן קָטָן **עֲגוּנָה** – אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִנָּשֵׂא, כִּי מַצָּבָהּ לֹא בָּרוּר. ◆ **קִדּוּשִׁין** – הַטֶּקֶס שֶׁבּוֹ מִתְחַתְּנִים לְפִי הַהֲלָכָה. ◆ **עֵדֵי שֶׁקֶר** – אֲנָשִׁים שֶׁמְּעִידִים עַל דָּבָר שֶׁלֹּא הָיָה.

מִי הָיָה?

הָרַדְבָּ"ז – רַבִּי דָּוִד בֶּן זִמְרָה, פּוֹסֵק גָּדוֹל וּמַנְהִיג יַהֲדוּת מִצְרַיִם, שֶׁכָּתַב אַלְפֵי תְּשׁוּבוֹת בַּהֲלָכָה. נוֹלַד בִּשְׁנַת ה'רל"ט, וּבְסוֹף יָמָיו עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחַי בִּצְפַת.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

הָאֱמֶת מִתְבָּרֶרֶת לְמִי שֶׁשּׁוֹאֵל בְּסַבְלָנוּת וּמַקְשִׁיב הֵיטֵב.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

בְּמָה אֲנִי יָכוֹל לְכַבֵּד הַיּוֹם אֶת הַמּוֹרֶה אוֹ אֶת הָרַב שֶׁלִּי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

אֵיךְ גִּלָּה רַבִּי יִצְחָק שֶׁהָעֵדִים הַשֵּׁנִים שִׁקְרוּ? וּמָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים סִפּוּר שֶׁלֹּא בָּטוּחַ שֶׁהוּא נָכוֹן?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 4

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וּבֵית הַקִּיסָר

5

רבי יהושע בן חנניה
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, דּוֹר יַבְנֶה
אַחֲרֵי חָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי · לִפְנֵי כ־1,950 שָׁנָה

אֵיךְ אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבֵית הַקִּיסָר? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָיָה יְפֵה תֹּאַר, וְהִיא אָמְרָה לוֹ: "חָכְמָה מְפֹאָרָה בִּכְלִי מְכֹעָר!" – אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁחָכְמָה מְפֹאָרָה כָּזוֹ נִמְצֵאת בִּכְלִי מְכֹעָר?

אָמַר לָהּ: מָה יֵּשׁ לְאַבָּא שֶׁלְּךְ? יַיִן? אָמְרָה לוֹ: יֵּשׁ לוֹ מַרְתֵּף שָׁלֵם שֶׁל יֵינוֹת – קַבֶּרְנֶה, רִיזְלִינְג, שַׁרְדוֹנֶה וְכוּ' וְכוּ'. אָמַר לָהּ: בְּמָה הוּא שָׁם אוֹתָם? אָמְרָה לוֹ: בִּכְדֵי חֶרֶס. אָמַר לָהּ: בִּכְדֵי חֶרֶס? זוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה – מֻלֶּךְ! אָמְרָה: אָז בְּמָה? אָמַר לָהּ: בְּזָהָב.

נָתְנָה פִּקָּדָה, וְשָׂמוּ אֶת הַכֹּל בִּכְלֵי זָהָב וְכֶסֶף. תּוֹךְ שְׁבוּעַיִם הַכֹּל נִהְיָה חֹמֶץ. אַחֲרֵי זֶה הָיָה יוֹם אֶחָד מִשְׁתֶּה, וּבִקֵּשׁ הַקִּיסָר יַיִן – הַכֹּל חֹמֶץ; עוֹד יַיִן – חֹמֶץ. קָרָא לְשַׂר הַמַּשְׁקִים וְאָמַר לוֹ: מָה זֶה? אָמַר לוֹ: זוֹ הַבַּת שֶׁלְּךְ. קָרָא לָהּ וְאָמַר לָהּ: מָה קָרָה? אָמְרָה לוֹ: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי. אָמַר לָהּ: אָה, דִּבַּרְתְּ אִתּוֹ...

כְּךְ רָצָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְהַרְאוֹת לָהּ שֶׁדַּוְקָא מִי שֶׁאֵין לוֹ יֹפִי – הוּא יוֹתֵר חָכָם. הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ.

הַמַּעֲשֶׂה מוּבָא בַּגְּמָרָא, בְּמַסֶּכֶת תַּעֲנִית (דַּף ז' ע"א).

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִמֵּד אֶת בַּת הַקִּיסָר שֶׁהַיֹּפִי הָאֲמִתִּי נִמְצָא בִּפְנִים – בְּחָכְמָה, בַּתּוֹרָה וּבְמִדּוֹת טוֹבוֹת. כְּמוֹ יַיִן טוֹב שֶׁשּׁוֹמֵר עַל טַעְמוֹ דַּוְקָא בִּכְלִי פָּשׁוּט, כָּךְ גַּם הַתּוֹרָה נִשְׁמֶרֶת אֵצֶל מִי שֶׁהוּא צָנוּעַ. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ פּוֹגְשִׁים אָדָם, אֶפְשָׁר לְחַפֵּשׂ קֹדֶם כֹּל אֶת הַטּוֹב שֶׁבְּתוֹכוֹ.

הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ

(קֹהֶלֶת ז, יב)

מִלּוֹן קָטָן מַרְתֵּף – חֶדֶר מִתַּחַת לַבַּיִת שֶׁבּוֹ שׁוֹמְרִים יֵינוֹת. ◆ **כַּדֵּי חֶרֶס** – כֵּלִים גְּדוֹלִים עֲשׂוּיִים מֵאֲדָמָה שְׂרוּפָה. ◆ **שַׂר הַמַּשְׁקִים** – מִי שֶׁמְּמֻנֶּה עַל הַיַּיִן וְהַשְׁתִּיָּה בְּבֵית הַמֶּלֶךְ.

מִי הָיָה?

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה – מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה בַּדּוֹר שֶׁאַחֲרֵי חׇרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי, תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, שֶׁהָיָה מֵשִׁיב בְּחָכְמָה גַּם לְקֵיסַר רוֹמִי וְלִבְנֵי בֵּיתוֹ.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

הַיְפֵה הָאֱמִתִּי שֶׁל אָדָם נִמְצָא בְּחָכְמָתוֹ וּבְמִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזוֹ מִדָּה טוֹבָה אֲנִי רוֹאֶה הַיּוֹם אֵצֶל חָבֵר, שֶׁלֹּא רוֹאִים מִבַּחוּץ?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לָמָּה הִתְקַלְקֵל הַיַּיִן שֶׁל הַקֵּיסָר? וּמָה רָצָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְלַמֵּד אֶת בַּת הַקֵּיסָר?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 5

קִבְרוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט בְּסָלוֹנִיקִי

11

רבי יהודה חייט

מִמְּגוֹרְשֵׁי סְפָרַד – ה'רנ"ב (5252)

1492 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 534 שָׁנָה

בְּסָלוֹנִיקִי הָיָה רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט. בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ – בַּזֹּהַר הַיָּשָׁן – יֵשׁ פֵּרוּשׁ שֶׁל הַחַיָּט. הַפֵּרוּשׁ הַזֶּה לֹא נִתְגַּלָּה כֻּלּוֹ, אֲבָל יֵשׁ קְטָעִים וְהַגָּהוֹת מִמֶּנּוּ בְּסוֹף הַזֹּהַר וּבְשׁוּלַיִם. רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט הָיָה קָדוֹשׁ וְנוֹרָא. הוּא נִפְטַר וְנִקְבַּר בְּבֵית הָעָלְמִין הַיָּשָׁן שֶׁל סָלוֹנִיקִי, וְעַד הַיּוֹם הַקֶּבֶר שֶׁלּוֹ שָׁם.

הָיוּ רוֹאִים שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה בָּא לַקֶּבֶר שֶׁלּוֹ לְהִתְפַּלֵּל – הָיָה קוֹרֶה לוֹ אֵיזֶה מִקְרֶה לֹא טוֹב. יָשְׁבוּ בֵּית הַדִּין שֶׁל סָלוֹנִיקִי וְקָבְעוּ שֶׁהַבְּעָיָה הִיא שֶׁהָיָה אָדָם קָדוֹשׁ מְאֹד, וְלֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לָבוֹא לַעֲמֹד מַמָּשׁ עַל הַצִּיּוּן – וַאֲנָשִׁים בָּאִים וְלֹא עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה.

עָשׂוּ תַּקָּנָה: עָשׂוּ גָּדֵר מִבַּרְזְלִים מִסָּבִיב לַקֶּבֶר, וּמַנְעוּל – אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְהַגִּיעַ. וְשָׂמוּ שֶׁלֶט: מִי שֶׁרוֹצֶה לָבוֹא – יֵלֵךְ לְשׁוֹמֵר בֵּית הַקְּבָרוֹת, יִקַּח מִמֶּנּוּ רְשׁוּת, וְהוּא יַכְנִיס אוֹתוֹ.

מֶה הָיָה עוֹשֶׂה הַשּׁוֹמֵר? הָיָה לוֹ מִקְוֶה לְיָדוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר לָאָדָם: תִּכָּנֵס, תִּטְבֹּל בְּתוֹךְ הַמִּקְוֶה, בְּמַיִם קָרִים. אַחַר כָּךְ תַּעֲמֹד וְתַגִּיד וִדּוּי, עִם דְּמָעוֹת. נוֹתֵן לוֹ מַלְקוֹת אַרְבָּעִים: תְּתֻוַּדֶּה עַל כָּל הָעֲוונוֹת שֶׁלְּךָ. וְאִם רָאָה שֶׁהוֹרִיד דְּמָעוֹת כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ – לוֹקֵחַ אוֹתוֹ, פּוֹתֵחַ לוֹ אֶת הַמַּנְעוּל, וְהוּא נִכְנָס לַקֶּבֶר, וְהָיָה הַכֹּל בְּסֵדֶר.

בָּעֲוונוֹת הָרַבִּים בָּאוּ הַנָּאצִים, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, הֶחֱרִיבוּ אֶת סָלוֹנִיקִי, וְגַם פָּלְשׁוּ לַקֶּבֶר שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט. מִכָּאן יִלְמַד אָדָם כַּמָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת קָדוֹשׁ וְטָהוֹר כְּדֵי לָלֶכֶת לִמְקוֹמוֹת קְדוֹשִׁים.

יְלָדִים יְקָרִים, בְּנֵי סָלוֹנִיקִי הֵבִינוּ שֶׁמָּקוֹם קָדוֹשׁ צָרִיךְ הַכָּנָה: טְבִילָה, תְּשׁוּבָה וְלֵב נָקִי. גַּם אֲנַחְנוּ מִתְכּוֹנְנִים לִפְנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נִכָּנְסִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לִפְנֵי תְּפִלָּה וְלִפְנֵי שַׁבָּת – רוֹחֲצִים, לוֹבְשִׁים בְּגָדִים נְקִיִּים וּמְכִינִים אֶת הַלֵּב. הַהֲכָנָה הַזֹּאת הִיא חֵלֶק מִן הַקְּדֻשָּׁה עַצְמָהּ.

כַּמָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת קָדוֹשׁ וְטָהוֹר כְּדֵי לָלֶכֶת לִמְקוֹמוֹת קְדוֹשִׁים

מִלּוֹן קָטָן **צִיּוֹן** – הַמָּקוֹם שֶׁבּוֹ קָבוּר צַדִּיק. ◆ **תַּקָּנָה** – כְּלִי חָדָשׁ שֶׁקָּבְעוּ חֲכָמִים לְטוֹבַת הַצִּבּוּר. ◆ **וִדּוּי** – אֲמִירָה בַּפֶּה עַל הַחֲטָאִים, וַחֲרָטָה עֲלֵיהֶם.

מִי הָיָה?

רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט – מְקֻבָּל גָּדוֹל מִמְּגֹרְשֵׁי סְפָרַד, שֶׁחִבֵּר אֶת הַפֵּרוּשׁ "מִנְחַת יְהוּדָה" עַל סֵפֶר הַקַּבָּלָה "מַעֲרֶכֶת הָאֱלֹקוּת".

מוֹסַר הַשֵּׂכֶל

לִפְנֵי שֶׁבָּאִים לְמָקוֹם קָדוֹשׁ – מְכִינִים אֶת הַגּוּף וְאֶת הַלֵּב.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהִתְכּוֹנֵן טוֹב יוֹתֵר לַתְּפִלָּה אוֹ לַשַּׁבָּת הַקְּרוֹבָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִי שֶׁרָצָה לְהִתְפַּלֵּל בַּקֶּבֶר שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה חַיָּט? וְאֵיךְ אֲנַחְנוּ מִתְכּוֹנְנִים בַּבַּיִת לִקְרַאת שַׁבָּת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 6

הַמּוֹבִיל שֶׁנַּעֲשָׂה מַגִּיד שִׁעוּר

18

הרב יוסף שלום אלישיב
נוֹלַד ה'תר"ע (5670)
1910 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 116 שָׁנָה

אֲנִי מַכִּיר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה. הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה עוֹבֵד בַּהוֹבָלוֹת. מִסְכֵּן, הוּא לֹא הָיָה לוֹמֵד מַסְפִּיק תּוֹרָה, וְהָיָה מִתְבַּטֵּל.

הָלַךְ הָאִישׁ הַזֶּה אֵצֶל הַגָּאוֹן הָרַב אֶלְיָשִׁיב – מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה, כָּךְ סִפֵּר לִי – וְאָמַר לוֹ: תִּרְאֶה, אֲנִי יוֹדֵעַ לִלְמֹד, אֲבָל לֹא אוֹהֵב לִלְמֹד. מָה אֶעֱשֶׂה, שֶׁאֲנִי לֹא לוֹמֵד?

אָמַר לוֹ הָרַב אֶלְיָשִׁיב: לֵךְ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי, שָׁם תֶּאֱסֹף אֲנָשִׁים – וְתֵן שִׁעוּר.

וַאֲנִי יוֹם אֶחָד עוֹבֵר שָׁם, וְרוֹאֶה אֶת הָאִישׁ הַזֶּה יוֹשֵׁב, וּמִסְבִּיבוֹ יֵשׁ אֵיזֶה אַרְבָּעִים אִישׁ, וְכֻלָּם מַקְשִׁיבִים לִדְבָרָיו. וְהוּא אוֹמֵר דְּבָרִים שֶׁל טַעַם, וּמְפָרֵשׁ לָהֶם גְּמָרָא. הִסְתַּכַּלְתִּי פַּעַם, פַּעֲמַיִם – רָאִיתִי שֶׁהוּא קָבוּעַ שָׁם.

אַחֲרֵי כַּמָּה זְמַן פָּגַשׁ אוֹתִי, וְסִפֵּר לִי שֶׁכָּךְ אָמַר לוֹ הָרַב אֶלְיָשִׁיב – וּבֶאֱמֶת הִצְלִיחַ.

יְלָדִים יְקָרִים, הָאִישׁ הַזֶּה רָצָה מְאֹד לִלְמֹד תּוֹרָה, וְהָלַךְ לִשְׁאֹל עֵצָה אֵצֶל גְּדוֹל הַדּוֹר. הָרַב אֶלְיָשִׁיב נָתַן לוֹ עֵצָה נִפְלָאָה: לִלַּמֵּד אֲחֵרִים. וְכָךְ, כְּשֶׁהוּא לִמֵּד אַרְבָּעִים אִישׁ, גַּם הוּא עָצְמוֹ לָמַד בְּכָל יוֹם. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַחְזֹר עִם אָח קָטָן אוֹ עִם חָבֵר עַל מָה שֶׁלָּמַדְנוּ – וְכָךְ הַתּוֹרָה נִשְׁאֶרֶת גַּם אֶצְלֵנוּ.

תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם־עוֹד

(מִשְׁלֵי ט, ט)

מִלּוֹן קָטָן **הוֹבָלוֹת** – עֲבוֹדָה שֶׁל הַעֲבָרַת חֲפָצִים וְרָהִיטִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. ◆ **מִתְבַּטֵּל** – מְבַזְבֵּז אֶת הַזְּמַן וְלֹא לוֹמֵד. ◆ **דְּבָרִים שֶׁל טַעַם** – דְּבָרִים חֲכָמִים וּנְכוֹנִים.

מִי הָיָה?

הָרַב יוֹסֵף שָׁלוֹם אֶלְיָשִׁיב – מִגְּדוֹלֵי פּוֹסְקֵי הֲהֲלָכָה בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁחַי יוֹתֵר מִמֵּאָה שָׁנָה (ה'תר"ע–ה'תשע"ב), וְרַבִּים בָּאוּ לִשְׁאֹל אוֹתוֹ שְׁאֵלוֹת וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ עֵצָה.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁמְּלַמֵּד אֶת חֲבֵרָיו – גַּם הוּא עַצְמוֹ גָּדַל בַּתּוֹרָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

עִם מִי אֲנִי יָכוֹל לַחְזֹר הַיּוֹם עַל מַשֶּׁהוּ שֶׁלָּמַדְתִּי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

אֵיזוֹ עֵצָה נָתַן הָרַב אֶלְיָשִׁיב לְאִישׁ שֶׁלֹּא אָהַב לִלְמֹד? וְלָמָּה הִיא הִצְלִיחָה?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "תורה לשמה" · אור לכ"ב בחשוון ה'תשפ"ז (1.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 7

רַבִּי מֵאִיר וְרַבּוֹ אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה

7 **רבי מאיר**
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא
אַחֲרֵי מָרָד בַּר כּוֹכְבָא · לִפְנֵי כ־1,890 שָׁנָה

כּוֹתֵב הַיְרוּשַׁלְמִי: יוֹם אֶחָד הָיָה רַבִּי מֵאִיר דּוֹרֵשׁ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְהָיָה שַׁבָּת. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: הָרַב שֶׁלְּךָ לְשֶׁעָבַר – אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה, שֶׁקָּרְאוּ לוֹ "אַחֵר" – עוֹבֵר פֹּה עַל סוּס בַּדֶּרֶךְ, וְשׁוֹאֵל מָה קוֹרֶה פֹּה. אָמְרוּ לוֹ שֶׁרַבִּי מֵאִיר מְלַמֵּד תּוֹרָה.

מִיָּד סִיֵּם רַבִּי מֵאִיר אֶת הַשִּׁעוּר וְיָצָא לִקְרָאתוֹ. הָלַךְ אַחֲרָיו – הוּא רוֹכֵב עַל הַסּוּס, וְרַבִּי מֵאִיר הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר אִתּוֹ.

שָׁאַל אוֹתוֹ אֱלִישָׁע: מָה הָיִיתָ דּוֹרֵשׁ? אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר: דִּבַּרְתִּי עַל הַפָּסוּק "טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ" – אָדָם שֶׁבִּילְדוּתוֹ הִפְסִיד לִלְמֹד תּוֹרָה, וְאַחַר כָּךְ יָשַׁב וְהִתְחִיל לִלְמֹד; בִּילְדוּתוֹ הִפְסִיד, אֲבָל לְזִקְנוּתוֹ הִרְוִיחַ. אֱלִישָׁע הָיָה זוֹכֵר אֶת כָּל הַתּוֹרָה, וְאָמַר לוֹ: אֲבָל רַבִּי עֲקִיבָא, הָרַב שֶׁלְּךָ, דָּרַשׁ אַחֶרֶת: "טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ" – כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְכָךְ הָיָה בְּמַעֲשֶׂה שֶׁלִּי.

וְסִפֵּר: כְּשֶׁהָיִיתִי בִּבְרִית מִילָה, עָשָׂה לִי אָבִי, אֲבוּיָה, בְּרִית, וּבָאוּ לִסְעוּדָה כָּל הַחֲכָמִים – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ – וְדָרְשׁוּ בַּתּוֹרָה. וְהִנֵּה, תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהָיוּ דּוֹרְשִׁים, יָרְדָה אֵשׁ מֵהַשָּׁמַיִם – כִּי יָרְדוּ הַמַּלְאָכִים לִשְׁמֹעַ אֶת הַתּוֹרָה – וְהָאֵשׁ הִקִּיפָה אֶת כָּל הַמָּקוֹם.

הָלְכוּ לְאָבִיו וְאָמְרוּ לוֹ: תִּרְאֶה מָה עוֹשִׂים הַחֲכָמִים! בָּא אֲבוּיָה בְּבֶהָלָה: מָה, בָּאתֶם לִשְׂרֹף לִי אֶת הַבַּיִת? אָמְרוּ לוֹ: לֹא, זוֹ תּוֹרָה – אֵלּוּ מַלְאָכִים. מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַמַּלְאָכִים בָּאִים וּמַקִּיפִים אוֹתוֹ מִכָּל הַצְּדָדִים.

אָמַר אֲבוּיָה: כָּזֶה כָּבוֹד עוֹשִׂים לְמִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה? וְנָדַר שֶׁהַבֵּן שֶׁלּוֹ יִלְמַד תּוֹרָה. אֲבָל הוּא נָדַר שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם – בִּשְׁבִיל הַכָּבוֹד, שֶׁבְּנוֹ יִהְיֶה חָכָם שֶׁיְּכַבְּדוּ אוֹתוֹ. וְכָךְ אֱלִישָׁע בְּעַצְמוֹ מְסַפֵּר: בִּגְלַל זֶה יָצָאתִי לְתַרְבּוּת רָעָה. הוּא מְדַבֵּר עַל עַצְמוֹ – הוּא מַסְפִּיד אֶת עַצְמוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר: תַּחֲזֹר בְּךָ! אֲבָל רַבִּי מֵאִיר לֹא עָזַב אֶת רַבּוֹ. כְּשֶׁנִּפְטַר אֱלִישָׁע, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: כְּשֶׁאֶפָּטֵר מִן הָעוֹלָם – אַכְנִיס אוֹתוֹ לַגֵּיהִנּוֹם. וּבְיוֹם שֶׁנִּפְטַר רַבִּי מֵאִיר רָאוּ עָשָׁן יוֹצֵא מִקִּבְרוֹ שֶׁל אֱלִישָׁע.

אַחֲרֵי פְּטִירַת רַבִּי מֵאִיר אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵיזֶה שֶׁבַח זֶה, שֶׁהוּא שׂוֹרֵף אֶת הָרַב שֶׁלּוֹ? כְּשֶׁאֶפָּטֵר אֲנִי – אַכְנִיס אוֹתוֹ לְגַן עֵדֶן. וְכָךְ הָיָה: בַּיּוֹם שֶׁנִּפְטַר רַבִּי יוֹחָנָן, נִפְסְקָה הָאֵשׁ, וְהֶעָשָׁן הִפְסִיק לָצֵאת מִן הַקֶּבֶר.

הַמַּעֲשֶׂה מוּבָא בַּתַּלְמוּד הַיְרוּשַׁלְמִי, בְּמַסֶּכֶת חֲגִיגָה (פֶּרֶק ב').

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי מֵאִיר כִּבֵּד אֶת רַבּוֹ כָּל כָּךְ, שֶׁאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַשִּׁעוּר יָצָא אֵלָיו, הָלַךְ לְצִדּוֹ וְדִבֵּר אִתּוֹ – וְלֹא הִפְסִיק לְדַאֵג לוֹ גַּם אַחֲרֵי מוֹתוֹ. וּמֵהַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים גַּם כַּמָּה חָשׁוּב לִלְמֹד תּוֹרָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, מִתּוֹךְ אַהֲבָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – וְלֹא בִּשְׁבִיל הַכָּבוֹד. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לָהּ', הַתּוֹרָה מְאִירָה בָּנוּ.

טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ

(קֹהֶלֶת ז, ח)

מִלּוֹן קָטָן **דּוֹרֵשׁ** – מַסְבִּיר פְּסוּקִים וְדִבְרֵי תּוֹרָה לִפְנֵי הַצִּבּוּר. ◆ **לְשֵׁם שָׁמַיִם** – כְּדֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן ה', וְלֹא בִּשְׁבִיל כָּבוֹד. ◆ **נֶדֶר** – הַבְטָחָה חֲגִיגִית. ◆ **יָצָא לְתַרְבּוּת רָעָה** – עָזַב אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה.

מִי הָיָה?

רַבִּי מֵאִיר – מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁלָּמַד תּוֹרָה גַּם מֵאֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה וְשָׁמַר עַל כְּבוֹדוֹ.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

תּוֹרָה שֶׁלּוֹמְדִים לְשֵׁם שָׁמַיִם – מְאִירָה לָאָדָם כָּל חַיָּיו.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהַרְאוֹת כָּבוֹד לַמּוֹרֶה אוֹ לָרַב שֶׁלִּי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָשָׂה רַבִּי מֵאִיר כְּשֶׁשָּׁמַע שֶׁרַבּוֹ עוֹבֵר בַּדֶּרֶךְ? וְלָמָּה חָשׁוּב לִלְמֹד תּוֹרָה לְשֵׁם שָׁמַיִם?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "תורה לשמה" · אור לכ"ב בחשוון ה'תשפ"ז (1.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 8

פָּנָיו שֶׁל דָּוִד

2	**דוד המלך** נוֹלַד בִּשְׁנַת ב'תתנ"ד (2854) לַבְּרִיאָה 907 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כְּ־2,930 שָׁנָה

הָרַמְבָּ"ן כּוֹתֵב: כְּשֶׁאָדָם מִתְנַהֵג בְּאֹפֶן רוּחָנִי וּפְנִימִי – בְּכָל עִנְיָן יְדָבֵק בָּאוֹר הָעֶלְיוֹן, וְתִכָּנֵס בְּתוֹכוֹ רוּחַ חֲדָשָׁה, רוּחָנִית. וְהוּא מֵבִיא רְאָיָה מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ. כְּשֶׁדָּוִד הָלַךְ – מָה אָמַר לוֹ אַבָּא שֶׁלּוֹ, יִשַׁי? "וְאֶת־אֲחֶיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם וְאֶת־עֲרֻבָתָם תִּקָּח". אָמַר לוֹ לָלֶכֶת לְאֶחָיו שֶׁבַּמִּלְחָמָה וְלָקַחַת מֵהֶם אֶת הַגִּבְּטִים – כָּל הַיּוֹצֵא לְמִלְחֶמֶת בֵּית דָּוִד הָיָה כּוֹתֵב גֵּט עַל תְּנַאי: אִם לֹא אֶחֱזֹר מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ – הִיא מְגֹרֶשֶׁת.

הָלַךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ לַאֲחִים שֶׁלּוֹ, פָּגַשׁ אוֹתָם וְהֵבִיא לָהֶם לֶאֱכֹל. פִּתְאוֹם שָׁמַע אֶת גָּלְיָת מְדַבֵּר, וְאָמַר: מִי זֶה מְדַבֵּר כָּךְ? אֲנִי אֶעֱנֶה לוֹ! וּבָאוּ לְהַלְבִּישׁ אֶת דָּוִד. שָׂאַל שָׁאוּל: מִי זֶה? אָמַר: אֲנִי בֶּן יִשַׁי. וְשָׁמַע שָׁאוּל.

אַחֲרֵי זֶה, כְּשֶׁבָּא דָּוִד לַהֲרֹג אֶת גָּלְיָת, וְאָסַף אֶת חֲלוּקֵי הָאֲבָנִים מֵהַנַּחַל – בְּעֵמֶק הָאֵלָה – הִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו שֶׁל דָּוִד, כִּי נִכְנְסָה בּוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. הָאוֹר שֶׁאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי – כָּךְ כּוֹתֵב הָרַמְבָּ"ן – נִכְנַס בַּפָּנִים שֶׁל דָּוִד, וְהִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו.

וְלָכֵן שָׁם שָׁאוּל אוֹמֵר: "בֶּן־מִי־זֶה הַנַּעַר?" שְׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מָה, הֲרֵי עַכְשָׁו רָאִיתָ אוֹתוֹ וְדִבַּרְתָּ אִתּוֹ? אָמַר: לֹא, אֲנִי רוֹאֶה פָּנִים אֲחֵרוֹת. כִּי בְּרֶגַע אֶחָד הִשְׁתַּנָּה דָּוִד הַמֶּלֶךְ – כְּשֶׁהָלַךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ כְּדֵי לַהֲרֹג אֶת גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי.

הָרַב הֵבִיא אֶת הַדְּבָרִים מִסֵּפֶר "תּוֹרַת הָאָדָם" לָרַמְבָּ"ן, שַׁעַר הַגְּמוּל.

יְלָדִים יְקָרִים, דָּוִד הָלַךְ בִּשְׁלִיחוּת שֶׁל אָבִיו לְהָבִיא אֹכֶל לְאֶחָיו, וּכְשֶׁשָּׁמַע מִישֶׁהוּ מְדַבֵּר נֶגֶד עַם יִשְׂרָאֵל – קָם מִיָּד לְהָגֵן עֲלֵיהֶם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ. בָּרֶגַע הַזֶּה נִכְנַס בּוֹ אוֹר גָּדוֹל, עַד שֶׁפָּנָיו הִשְׁתַּנּוּ. גַּם אֶצְלֵנוּ – כְּשֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מִצְוָה בְּכָל הַלֵּב, הָאוֹר הַזֶּה מֵאִיר בָּנוּ.

בֶּן־מִי־זֶה הַנַּעַר

(שְׁמוּאֵל א יז, נה)

מִלּוֹן קָטָן **רוּחַ הַקֹּדֶשׁ** – כּוֹחַ קָדוֹשׁ שֶׁה' נוֹתֵן לַצַּדִּיקִים. ◆ **חַלּוּקֵי אֲבָנִים** – אֲבָנִים חֲלָקוֹת וַעֲגֻלּוֹת מִן הַנַּחַל. ◆ **מְסִירוּת נֶפֶשׁ** – נְכוֹנוּת לָתֵת הַכֹּל לְמַעַן ה' וְעַם יִשְׂרָאֵל.

מִי הָיָה?

דָּוִד הַמֶּלֶךְ – בֵּנוֹ שֶׁל יִשַׁי מִבֵּית לֶחֶם, הָרוֹעֶה שֶׁנַּעֲשָׂה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, נָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתַב אֶת סֵפֶר תְּהִלִּים.

מוֹסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ – אוֹר גָּדוֹל נִכְנַס בּוֹ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזוֹ מִצְוָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם בְּכָל הַלֵּב?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה הֵבִיא דָּוִד לְאֶחָיו? וְלָמָּה שָׁאַל שָׁאוּל "בֶּן מִי זֶה הַנַּעַר"?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "תורה לשמה" · אור לכ"ב בחשון ה'תשפ"ז (1.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 9

רַךְ כְּקָנֶה – רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן

8

רבי אלעזר ברבי שמעון

מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי

תְּקוּפַת הַתַּנָּאִים · לִפְנֵי כ־1,850 שָׁנָה

לָמָּה כּוֹתְבִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּקָנֶה? בִּגְלַל מָה שֶׁהָיָה עִם רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי. אַחֲרֵי שֶׁסִּיֵּם אֶת לִמּוּדָיו בַּיְשִׁיבָה, הָיְתָה רוּחוֹ טוֹבָה עָלָיו, וְהוּא הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד. וְהָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וּפָגַשׁ אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ גַּם הוּא בַּדֶּרֶךְ, וְרָאָה שֶׁהוּא מְכֹעָר.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אֱמֹר לִי, הַאִם כָּל בְּנֵי עִירְךָ מְכֹעָרִים כָּמוֹךָ? מָה עָנָה לוֹ הָאִישׁ? לֵךְ לְאָמָּן שֶׁעָשָׂה אוֹתִי!

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: נַעֲנֵיתִי לְךָ, מְחוֹל לִי – דִּבַּרְתִּי לֹא טוֹב. אֲבָל הָאִישׁ לֹא רָצָה לַעֲנוֹת לוֹ, וְהִמְשִׁיךְ לָלֶכֶת. וְכָל הַדֶּרֶךְ הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרָיו רַבִּי אֶלְעָזָר וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו.

וְהִנֵּה, כְּשֶׁהִגִּיעוּ לָעִיר, יָצְאוּ בְּנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וְהָיוּ אוֹמְרִים: בָּרוּךְ הַבָּא לְשָׁלוֹם! "שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם" – רְאוּ מִי הִגִּיעַ, רַבִּי אֶלְעָזָר! שָׁאַל אוֹתָם הָאִישׁ: לְמִי אַתֶּם עוֹשִׂים כָּבוֹד כָּזֶה? אָמְרוּ לוֹ: לָזֶה שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרֶיךָ. אָמַר לָהֶם: אַל יִרְבּוּ כְּמוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל!

אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי מָה? אָמַר לָהֶם: כָּךְ וְכָךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה. אָמְרוּ לוֹ: בְּכָל זֹאת, מְחוֹל לוֹ. אָמַר: לִכְבוֹדְכֶם אֲנִי מוֹחֵל לוֹ – וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָגִיל לַעֲשׂוֹת כֵּן.

נִכְנַס רַבִּי אֶלְעָזָר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, שָׁמוּ לוֹ כִּסֵּא, וְהָיָה צָרִיךְ לוֹמַר דִּבְרֵי תוֹרָה – דְּרָשָׁה. מָה פָּתַח וְאָמַר? "לְעוֹלָם יִהֵא אָדָם רַךְ כְּקָנֶה וְאַל יְהֵא קָשֶׁה כְּאֶרֶז". וְלָכֵן זָכָה הַקָּנֶה שֶׁיִּכְתְּבוּ בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה.

הַמַּעֲשֶׂה מוּבָא בַּתַּלְמוּד הַבָּבְלִי, מַסֶּכֶת תַּעֲנִית דַּף כ ע"א–ע"ב.

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, וּכְשֶׁהֵבִין שֶׁפָּגַע בְּאָדָם – יָרַד מִיָּד מִגַּאֲוָתוֹ, בִּקֵּשׁ סְלִיחָה, וְלֹא הִפְסִיק לְהִתְחַנֵּן עַד שֶׁהָאִישׁ מָחַל לוֹ. וְאַחַר כָּךְ לִמֵּד אֶת כֻּלָּם לִהְיוֹת רַכִּים וַעֲנָוִים כְּמוֹ הַקָּנֶה. גַּם אֲנַחְנוּ, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ פּוֹגְעִים בְּמִישֶׁהוּ – נְמַהֵר לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה בְּלֵב שָׁלֵם.

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ כְּקָנֶה וְאַל יְהֵא קָשֶׁה כְּאֶרֶז

(תַּעֲנִית כ, א–ב)

מִלּוֹן קָטָן נַעֲנֵיתִי לְךָ – דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ שֶׁלֹּא כָּרָאוּי. ◆ **אוּמָן** – בַּעַל מְלָאכָה; כָּאן הַכַּוָּנָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁבָּרָא אֶת הָאָדָם. ◆ **רַךְ כְּקָנֶה** – גָּמִישׁ וְעָנָו כְּמוֹ הַקָּנֶה, שֶׁמִּתְכּוֹפֵף בָּרוּחַ וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר. ◆ **אֶרֶז** – עֵץ גָּבוֹהַּ וְקָשֶׁה מְאֹד.

מִי הָיָה?

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן – מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי, שֶׁיָּשַׁב עִם אָבִיו בִּמְעָרָה שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְלָמַד תּוֹרָה.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁמְּבַקֵּשׁ סְלִיחָה מַעֲנָוָה – גָּדוֹל בְּאֱמֶת.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

הַאִם יֵשׁ מִישֶׁהוּ שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ סְלִיחָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָשָׂה רַבִּי אֶלְעָזָר כְּשֶׁהֵבִין שֶׁפָּגַע בְּאָדָם? וְלָמָּה זָכָה הַקָּנֶה שֶׁיִּכְתְּבוּ בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

הַמָּקוֹר בַּגְּמָרָא: תַּלְמוּד בַּבְלִי, מַסֶּכֶת תַּעֲנִית דַּף כ ע"א–ע"ב

תָּנוּ רַבָּנָן: לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ כְּקָנֶה וְאַל יְהֵא קָשֶׁה כְּאֶרֶז. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִמִּגְדַּל גְּדוֹר מִבֵּית רַבּוֹ, וְהָיָה רָכוּב עַל חֲמוֹר וּמְטַיֵּיל עַל שְׂפַת נָהָר, וְשָׂמַח שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. וְהָיְתָה דַּעְתּוֹ גַּסָּה עָלָיו מִפְּנֵי שֶׁלָּמַד תּוֹרָה הַרְבֵּה.

נִזְדַּמֵּן לוֹ אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה מְכוֹעָר בְּיוֹתֵר. אָמַר לוֹ: שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי! וְלֹא הֶחְזִיר לוֹ. אָמַר לוֹ: רֵיקָה, כַּמָּה מְכוֹעָר אוֹתוֹ הָאִישׁ! שֶׁמָּא כָּל בְּנֵי עִירֶךָ מְכוֹעָרִין כְּמוֹתְךָ? אָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ, אֶלָּא לֵךְ וֶאֱמוֹר לָאוּמָּן שֶׁעָשָׂאַנִי: "כַּמָּה מְכוֹעָר כְּלִי זֶה שֶׁעָשִׂיתָ". כֵּיוָן שֶׁיָּדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁחָטָא, יָרַד מִן הַחֲמוֹר וְנִשְׁתַּטַּח לְפָנָיו, וְאָמַר לוֹ: נַעֲנֵיתִי לְךָ, מְחוֹל לִי! אָמַר לוֹ: אֵינִי מוֹחֵל לְךָ עַד שֶׁתֵּלֵךְ לָאוּמָּן שֶׁעָשָׂאַנִי וֶאֱמוֹר לוֹ: כַּמָּה מְכוֹעָר כְּלִי זֶה שֶׁעָשִׂיתָ.

הָיָה מְטַיֵּיל אַחֲרָיו עַד שֶׁהִגִּיעַ לְעִירוֹ. יָצְאוּ בְּנֵי עִירוֹ לִקְרָאתוֹ, וְהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ: שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי רַבִּי, מוֹרִי מוֹרִי! אָמַר לָהֶם: לְמִי אַתֶּם קוֹרִין רַבִּי רַבִּי? אָמְרוּ לוֹ: לָזֶה שֶׁמְּטַיֵּיל אַחֲרֶיךָ. אָמַר לָהֶם: אִם זֶה רַבִּי — אַל יִרְבּוּ כְּמוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי מָה? אָמַר לָהֶם: כָּךְ וְכָךְ עָשָׂה לִי. אָמְרוּ לוֹ: אַף עַל פִּי כֵן, מְחוֹל לוֹ, שֶׁאָדָם גָּדוֹל בְּתוֹרָה הוּא.

אָמַר לָהֶם: בִּשְׁבִילְכֶם הֲרֵינִי מוֹחֵל לוֹ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא רָגִיל לַעֲשׂוֹת כֵּן. מִיָּד נִכְנַס רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְדָרַשׁ: לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ כְּקָנֶה וְאַל יְהֵא קָשֶׁה כְּאֶרֶז. וּלְפִיכָךְ זָכָה קָנֶה לִיטּוֹל הֵימֶנּוּ קוֹלְמוֹס לִכְתּוֹב בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה תְּפִילִּין וּמְזוּזוֹת.

מָקוֹר: שיעור "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם" · אור לכ"ג בחשוון ה'תשפ"ז (2.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 10

רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַחֶרֶב שֶׁנִּפְּלָה לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה

13

רבי אברהם אזולאי – "חסד לאברהם"
נוֹלַד ה'ש"ל (5330)
1570 לַסְּפִירָה לִמְנְיָנָם · לִפְנֵי 456 שָׁנָה

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ. הוּא נִפְטַר בכ"ד בְּמַרְחֶשְׁוָן, בְּיוֹם שִׁשִּׁי שֶׁל פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה. וּמֶה הָיָה הַמַּעֲשֶׂה?

לִפְנֵי כְּאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁל פָּרָשַׁת וַיֵּרָא, הָלַךְ הַמֶּלֶךְ שֶׁל טוּרְקְיָה לְבַקֵּר בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. הוּא הִגִּיעַ לַמָּקוֹם שֶׁבּוֹ מַדְלִיקִים נֵרוֹת, וְהִתְכּוֹפֵף לְהִסְתַּכֵּל פְּנִימָה – וְנָפְלָה חַרְבּוֹ לְתוֹךְ הַמְּעָרָה. זוֹ הָיְתָה חֶרֶב שֶׁעָבְרָה אֵלָיו מִסַּבָּא שֶׁל סַבָּא שֶׁלּוֹ.

הִתְחִיל הַמֶּלֶךְ לִצְעֹק, וְצִוָּה עַל מוֹשֵׁל הָעִיר לְהוֹרִיד כַּמָּה מֵאֲנָשָׁיו לְהָבִיא אֶת הַחֶרֶב. הוֹרִידוּ אוֹתָם – וְכֻלָּם מֵתוּ בַּמָּקוֹם. אָמַר הַמֶּלֶךְ: אֲבָל אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַחֶרֶב, הִיא מִסַּבָּא שֶׁל סַבָּא שֶׁל סַבָּא שֶׁלִּי! אָמַר לוֹ הַמּוֹשֵׁל: רַק הַיְּהוּדִים יְכוֹלִים. הָלַךְ הַמֶּלֶךְ, קָרָא לַיְּהוּדִים וְגָזַר עֲלֵיהֶם שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ אֶת הַחֶרֶב.

עָשׂוּ הַיְּהוּדִים גּוֹרָלוֹת, וְנָפַל הַגּוֹרָל עַל רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי. אָמַר: תְּנוּ לִי שִׁבְעָה יָמִים לְהָכִין אֶת עַצְמִי. כָּל אוֹתוֹ שָׁבוּעַ, שִׁבּוּעַ פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה, הָיָה בְּתַעֲנִית, הָיָה מִתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד, הָיָה מִתְעַטֵּף בְּתַכְרִיכִים, וְכָל יוֹם הָיָה טוֹבֵל.

וּבַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן, לֵיל שִׁשִּׁי, יָשַׁב כָּל הַלַּיְלָה עִם עֲשָׂרָה יְהוּדִים בְּפֶתַח הַמְּעָרָה, וְהָיָה דּוֹרֵשׁ לָהֶם בְּעִנְיְנֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ – שְׁמוֹ אַבְרָהָם, וְהוּא מְדַבֵּר עַל אַבְרָהָם אָבִינוּ. כָּל הַלַּיְלָה דִּבֵּר, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. וּבַעֲלוֹת הַשַּׁחַר יָרַד לְמַטָּה, אֶל תּוֹךְ הַמְּעָרָה.

שָׁם רָאָה אֶת אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, וְאָמַר לוֹ: שָׁלוֹם עָלֶיךָ. וְהֵשִׁיב לוֹ: עָלֶיךָ שָׁלוֹם. הִמְשִׁיךְ, וְרָאָה אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ שׁוֹכֵב עַל מִטָּה שֶׁל זָהָב. אָמַר לוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ: קַח אֶת גּוּפוֹת הָאֲנָשִׁים שֶׁמֵּתוּ כָּאן, וְהוֹצֵא אוֹתָם מִכָּאן; אֵינִי רוֹצֶה אוֹתָם כָּאן. וְהוֹצִיא אוֹתָם.

הַמְשִׁיךְ לָלֶכֶת, וְאָמַר לְכָל אֶחָד: שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם. רָאָה אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה, אֶת יִצְחָק עִם רִבְקָה, וְגַם אֶת יַעֲקֹב וְלֵאָה. אֲבָל לַמָּקוֹם שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחַוָּה – אִי אֶפְשָׁר הָיָה לְהִכָּנֵס.

וְאָמַר לוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ: אִם אַתָּה רוֹצֶה – הָכֵן אֶת עַצְמְךָ, וּבְעוֹד שָׁבוּעַ תִּהְיֶה אֶצְלֵנוּ. וְכָךְ הָיָה: הָלַךְ וְהֵכִין אֶת עַצְמוֹ, וּבַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שׁוּב דִּבֵּר דִּבְרֵי תוֹרָה, וְנִפְטַר. וְקָבְרוּ אוֹתוֹ בְּחֶבְרוֹן, בְּבֵית הָעֶלְמִין הַיְּהוּדִי שֶׁבְּתֵל רוּמֵידָה, בְּמָקוֹם שֶׁקְּבוּרִים בּוֹ עוֹד צַדִּיקִים גְּדוֹלִים.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה סִפֵּר הָרַב בַּשִּׁעוּר, יוֹם אַחֲרֵי יוֹם פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי, כ"ד בְּמַרְחֶשְׁוָן.

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי לֹא בָּרַח מִן הַשְּׁלִיחוּת הַקָּשָׁה. שָׁבוּעַ שָׁלֵם הֵכִין אֶת עַצְמוֹ בִּתְפִלָּה, בִּלְמוּד וּבְטַהֲרָה, וְנִכְנַס לַמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה – וְעָשָׂה אֶת הַשְּׁלִיחוּת בִּשְׁבִיל כָּל הַיְּהוּדִים. גַּם אֲנַחְנוּ, לִפְנֵי דָּבָר חָשׁוּב וְקָדוֹשׁ, נָכִין אֶת עַצְמֵנוּ בִּתְפִלָּה וּבְלֵב טָהוֹר.

תְּנוּ לִי שִׁבְעָה יָמִים לְהָכִין אֶת עַצְמִי

מִלּוֹן קָטָן **גּוֹרָל** – דֶּרֶךְ לִבְחֹר מִישֶׁהוּ בְּלִי שֶׁאָדָם יַחֲלִיט, כְּמוֹ הַגְרָלָה. ◆ **תַּכְרִיכִים** – בְּגָדִים לְבָנִים פְּשׁוּטִים שֶׁמַּלְבִּישִׁים אֶת הַנִּפְטָר. ◆ **טוֹבֵל** – נִכְנָס לַמִּקְוֶה כְּדֵי לְהִטָּהֵר. ◆ **עֲלוֹת הַשַּׁחַר** – הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַבֹּקֶר, לִפְנֵי הַזְּרִיחָה.

מִי הָיָה?

רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי – מְקֻבָּל וּפוֹסֵק גָּדוֹל, שֶׁנּוֹלַד בְּמָרוֹקוֹ בִּשְׁנַת ה'ש"ל וְעָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. חִבֵּר אֶת הַסֵּפֶר "חֶסֶד לְאַבְרָהָם", וְנִפְטַר בְּחֶבְרוֹן בכ"ד בְּחֶשְׁוָן ה'ת"ד. הוּא סַב סָבוֹ שֶׁל הַחִיד"א.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

לִשְׁלִיחוּת קְדֻשָּׁה מִתְכּוֹנְנִים בִּתְפִלָּה, בִּלְמוּד וּבְטַהֲרָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

לִפְנֵי אֵיזֶה דָּבָר חָשׁוּב אֲנִי רוֹצֶה לְהָכִין אֶת עַצְמִי הֵיטֵב?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

אֵיךְ הֵכִין רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי אֶת עַצְמוֹ לִפְנֵי שֶׁיָּרַד לַמְּעָרָה? וּמָה רָאָה שָׁם?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" · אור לכ"ו בחשוון ה'תשפ"ז (5.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 11

רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי וְהַקֶּרֶשׁ מִן הַסְּפִינָה

13

רבי אברהם אזולאי – "חסד לאברהם"
נוֹלַד ה'ש"ל (5330)
1570 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 456 שָׁנָה

לָמָּה עָלָה רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? הָיוּ שְׁלוֹשָׁה גְּדוֹלִים בְּמָרוֹקוֹ: הָרִאשׁוֹן – רַבֵּנוּ חַיִּים בֶּן עָטָר הַזָּקֵן, הַסַּבָּא שֶׁל בַּעַל "אוֹר הַחַיִּים"; הַשֵּׁנִי – רַבִּי שָׁלוֹם בּוּזַגְלוֹ; וְהַשְּׁלִישִׁי – רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי.

הַשְּׁלוֹשָׁה נִשְׁבְּעוּ זֶה לָזֶה שֶׁהֵם שָׁתָפִים בָּעוֹלָם הַבָּא, וּמִי שֶׁיִּפְטֵר רִאשׁוֹן – יָבוֹא לְגַלּוֹת לָהֶם מָה עוֹד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת.

הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּפְטַר הָיָה רַבִּי חַיִּים בֶּן עָטָר. אַחֲרֵי חֹדֶשׁ בָּא אֲלֵיהֶם בַּחֲלוֹם וְאָמַר לָהֶם: עֲלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! וְרַבִּי שָׁלוֹם בּוּזַגְלוֹ עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

גַּם רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי עָלָה לָאֳנִיָּה וְנָסַע. אֲבָל הַשָּׂטָן לֹא רָצָה שֶׁיַּגִּיעַ. הִתְחִילָה סְעָרָה בַּיָּם, וּכְשֶׁרָאָה הַשָּׂטָן שֶׁאֵינוֹ מַצְלִיחַ – פֵּרַק אֶת הָאֳנִיָּה, וְכֻלָּם יָרְדוּ לְתְהוֹמוֹת.

אֲבָל לְרַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי נִזְדַּמֵּן – כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב הַחִיד"א – "דַּף" אֶחָד מִן הַסְּפִינָה, כְּלוֹמַר קֶרֶשׁ. תָּפַס אוֹתוֹ כְּמוֹ מָצוֹף, וְצָף עַל הַמַּיִם, עַד שֶׁבָּאוּ וְהִצִּילוּ אוֹתוֹ.

וּלְזֵכֶר הָאֳנִיָּה שֶׁנִּצַּל מִמֶּנָּה עָשָׂה אֶת חֲתִימָתוֹ בְּצוּרַת אֳנִיָּה – כָּךְ כּוֹתֵב הַחִיד"א.

עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיְתָה לוֹ מְנוּחָה. בַּהַתְחָלָה גָּר בִּצְפַת, וְכָךְ הוּא כּוֹתֵב: מִי שֶׁרוֹצֶה לָגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – תְּחִלַּת מְגוּרָיו יִהְיוּ בָּעִיר צְפַת, כִּי הִיא גְּבוֹהָה וּקְרוֹבָה יוֹתֵר לַשָּׁמַיִם, וַאֲוִירָהּ צַח וְנָקִי.

אַחַר כָּךְ בָּא לִירוּשָׁלַיִם, וְהָיְתָה שָׁם מַגֵּפַת חוֹלִירָע, וּבָרַח לְחֶבְרוֹן. גַּם בְּחֶבְרוֹן הָיְתָה חוֹלִירָע, וּבָרַח לְעַזָּה, וְיָשַׁב שָׁם שָׁנָתַיִם. וְשָׁם כָּתַב אֶת כָּל סִפְרוֹ "חֶסֶד לְאַבְרָהָם" בְּעַל פֶּה, כִּי לֹא הָיוּ לוֹ סְפָרִים. אַחַר כָּךְ חָזַר לְחֶבְרוֹן, נִשְׁאַר שָׁם וְנִפְטַר שָׁם.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה בַּסְּפִינָה וּבַחֲתִימָה כּוֹתֵב הַחִיד"א; וְעַל נְדוּדָיו כּוֹתֵב רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי עַצְמוֹ בַּהַקְדָּמָה לְסִפְרוֹ "חֶסֶד לְאַבְרָהָם".

יְלָדִים יְקָרִים, רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי שָׁמַע בְּקוֹל חֲבֵרוֹ הַצַּדִּיק וְיָצָא לַדֶּרֶךְ הַקָּשָׁה אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. גַּם כְּשֶׁהָאֲנָיָה נִשְׁבְּרָה, וְגַם בִּזְמַן הַמַּגֵּפוֹת וְהַנְּדוּדִים – לֹא הִתְיָאֵשׁ, וְהִמְשִׁיךְ לִכְתֹּב תּוֹרָה אֲפִלּוּ בְּלִי סְפָרִים. גַּם אֲנַחְנוּ, כְּשֶׁקָּשֶׁה לָנוּ, נַחֲזִיק חָזָק – כְּמוֹ בַּקֶּרֶשׁ – וְנַמְשִׁיךְ בַּדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה.

עֲלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

מִלּוֹן קָטָן **נִשְׁבְּעוּ** – הִבְטִיחוּ הַבְטָחָה חֲזָקָה מְאֹד. ◆ **תְּהוֹמוֹת** – הַמְּקוֹמוֹת הָעֲמֻקִּים בְּיוֹתֵר בַּיָּם. ◆ **מָצוֹף** – דָּבָר שֶׁצָּף עַל הַמַּיִם וּמַחֲזִיק אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יִשְׁקַע. ◆ **חוֹלִירָע** – מַחֲלָה קָשָׁה שֶׁפָּשְׁטָה פַּעַם בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת. ◆ **בְּעַל פֶּה** – מִן הַזִּכָּרוֹן, בְּלִי לְהִסְתַּכֵּל בַּסֵּפֶר.

מִי הָיָה?

רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי – מְקֻבָּל וּפוֹסֵק גָּדוֹל, שֶׁנּוֹלַד בְּמָרוֹקּוֹ בִּשְׁנַת ה'ש"ל וְעָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. חִבֵּר אֶת הַסֵּפֶר "חֶסֶד לְאַבְרָהָם", וְנִפְטַר בְּחֶבְרוֹן בכ"ד בְּחֶשְׁוָן ה'ת"ד. הוּא סַב סָבוֹ שֶׁל הַחִיד"א.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

גַּם בִּזְמַנִּים קָשִׁים – מַמְשִׁיכִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְלֹא מִתְיָאֲשִׁים.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

מָה עוֹזֵר לִי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד כְּשֶׁקָּשֶׁה לִי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה אָמַר רַבִּי חַיִּים בֶּן עָטָר לַחֲבֵרָיו בַּחֲלוֹם? וְאֵיךְ נִצַּל רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי מִן הַיָּם?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" · אור לכ"ו בחשון ה'תשפ"ז (5.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 12

אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם

6 **אלישע בעל כנפיים**
מֵחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, בִּימֵי גְּזֵרוֹת רוֹמִי
תְּקוּפַת הַתַּנָּאִים

כְּמוֹ הַיּוֹנָה, שֶׁכְּנָפֶיהָ מְגִנּוֹת עָלֶיהָ – כָּךְ יִשְׂרָאֵל, הַמִּצְווֹת מְגִנּוֹת עֲלֵיהֶם. לָכֵן הָיָה מַעֲשֶׂה בַּגְּמָרָא בֶּאֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם.

הָיוּ לוֹ תְּפִלִּין, וּבָא קַסְדּוֹר אֶחָד – הַמְפַקֵּחַ – וְרָדַף אַחֲרָיו. מֶה עָשָׂה? לָקַח אֶת הַתְּפִלִּין וְשָׂם אוֹתָם בְּחֵיקוֹ, בְּבֵית הַשֶּׁחִי שֶׁלּוֹ. אָמַר לוֹ: "תּוֹצִיא אֶת הַיָּד, מַהֵר!" אָמַר לוֹ: "מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי? יֵשׁ לִי כַּנְפֵי יוֹנָה." פָּתַח אֶת יָדוֹ – וְהָיוּ שָׁם כַּנְפֵי יוֹנָה.

וְעוֹד מַעֲשֶׂה הָיָה: הָלְכוּ בַּשַּׁיָּרָה וְאָכְלוּ בַּדֶּרֶךְ, וְהַשַּׁיָּרָה הִתְחִילָה לִנְסֹעַ וְהוּא הָיָה עֲדַיִן בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה. עָכְשָׁו צָרִיךְ לְבָרֵךְ בַּמָּקוֹם שֶׁסִּיֵּם לֶאֱכֹל. רָצָה לַחְזוֹר – וְלֹא רָצוּ לָתֵת לוֹ. מָה אָמַר לָהֶם? "שָׂכַחְתִּי יוֹנָה שֶׁל זָהָב" – כַּנְפֵי יוֹנָה. אָמַר לָהֶם: "אִבַּדְתִּי, שָׂם שָׂכַחְתִּי כַּנְפֵי יוֹנָה."

חָזַר, הָלַךְ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ, וּמִן הַשָּׁמַיִם מָצְאָה כַּנְפֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אוֹתָם אִתּוֹ. וְכָךְ בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּמְקוֹמוֹ. תִּרְאֶה מָה זָכָה – וְזֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל שֶׁכֵּן בָּעוֹלָם הַבָּא.

הַמַּעֲשֶׂה בֶּאֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם מוּבָא בַּגְּמָרָא, בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת (דַּף מ"ט ע"א).

יְלָדִים יְקָרִים, אֱלִישָׁע שָׁמַר עַל הַמִּצְוָה בְּכָל כּוֹחוֹ, גַּם כְּשֶׁהָיָה קָשֶׁה וּמַפְחִיד – וּמִן הַשָּׁמַיִם שָׁמְרוּ עָלָיו. כְּמוֹ כַּנְפֵי הַיּוֹנָה שֶׁשּׁוֹמְרוֹת עָלֶיהָ, כָּךְ הַמִּצְווֹת שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים שׁוֹמְרוֹת עָלֵינוּ. כָּל בְּרָכָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְבָרְכִים בְּכַוָּנָה וְכָל מִצְוָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַיְּמִים בְּאַהֲבָה – הֵן כְּמוֹ כְּנָפַיִם שֶׁמְּגִנּוֹת עָלֵינוּ.

כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף
(תְּהִלִּים סח, יד)

מִלּוֹן קָטָן קַסְדּוֹר – שׁוֹטֵר אוֹ מְפַקֵּחַ שֶׁל הַמִּשְׁלְטוֹן. ◆ **שַׁיָּרָה** – קְבוּצָה שֶׁל אֲנָשִׁים וּבְהֵמוֹת שֶׁנּוֹסְעִים יַחַד בַּדֶּרֶךְ. ◆ **בִּרְכַּת הַמָּזוֹן** – הַבְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִים אַחֲרֵי סְעוּדָה עִם לֶחֶם.

מִי הָיָה?

אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם – חָכָם מִימֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מִצְווֹת תְּפִלִּין בִּזְמַן שֶׁמַּלְכוּת רוֹמִי גָּזְרָה גְּזֵרוֹת עַל יִשְׂרָאֵל.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

הַמִּצְווֹת שֶׁאֲנַחְנוּ שׁוֹמְרִים – הֵן שֶׁשּׁוֹמְרוֹת עָלֵינוּ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזוֹ מִצְוָה אֲנִי רוֹצָה לִשְׁמֹר הַיּוֹם בְּכָל הַלֵּב?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה מָצָא אֱלִישָׁע בְּיָדוֹ בְּמָקוֹם הַתְּפִלִּין? וְאֵיזוֹ מִצְוָה אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים לְקַיֵּם יַחַד בַּבַּיִת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "עץ חיים היא למחזיקים בה" · אור לט"ו בחשון ה'תשפ"ז (25.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 13

"שַׁבָּת!" – מַעֲשֶׂה בִּשְׁמָמִית

19

הרב בן ציון מוצפי
נוֹלַד ה'תש"ו (5706)
1946 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 80 שָׁנָה

יֵשׁ מַעֲשֶׂה בַּגְּמָרָא: הָיוּ אוֹכְלִים בַּסְּעוּדָה, וּשְׁמָמִית הִתְחִילָה לָלֶכֶת עַל הַפַּת. בָּא תַּלְמִיד וְרָצָה לְהָרִים אוֹתָהּ בְּיָד וְלִזְרֹק אוֹתָהּ. אָמַר לוֹ: אַל תִּגַּע בָּהּ! חַכֵּה שֶׁהִיא תֵּלֵךְ, וְאַחַר כָּךְ תִּקַּח אֶת הַלֶּחֶם. זֹאת אוֹמֶרֶת, יֵשׁ סַכָּנָה אֲפִלּוּ לִנְגֹּעַ בָּהּ, כִּי אָז הִיא מַפְרִישָׁה רֹק, וְהָרוֹק שֶׁלָּהּ מְסֻכָּן מְאֹד.

וּכְבָר כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, וְהֵבִיאוּ מֹרַנּוּ הָאֲרִ"י, שֶׁיְּזַהֵר בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְנַקּוֹת קוּרֵי עַכָּבִישׁ מִן הַבַּיִת וּלְגָרֵשׁ אֶת הַשְּׁמָמִית מִן הַבַּיִת – בַּבָּתִּים שֶׁל צְפַת הָיְתָה אָז שְׁמָמִית. וְהֵבִיא סִימָן מִן הַפָּסוּק: "שְׁמָמִית בְּיָדַיִם תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ". וְאָמַר: אִם בָּאָה שְׁמָמִית הַבַּיְתָה – תִּצְעַק עָלֶיהָ "שַׁבָּת!"

וְהָיָה מַעֲשֶׂה אִתִּי. לִפְנֵי אֵיזֶה שִׁלּוֹשִׁים שָׁנָה דִּבַּרְתִּי בַּטֶּלֶפוֹן עִם יְהוּדִי שֶׁצִּלְצֵל אֵלַי מִחוּץ לָאָרֶץ, הָיְתָה לוֹ שְׁאֵלָה בַּהֲלָכָה. פִּתְאוֹם אֲנִי רוֹאֶה שְׁמָמִית נִכְנֶסֶת מִן הַחַלּוֹן. צָעַקְתִּי: "שַׁבָּת!" – וְעָמְדָה. הוּא צוֹעֵק לִי בַּטֶּלֶפוֹן: "לֹא, הַיּוֹם יוֹם חֲמִישִׁי!" אָמַרְתִּי לוֹ: זֶה בְּסֵדֶר, אָמַרְתִּי לְמִישֶׁהוּ אַחֵר "שַׁבָּת".

הִיא לֹא נִכְנְסָה – נִשְׁאֲרָה עוֹמֶדֶת בְּפֶתַח הַמִּרְפֶּסֶת. וְאַחַר כָּךְ צָעַקְתִּי עָלֶיהָ עוֹד פַּעַם "שַׁבָּת!" – וְהָלְכָה. אָז תֵּדַע: אִם רָאִיתָ שְׁמָמִית מַגִּיעָה – תִּצְעַק "שַׁבָּת!"

יְלָדִים יְקָרִים, הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ לִשְׁמֹר עַל הַגּוּף וּלְהִזָּהֵר מִדְּבָרִים שֶׁיְּכוֹלִים לְהַזִּיק. הָרַב לֹא נָגַע בִּשְׁמָמִית, אֶלָּא קָרָא לָהּ "שַׁבָּת!" וְהִיא הָלְכָה. שְׁמִירָה עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁלָּנוּ הִיא מִצְוָה, וְלָכֵן כְּשֶׁרוֹאִים מַשֶּׁהוּ מְסֻכָּן – מִתְרַחֲקִים, וּפוֹנִים לְאַבָּא, לְאִמָּא אוֹ לְמְבֻגָּר שֶׁיַּעֲזֹר.

שְׁמָמִית בְּיָדַיִם תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ

(מִשְׁלֵי ל, כח)

מִלּוֹן קָטָן **שְׁמָמִית** – לְטָאָה קְטַנָּה שֶׁמְּטַפֶּסֶת עַל קִירוֹת. ◆ **מַפְרִישָׁה** – מוֹצִיאָה מִגּוּפָהּ. ◆ **פּוֹסְקִים** – הַחֲכָמִים שֶׁכָּתְבוּ אֶת סִפְרֵי הַהֲלָכָה.

מִי הָיָה?

הָרַב בֶּן צִיּוֹן מוּצָפִי – פּוֹסֵק הֲלָכָה, מְקֻבָּל וְדַרְשָׁן, הָעוֹמֵד בְּרֹאשׁ יְשִׁיבַת "בְּנֵי צִיּוֹן" בִּירוּשָׁלַיִם, וּמוֹסֵר שִׁעוּרֵי תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מוּסָאיוֹף. נוֹלַד בִּשְׁנַת ה'תש"ו.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

שְׁמִירָה עַל הַבְּרִיאוּת וְעַל הַגּוּף – הִיא חֵלֶק מִן הַתּוֹרָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

מַמָּה אֲנִי צָרִיךְ לְהִזָּהֵר כְּדֵי לִשְׁמֹר עַל הַגּוּף שֶׁלִּי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה צָעַק הָרַב לִשְׁמָמִית, וּמָה הִיא עָשְׂתָה? וְאֵילּוּ כְּלָלֵי זְהִירוּת יֵשׁ אֶצְלֵנוּ בַּבַּיִת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "חמירא סכנתא מאיסורא" · אור לט"ז בחשון ה'תשפ"ז (26.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 14

מַעֲשֶׂה בְּבָּגְשֶׂר בְּבַגְדָּד

15

רבי עבדאללה סומך – "זבחי צדק"
נִפְטַר ה'תרמ"ט (5649)
1889 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 137 שָׁנָה

כָּתַב הַ"זִּבְחֵי צֶדֶק": מַעֲשֶׂה הָיָה בְּבַגְדָּד שֶׁבְּעִירָאק. מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁנָּסְעָה בַּעֲגָלָה מֵעַל הַגֶּשֶׂר, וְקָפְצָה הָעֲגָלָה וְנָפְלָה לְתוֹךְ הַנָּהָר, וְהָאִשָּׁה מֵתָה וְאָכְלוּ אוֹתָהּ הַדָּגִים. הֵיא לֹא הָיְתָה יְהוּדִיָּה. וְאָז אָמְרוּ: הִזָּהֲרוּ מִלַּעֲשׂוֹת כָּךְ.

יְלָדִים יְקָרִים, חֲכָמִים אָמְרוּ "חֲמִירָא סַכַּנְתָּא מֵאִיסּוּרָא" – צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מִסַּכָּנָה אֲפִלּוּ יוֹתֵר מֵאִסּוּר. לָכֵן כְּשֶׁנּוֹסְעִים, חוֹגְרִים חֲגוֹרָה; כְּשֶׁהוֹלְכִים לְיַד מַיִם, נִשְׁאָרִים קָרוֹב לְמִבָּגָר; וּכְשֶׁמַּשֶּׁהוּ נִרְאֶה מְסֻכָּן – עוֹצְרִים וְשׁוֹאֲלִים. מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל עַצְמוֹ, שׁוֹמֵר עַל הַמַּתָּנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁה' נָתַן לוֹ – הַחַיִּים.

חֲמִירָא סַכַּנְתָּא מֵאִיסּוּרָא

(חֻלִּין י ע"א)

מִלּוֹן קָטָן עֲגָלָה – כְּלִי רֶכֶב עַל גַּלְגַּלִּים שֶׁבְּהֵמָה מוֹשֶׁכֶת. ◆ **חֲמִירָא סַכַּנְתָּא מֵאִיסּוּרָא** – סַכָּנָה חֲמוּרָה יוֹתֵר מֵאִסּוּר.

מִי הָיָה?
רַבִּי עַבְדַּאלְלָה סוֹמֵךְ – בַּעַל "זִבְחֵי צֶדֶק", מִגְּדוֹלֵי רַבָּנֵי בַּגְדָּד, רֹאשׁ יְשִׁיבָה וְרַבָּם שֶׁל חַכְמֵי בַּגְדָּד, וּבֵינֵיהֶם רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים. נוֹלַד בִּשְׁנַת ה'תקע"ג וְנִפְטַר בִּשְׁנַת ה'תרמ"ט.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

שׁוֹמְרִים עַל הַחַיִּים – וְנִזְהָרִים מִכָּל סַכָּנָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

בְּאֵיזֶה מָקוֹם אֲנִי יָכוֹל לְהִזָּהֵר יוֹתֵר כְּדֵי לִשְׁמֹר עַל עַצְמִי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה כָּתַב ה"זִּבְחֵי צֶדֶק" אַחֲרֵי הַמַּעֲשֶׂה בַּגֶּשֶׁר? וְאֵילּוּ כְּלָלֵי זְהִירוּת אֲנַחְנוּ שׁוֹמְרִים בַּדְּרָכִים?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "חמירא סכנתא מאיסורא" · אור לט"ז בחשון ה'תשפ"ז (26.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 15

שָׁאשָׁא וְהַבּוּזָה

19

הרב בן ציון מוצפי
נוֹלַד ה'תש"ו (5706)
1946 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 80 שָׁנָה

אַתָּה זוֹכֵר אֶת שָׁאשָׁא, עָלָיו הַשָּׁלוֹם? שָׁאשָׁא הָיָה עוֹמֵד לְיַד שְׁלֹמֹה הַפָּלָאפֶּל. הָיָה עוֹשֶׂה צְדָקָה, וּמִדֵּי פַּעַם הָיָה קוֹנֶה כּוֹס סוֹדָה. וּמֵיָּד, אֵיךְ שֶׁמָּזְגוּ לוֹ, הָיְתָה עוֹלָה הַ"בּוּזָה" – כָּךְ קוֹרְאִים בְּעַרְבִית לְבוּעוֹת שֶׁעוֹלוֹת לְמַעְלָה – וְהָיָה מְבָרֵךְ מַהֵר "שֶׁהַכֹּל" וְשׁוֹתֶה.

אָמַרְתִּי לוֹ: לָמָּה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּכָה, שָׁאשָׁא? אָמַר: בִּשְׁבִיל הַבּוּזָה.

יְלָדִים יְקָרִים, שָׁאשָׁא אָהַב כָּל כָּךְ לְבָרֵךְ, שֶׁמְּהֵר לְבָרֵךְ "שֶׁהַכֹּל" בִּזְמַן שֶׁהַבּוּעוֹת עוֹד עוֹלוֹת בַּכּוֹס. כָּל בְּרָכָה הִיא תּוֹדָה קְטַנָּה לָהּ' עַל מָה שֶׁהוּא נוֹתֵן לָנוּ. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה וּבְכַוָּנָה – עַל כּוֹס מַיִם, עַל פְּרִי וְעַל כָּל דָּבָר טוֹב שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים.

וְהָיָה מְבָרֵךְ מַהֵר "שֶׁהַכֹּל" וְשׁוֹתֶה

מִלּוֹן קָטָן **בּוּזָה** – כָּךְ קוֹרְאִים בְּעַרְבִית לַבּוּעוֹת שֶׁעוֹלוֹת בַּכּוֹס. ◆ **שֶׁהַכֹּל** – הַבְּרָכָה "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ", שֶׁמְּבָרְכִים עַל שְׁתִיָּה.

מִי הָיָה?
שָׁאשָׁא – יְהוּדִי פָּשׁוּט וְצַדִּיק מִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיָה עוֹמֵד לְיַד דּוּכַן הַפָּלָאפֶּל שֶׁל שְׁלֹמֹה. הָרַב מוּצַפִּי מְסַפֵּר עָלָיו מִזִּכְרוֹנוֹתָיו.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

בָּרְכָה שֶׁמְּבָרְכִים בְּשִׂמְחָה – הִיא תּוֹדָה מִכָּל הַלֵּב.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

עַל מָה אֲנִי רוֹצֶה לְבָרֵךְ הַיּוֹם בְּכַוָּנָה מְיֻחֶדֶת?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לָמָּה מִהֵר שָׁאשָׁא לְבָרֵךְ עַל הַסּוֹדָה? וְעַל אֵיזֶה מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה נְבָרֵךְ הַיּוֹם יַחַד בְּקוֹל?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "חמירא סכנתא מאיסורא" · אור לט"ז בחשון ה'תשפ"ז (26.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 16

חָכָם בֶּן צִיּוֹן וְהָעוֹף

19

הרב בן ציון מוצפי
נוֹלַד ה'תש"ו (5706)
1946 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 80 שָׁנָה

הַגְּמָרָא מְבִיאָה מָה שֶׁאָמַר יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא: "בְּשֹׂר פִּגּוּל" – בְּהֵמָה שֶׁהָיְתָה בָּהּ שְׁאֵלָה, וְהֵבִיאוּ אוֹתָהּ לָרַב, וְהָרַב הִתִּיר – "בְּהֵמָה שֶׁהוֹרָה בָּהּ חָכָם" – לֹא אָכַלְתִּי אֲפִלּוּ אוֹתָהּ, אֶלָּא נָתַתִּי אוֹתָהּ לָעֲנִיִּים.

אֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה – אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה. הָיוּ קוֹנִים אָז עוֹפוֹת חַיִּים וְלוֹקְחִים אוֹתָם לְשׁוֹחֵט. חָכָם אֶחָד לָקַח עוֹף לַשּׁוֹחֵט וְהֵבִיא אוֹתוֹ הַבַּיְתָה. פַּעַם הָיוּ הַנָּשִׁים בְּקִיאוֹת בַּכֹּל; פָּתְחָה אֶת הָעוֹף וְרָאֲתָה בִּפְנִים כְּמוֹ כַּדּוּר, עָטוּף בְּכָל מִינֵי שְׁמָנִים שֶׁל הַתַּרְנְגוֹל.

הָלַכְנוּ יַחַד אִתּוֹ לְחָכָם בֶּן צִיּוֹן, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁגָּר בִּרְחוֹב אֶלְקָנָה. הוּא שָׂמַח מְאֹד וְקִבֵּל אוֹתוֹ, לָקַח אֶת הַשַּׁקִּית וּפָתַח. רָאָה אֶת כָּל הָאֵבָרִים שֶׁל הָעוֹף – הָיָה בָּקִיא בָּהֶם – מָצָא אֶת הַוֶּשֶׁט, אֶת הַכָּבֵד, אֶת כָּל בְּנֵי הַמֵּעַיִם. אַחַר כָּךְ פָּתַח אֶת הַכַּדּוּר וְאָמַר: אֲנִי יוֹדֵעַ מָה זֶה – זוֹ הָרָחֶבֶת הַלֵּב. הַלֵּב שֶׁל הַתַּרְנְגוֹל הָיָה חוֹלֶה, וְהִתְנַפֵּחַ וְהִפְרִישׁ הַפָּרָשׁוֹת; כְּמוֹ שֶׁיָּדוּעַ גַּם בְּגוּף הָאָדָם – אִם נִכְנַס גּוּף זָר, הוּא מִתְעַטֵּף בְּכָל מִינֵי עֲטִיפוֹת. פָּתַח אֶת זֶה, מָצָא אֶת הַלֵּב שָׁלֵם, וְאָמַר: זֶה מֻתָּר.

מָה עָשָׂה הָאַבְרֵךְ הַזֶּה? צַדִּיק הָיָה. הָלַךְ וְנָתַן אֶת הָעוֹף לְמִשְׁפָּחָה עֲנִיָּה – אָמַר: אֲנִי לֹא רוֹצֶה לֶאֱכֹל – וְקָנָה עוֹף אַחֵר. וְזֶה הָיָה עוֹלֶה אָז הַרְבֵּה כֶּסֶף, חֵלֶק נִכָּר מִן הַמַּשְׂכֹּרֶת: בַּיְּשִׁיבָה הָיוּ מְקַבְּלִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים לִירוֹת לְחֹדֶשׁ. תָּאַר לְךָ – הוּא חַי מִמֵּאָה וַחֲמִשִּׁים לִירוֹת, וְעַכְשָׁו צָרִיךְ לְשַׁלֵּם.

דִּבְרֵי יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא מוּבָאִים בַּגְּמָרָא, בְּמַסֶּכֶת חֻלִּין (דַּף ל"ז ע"ב).

יְלָדִים יְקָרִים, הָאַבְרֵךְ הַזֶּה הֶחֱמִיר עַל עַצְמוֹ, וּבְאוֹתוֹ רֶגַע גַּם זָכָה בְּמִצְוָה גְּדוֹלָה – הָעוֹף הַטּוֹב הִגִּיעַ לְמִשְׁפָּחָה עֲנִיָּה. מָה שֶׁהָיָה מֻתָּר הוּא נָתַן לַאֲחֵרִים בְּלֵב שָׁלֵם, וּבְעַצְמוֹ קָנָה עוֹף חָדָשׁ מִכַּסְפּוֹ הַמּוּעָט. כָּךְ אֶפְשָׁר לִשְׁמֹר עַל הַקְּדֻשָּׁה וּבְאוֹתוֹ זְמַן גַּם לַעֲשׂוֹת חֶסֶד.

וְלֹא־בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל

(יְחֶזְקֵאל ד, יד)

מִלּוֹן קָטָן **פִּגּוּל** – בָּשָׂר שֶׁלֹּא רָאוּי לַאֲכִילָה. ◆ **הוֹרָה** – פָּסַק אֶת הַהֲלָכָה. ◆ **אַבְרֵךְ** – אָדָם נָשׂוּי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה בִּישִׁיבָה.

מִי הָיָה?

הָרַב בֶּן צִיּוֹן מוּצָפִי – מְסַפֵּר אֶת הַמַּעֲשֶׂה מִזִּכְרוֹנוֹ: הוּא עָצְמוֹ הָלַךְ יַחַד עִם הָאַבְרֵךְ אֶל חָכָם בֶּן צִיּוֹן.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

אֶפְשָׁר לִשְׁמֹר עַל הֲהֲלָכָה – וּבְאוֹתוֹ זְמַן גַּם לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם אֲחֵרִים.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

מָה אֲנִי יָכוֹל לָתֵת הַיּוֹם לְמִישֶׁהוּ אַחֵר בְּלֵב שָׁלֵם?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָשָׂה הָאַבְרֵךְ עִם הָעוֹף שֶׁהָרַב הִתִּיר? וְלָמָּה זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה שֶׁל חֶסֶד?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "חמירא סכנתא מאיסורא" · אור לט"ז בחשון ה'תשפ"ז (26.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 17

הַבָּחוּר שֶׁפָּחַד מֵהַדְּרָשָׁה

17

רבנו יוסף חיים – "בן איש חי"
נִפְטַר ה'תרס"ט (5669)
1909 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 117 שָׁנָה

רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים כָּתַב אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַיָּדוּעַ. בִּזְמַנָּם הָיָה כָּךְ – וְכָךְ הָיָה עַד הַיּוֹם בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת: בְּשַׁבָּת בַּצָּהֳרַיִם, אַחֲרֵי הַחַמִּין, כְּלָם הוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְיֵשׁ דְּרָשָׁה שֶׁל הָרַב. הָרַב דּוֹרֵשׁ שָׁעָה, שְׁעָתַיִם, וְאוֹמֵר דְּבָרִים מְתוּקִים.

פַּעַם אַחַת יָצָא בָּחוּר אֶחָד בְּיוֹם שַׁבָּת אַחֲרֵי הַחַמִּין, לָלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת. פָּגַשׁ אֶת הֶחָבֵר שֶׁלּוֹ וְאָמַר לוֹ: יֵשׁ דְּרָשָׁה – תָּבוֹא אִתִּי.

אָמַר לוֹ: לֹא, אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. לָמָּה? אָמַר לוֹ: פַּעַם אַחַת שָׁמַעְתִּי דְּרָשָׁה שֶׁל רַב אֶחָד, וְהוּא הִפְחִיד אוֹתִי. לֹא יָשַׁנְתִּי בַּלַּיְלָה! הוּא אָמַר שֶׁיֵּשׁ גֵּיהִנּוֹם, וְיֵשׁ שָׁם נְחָשִׁים עֲנָקִיִּים, וְיֵשׁ שָׁם עַקְרַבִּים, וְיֵשׁ שָׁם כָּכָה וְיֵשׁ שָׁם כָּכָה. כַּמָּה לֵילוֹת לֹא יָשַׁנְתִּי בִּגְלָלוֹ – וַאֲנִי לֹא הוֹלֵךְ יוֹתֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

אָמַר לוֹ: לֹא, תָּבוֹא! הָרַב שֶׁלָּנוּ – רַב חָמוּד, אוֹמֵר דְּבָרִים יָפִים, מְתוּקִים. הִסְכִּים וְאָמַר: טוֹב, פַּעַם בַּחַיִּים אֶשְׁמַע בְּקוֹלְךָ. וְהָלַךְ אַחֲרָיו.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ, בְּדִיּוּק הָיָה הָרַב דּוֹרֵשׁ בְּסֵפֶר קֹהֶלֶת, בַּפָּסוּק: "שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶיךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ".

וְהָרַב מַסְבִּיר: "שְׂמַח בָּחוּר" – בָּחוּר אוֹהֵב בְּגָדִים: מְכְנָסַיִם לְפִי הָאָפְנָה הַחֲדָשָׁה, נַעֲלַיִם שֶׁבָּאוּ מֵאִיטַלְיָה, חֲגוֹרָה וַעֲנִיבָה. אָמַר הַבָּחוּר: אֵיזֶה רַב מָתוֹק! הוּא אוֹמֵר שֶׁמְּתָּר – שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר "שְׂמַח בָּחוּר"!

אַחַר כָּךְ אָמַר הָרַב: תֵּלֵךְ לֶאֱכֹל בָּשָׂר עַל הָאֵשׁ, וְתֹאכַל וְתִשְׁתֶּה יֵינוֹת מְשֻׁבָּחִים; וְתִלְבַּשׁ בְּגָדִים יָפִים וְנָאִים, וְתֵלֵךְ גַּם לְטַיֵּל – "וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ" – תֵּלֵךְ לִרְאוֹת מַפָּלִים וּמְקוֹמוֹת רְחוֹקִים בָּעוֹלָם. אָמַר הַבָּחוּר: אֵיזֶה רַב מָתוֹק זֶה!

וְאָז אָמַר הָרַב: "וְדָע כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט". מָה יִהְיֶה הַמִּשְׁפָּט? יֹאמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מָתַי שֶׁשָּׁמַעְתָּ דְּבַר תּוֹרָה נָאֶה וּמָצְלָח – הַאִם נָהֲנִיתָ כְּמוֹ מֵהַסְּעוּדָה הַזֹּאת שֶׁאָכַלְתָּ? וּמָתַי שֶׁהִתְעַטַּפְתָּ בַּצִּיצִית וּבֵרַכְתָּ "שֶׁהֶחֱיָנוּ" בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, וְהָיוּ לְךָ תְּפִלִּין קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, שֶׁכָּתַב אוֹתָן סוֹפֵר יָרֵא שָׁמַיִם – הַאִם שָׂמַחְתָּ כְּמוֹ מָתַי שֶׁקָּנִיתָ חֲלִיפָה, וְהִשְׁתַּבַּחְתָּ עִם הַחֲלִיפָה וְהַנַּעֲלַיִם וְהָעֲנִיבָה? זֶה הַמִּשְׁפָּט.

לָכֵן לֹא לְהַרְבּוֹת בָּזֶה יוֹתֵר מִדַּי – תָּמִיד לַעֲצֹר. לִכְבּוֹד שַׁבָּת – כֵּן; לִכְבּוֹד חָתָן וְכַלָּה – כֵּן; אֲבָל לֹא בְּכָל יוֹם, לֹא בִּימֵי הַחֹל.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה כָּתַב רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, בַּעַל ה"בֶּן אִישׁ חַי", כְּפִי שֶׁסִּפֵּר הָרַב.

יְלָדִים יְקָרִים, הַבָּחוּר חָשַׁב שֶׁהַתּוֹרָה רַק מַפְחִידָה, וְגִלָּה רַב שֶׁמְּדַבֵּר בְּשִׂמְחָה וּבְמְתִיקוּת. הָרַב לִמֵּד אוֹתוֹ שֶׁמָּתָר לֵהָנוֹת מֵהַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁבָּעוֹלָם – וְשֶׁהַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הִיא בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת: בִּדְבַר תּוֹרָה יָפֶה, בְּצִיצִית חֲדָשָׁה וּבִתְפִלִּין קְדוֹשׁוֹת. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ שְׂמֵחִים בְּמִצְוָה כְּמוֹ בְּמַתָּנָה חֲדָשָׁה – זֶה הֵכִי מְשַׂמֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְדָע כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט

(קֹהֶלֶת יא, ט)

מִלּוֹן קָטָן חַמִּין – תַּבְשִׁיל חַם שֶׁאוֹכְלִים בִּסְעוּדַת שַׁבָּת בַּצָּהֳרַיִם. ◆ דְּרָשָׁה – דִּבְרֵי תּוֹרָה שֶׁהָרַב אוֹמֵר לִפְנֵי הַצִּבּוּר. ◆ רַב חָמוּד – רַב נָעִים וְאָהוּב. ◆ הִשְׁתַּבַּחְתָּ – הִרְגַּשְׁתָּ גֵּאֶה וְשָׂמֵחַ.

מִי הָיָה?
רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים – "בֶּן אִישׁ חַי" – גְּדוֹל חַכְמֵי בַּגְדָּאד, שֶׁהָיָה דּוֹרֵשׁ בְּכָל שַׁבָּת לִפְנֵי הַקָּהָל דִּבְרֵי תּוֹרָה מְתוּקִים וּמְלֵאֵי מְשָׁלִים וְסִפּוּרִים, וְכָתַב סְפָרִים רַבִּים.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל
הַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הִיא שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה
בְּאֵיזוֹ מִצְוָה אֲנִי יָכוֹל לִשְׂמֹחַ הַיּוֹם כְּמוֹ בְּבֶגֶד חָדָשׁ?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת
לָמָּה פֻּחַד הַבָּחוּר לָלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת? וּמָה הוּא גִּלָּה בַּדְּרָשָׁה שֶׁל הָרַב?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

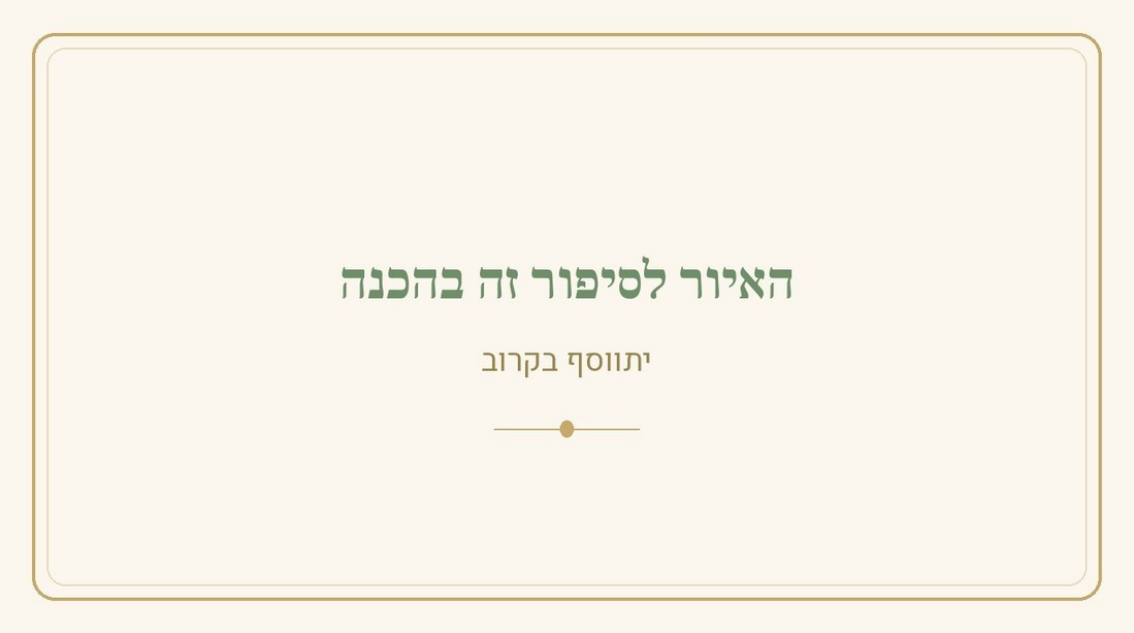
מָקוֹר: שיעור "תורה לשמה" · אור לכ"ב בחשון ה'תשפ"ז (1.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 18

רַבֵּנוּ הָאֲאַר"י עוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּעֶרֶב שַׁבָּת

12

רבנו האר"י – רבי יצחק לוריא
נוֹלַד ה'רצ"ד (5294)
1534 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 492 שָׁנָה

בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי הָיָה רַבֵּנוּ הָאֲאַר"י קוֹבֵעַ עִם תַּלְמִידָיו מָקוֹם לְהִפָּגֵשׁ. אֵיפֹה? בַּחוּץ, מִחוּץ לְצְפַת. הָיוּ יוֹשְׁבִים בַּשָּׂדֶה וְלוֹמְדִים תּוֹרָה מֵהַצָּהֳרַיִם עַד שְׁעַת קַבָּלַת שַׁבָּת; הָיוּ מְקַבְּלִים שַׁבָּת וְחוֹזְרִים.

וּכְשֶׁהָיָה רַבֵּנוּ הָאֲאַר"י יוֹרֵד בַּמּוֹרָד, לְכִוּוּן הַבִּקְעָה, הָיָה עוֹצֵם אֶת עֵינָיו. שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ תַּלְמִידָיו: לָמָּה כְּבוֹדוֹ עוֹצֵם אֶת הָעֵינַיִם?

אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי עַרְבוּבְיַת הַנְּשָׁמוֹת. קְבוּרִים כָּאן כִּפְלַיִם מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם – מִילְיוֹן וּמָאתַיִם אֶלֶף – וְהֵן עוֹלוֹת וּמְבַקְּשׁוֹת מִמֶּנִּי שֶׁאַבְרֵךְ אוֹתָן וְשֶׁאֶתְפַּלֵּל לְעִלּוּי נִשְׁמָתָן.

וּמֵרֹב הַבִּלְבּוּל הָיָה עוֹצֵם אֶת עֵינָיו, שֶׁלֹּא יַפְרִיעוּ לוֹ – כִּי רָצָה לְהִתְרַכֵּז בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ.

וְאָמַר הָרַב: מִכָּאן יָדַע אָדָם מָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל יוֹם שִׁשִּׁי – לֹא לְבַזְבֵּז אֶת הַזְּמַן בְּכָל מִינֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים וּבְטִיּוּלִים, אֶלָּא לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי.

יְלָדִים יְקָרִים, רַבֵּנוּ הָאֲאַר"י הָיָה צַדִּיק כָּל כָּךְ גָּדוֹל, שֶׁאֲפִלּוּ הַנְּשָׁמוֹת בִּקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ בְּרָכָה וּתְפִלָּה. וּבְכָל זֹאת שָׁמַר עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת, וְהִתְרַכֵּז בּוֹ בְּכָל לִבּוֹ. גַּם אֲנַחְנוּ נְנַצֵּל אֶת יוֹם שִׁשִּׁי לַתּוֹרָה וְלַהֲכָנָה לְשַׁבָּת.

מִפְּנֵי עַרְבוּבְיַת הַנְּשָׁמוֹת

מִלּוֹן קָטָן **עַרְבוּבְיָה** – בִּלְבּוּל, הַרְבֵּה דְּבָרִים מְעֹרָבָבִים יַחַד. ◆ **בִּקְעָה** – עֵמֶק, מָקוֹם נָמוּךְ בֵּין הָרִים. ◆ **יוֹצְאֵי מִצְרַיִם** – בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם. ◆ **עִלּוּי נִשְׁמָה** – תְּפִלָּה אוֹ מַעֲשֶׂה טוֹב שֶׁמַּעֲלִים אֶת הַנְּשָׁמָה לְמַעְלָה.

מִי הָיָה?

רַבֵּנוּ הָאֲרִ"י – רַבִּי יִצְחָק לוּרְיָא, גְּדוֹל מְקַבְּלֵי צְפַת. נוֹלַד בִּשְׁנַת ה'רצ"ד וְנִפְטַר בַּה' בְּאָב ה'של"ב, וְתַלְמִידָיו נִקְרָאִים "גּוּרֵי הָאֲרִ"י".

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

יוֹם שִׁשִּׁי הוּא זְמַן יָקָר – לַתּוֹרָה וְלַהֲכָנָה לְשַׁבָּת.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְנַצֵּל אֶת יוֹם שִׁשִּׁי בְּצוּרָה טוֹבָה יוֹתֵר?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לְאָן יָצְאוּ הָאֲרִ"י וְתַלְמִידָיו בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי? וְלָמָּה עָצַם הָאֲרִ"י אֶת עֵינָיו?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" · אור לכ"ו בחשוון ה'תשפ"ז (5.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 19

הִלֵּל וְשֶׁבְנָא

3 **הלל הזקן**
נָשִׂיא כְּ־100 שָׁנָה לִפְנֵי חָרְבַּן הַבַּיִת
בְּעֶרֶךְ 30 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כְּ־2,050 שָׁנָה

הַגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (דַּף כ"א) מְבִיאָה עַל הַפָּסוּק בְּשִׁיר הַשִּׁירִים: "אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ". עַל מָה הוּא מְדַבֵּר? לֹא כְּהִלֵּל וְשֶׁבְנָא.

מֶה הָיָה עִם הִלֵּל? לְהִלֵּל הָיָה אָח עָשִׁיר גָּדוֹל, שֶׁבְנָא, וְהִלֵּל הָיָה עָנִי. מֵאֵיפֹה בָּאוּ? מִבָּבֶל – הִלֵּל הַבָּבְלִי. בָּא הוּא וְאָחִיו שֶׁבְנָא. שֶׁבְנָא הָלַךְ וְעָשָׂה מִסְחָר, וְהִתְעַשֵּׁר עֹשֶׁר גָּדוֹל.

אַחֲרֵי שֶׁהִלֵּל נִהְיָה גָּדוֹל, וְהִתְעַשֵּׁר, וְנַעֲשָׂה נָשִׂיא, בָּא אֵלָיו שֶׁבְנָא. מָה אָמַר לוֹ? "תָּא וְנִפְלוֹג" – בּוֹא נְחַלֵּק חֵצִי-חֵצִי: חֲצִי הַתּוֹרָה שֶׁלְּךָ תִּתֵּן לִי, וַחֲצִי הַכֶּסֶף שֶׁלִּי אֲנִי נוֹתֵן לְךָ. יָצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: "אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ". עַכְשָׁו בָּאתָ, אַחֲרֵי שֶׁהִלֵּל נִהְיָה גָּדוֹל? אֵיפֹה הָיִיתָ כְּשֶׁהָיָה צָעִיר, וְיָשַׁב לִלְמֹד תּוֹרָה בַּשֶּׁלֶג, וְהָיוּ עָלָיו שָׁלוֹשׁ אַמּוֹת שֶׁל שֶׁלֶג, וְכִמְעַט מֵת, וְהִצִּילוּ אוֹתוֹ – שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן, בְּיוֹם שַׁבָּת, חִמְּמוּ אוֹתוֹ בְּאֵשׁ?

אֶלָּא כְּמוֹ שִׁמְעוֹן אֲחִי עֲזַרְיָה וְרַבִּי יוֹחָנָן מִבֵּית הַנָּשִׂיא – מִשְׁפַּחַת הַנְּשִׂיאִים, צֶאֱצָאִים שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהִמְשִׁיכוּ לִהְיוֹת נְשִׂיאִים כָּאן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שִׁמְעוֹן, מִסְכֵּן, יָשַׁב לִלְמֹד תּוֹרָה, וְהֵם תָּמְכוּ בּוֹ – הֶחֱזִיקוּ אוֹתוֹ מֵהַהַתְחָלָה. זֹאת אוֹמֶרֶת, זוֹ לֹא חָכְמָה לָבוֹא אַחֲרֵי שֶׁהוּא נִהְיָה גָּדוֹל וּלְהַגִּיד לוֹ "בּוֹא נַעֲשֶׂה עֵסֶק", אֶלָּא צָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵהַהַתְחָלָה.

הַמַּעֲשֶׂה מוּבָא בַּגְּמָרָא, בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (דַּף כ"א ע"א).

יְלָדִים יְקָרִים, הִלֵּל אָהַב תּוֹרָה כָּל כָּךְ, שֶׁלָּמַד גַּם בְּקֹר וּבַשֶּׁלֶג. וּמִשְׁפַּחַת הַנְּשִׂיאִים עָזְרָה לְשִׁמְעוֹן לִלְמֹד מִן הַהַתְחָלָה, כְּשֶׁעוֹד הָיָה קָשֶׁה. כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ מַתְחִיל לִלְמֹד, לִבְנוֹת אוֹ לִגְדֹּל – זֶה הַזְּמַן הֲכִי טוֹב לַעֲזֹר לוֹ וּלְעוֹדֵד אוֹתוֹ. עֶזְרָה בִּתְחִלַּת הַדֶּרֶךְ שָׁוָה זָהָב.

אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ

(שִׁיר הַשִּׁירִים ח, ז)

מִלּוֹן קָטָן תָּא וְנִפְלוֹג – בּוֹא נִתְחַלֵּק (בַּאֲרָמִית). ◆ **בַּת קוֹל** – קוֹל שֶׁיּוֹצֵא מִן הַשָּׁמַיִם. ◆ **אַמּוֹת** – מִדַּת אֹרֶךְ קְדוּמָה, בְּעֵרֶךְ חֲצִי מֶטֶר כָּל אַמָּה.

מִי הָיָה?

הִלֵּל הַזָּקֵן – הִלֵּל הַבָּבְלִי, שֶׁעָלָה מִבָּבֶל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לָמַד תּוֹרָה בְּעִנְיֵי גָּדוֹל אֵצֶל שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן, וְנַעֲשָׂה נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאָה שָׁנָה לִפְנֵי חָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

טוֹב לַעֲזֹר לְמִי שֶׁלּוֹמֵד – כְּבָר מִתְחַלַּת הַדֶּרֶךְ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֶת מִי אֲנִי יָכוֹל לְעוֹדֵד הַיּוֹם בִּתְחִלַּת הַדֶּרֶךְ שֶׁלּוֹ?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה בִּקֵּשׁ שֶׁבְּנָא מֵהִלֵּל, וְלָמָּה לֹא הִסְכִּימוּ בַּשָּׁמַיִם? וְאֶת מִי אֶפְשָׁר לְעוֹדֵד אֶצְלֵנוּ בַּבַּיִת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "עץ חיים היא למחזיקים בה" · אור לט"ו בחשון ה'תשפ"ז (25.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 20

הַשֻּׁתָּף שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

14

רבי אליהו הכהן האיתמרי

נִפְטַר ה'תפ"ט (5489)

1729 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי 297 שָׁנָה

מַכִּיר אֶת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ אֵלִיָּהוּ הָאִיתָמָרִי? כָּךְ הוּא כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "מַעֲשֶׂה הַצַּדָּקָה".

רַבִּי אֵלִיָּהוּ הָאִיתָמָרִי שָׁמַע עַל אָדָם אֶחָד, שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים אֵלָיו וְהוּא מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם – וְנוֹשָׁעִים. אִם יֵשׁ לְאָדָם חוֹלֶה, לֹא עֲלֵיכֶם, אוֹ יֶלֶד שֶׁלֹּא מַסְפִּיק לוֹמַד – מִתְפַּלֵּל עָלָיו, וְנִפְתַּח הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ וְלוֹמֵד תּוֹרָה, וְגָאוֹן יִהְיֶה. אָמַר רַבִּי אֵלִיָּהוּ הָאִיתָמָרִי: צָרִיךְ לִבְדֹּק. הָלַךְ אֵלָיו וְשָׁאַל אוֹתוֹ: מֵאֵיפֹה יֵשׁ לְךָ אֶת הַכּוֹחַ הַזֶּה? אָמַר לוֹ: בּוֹא, אֲסַפֵּר לְךָ. וְסִפֵּר לוֹ אֶת הַסִּפּוּר.

הָיָה אָדָם מִסְכֵּן, שֶׁהָיוּ לוֹ יְלָדִים קְטַנִּים, מִשְׁפָּחָה, וְלֹא הָיְתָה לוֹ פַּרְנָסָה. הָיָה עוֹבֵד בְּכָל מִינֵי עֲבוֹדוֹת דְּחָק, וְלֹא הָיָה מֵבִיא כֶּסֶף הַבַּיְתָה. יוֹם אֶחָד הֵקִימָה אִשְׁתּוֹ צְעָקוֹת בַּבַּיִת וְאָמְרָה: דַּי! טוֹב מוֹתִי מֵחַיַּי! וְהִתְחִילָה לִבְכּוֹת לוֹ: עַד מָתַי נִסְבֹּל אֶת הָעֹנִי הַזֶּה?

יָצָא הַחוּצָה מִן הָעִיר וְעָמַד עַל גִּבְעָה אַחַת, וְרָצָה, חַס וְשָׁלוֹם, לִשְׁלֹחַ יָד בְּנַפְשׁוֹ. אָמַר לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁטּוֹב מוֹתוֹ מֵחַיָּיו – עַד מָתַי יִסְבֹּל אֶת הַצַּעַר הַזֶּה? וְהִנֵּה נִצְנֵץ בְּדַעְתּוֹ דָּבָר. אָמַר: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ אוֹתִי. בּוֹא נַעֲשֶׂה אִתְּךָ עִסְקָה: אֲנִי וְאַתָּה נִהְיֶה שֻׁתָּפִים. מָה שֶׁאַתְּחִיל עַכְשָׁו לַעֲבֹד וּלְהַרְוִיחַ – חֵצִי לִי, וְחֵצִי לַעֲנִיִּים. (הוּא הָיָה עֲדַיִן עָנִי, וּמְדַבֵּר עַל הָעֲנִיִּים!) וְשֻׁתָּף – יָכוֹל לְבַקֵּשׁ: אִם הוּא צָרִיךְ עֶזְרָה בְּדָבָר מָה, הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהַשֻּׁתָּף שֶׁלּוֹ.

סִיֵּם לְדַבֵּר, הִמְשִׁיךְ לָלֶכֶת – וְהִנֵּה מָצָא מַרְגָּלִית עַל הָרִצְפָּה. לָקַח אֶת הַמַּרְגָּלִית וְהָלַךְ אִתָּהּ לְצוֹרֵף שֶׁהָיָה בָּעִיר, שֶׁהָיָה גַּם סוֹחֵר מַרְגָּלִיּוֹת. אָמַר לוֹ הַצּוֹרֵף: מַרְגָּלִית יָפָה כָּזֹאת לֹא רָאִיתִי בִּימֵי חַיַּי, וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ כַּמָּה הִיא שָׁוָה. אֲנִי יָכוֹל לָתֵת לְךָ עַכְשָׁו רַק מָאתַיִם זְהוּבִים עַל הַחֶשְׁבּוֹן. בְּעוֹד חֹדֶשׁ יָבוֹא הַסּוֹחֵר הַגָּדוֹל וְנִרְאֶה מָה הוּא יַגִּיד, כַּמָּה הִיא שָׁוָה, וְאֶתֵּן לְךָ מָה שֶׁצָּרִיךְ, וְאַתָּה תִּתֵּן לִי כַּמָּה אֲחוּזִים. אָמַר: בְּסֵדֶר.

מֶה עָשָׂה הַיְהוּדִי הַזֶּה? לָקַח אֶת הַמָּאתַיִם, וְדָבָר רִאשׁוֹן הָלַךְ לַחֲנוּיוֹת שֶׁל הַמְּזוֹנוֹת, קָנָה מְזוֹנָה וְהֵבִיא הַבַּיְתָה. אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: בָּרוּךְ הַבָּא, בַּעַל הַמְּזוֹנוֹת! מָה הֵבֵאתָ? אָמַר לָהּ: אַל תְּדַבְּרִי, זֶה לֹא הָעֵסֶק שֶׁלְּךְ – עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשִׂיתִי שֻׁתָּפוּת. הָלַךְ לַשּׁוּק וְהִזְמִין אֹכֶל, עִם סַבָּלִים: תַּפּוּחֵי אֲדָמָה, גֶּזֶר, בָּשָׂר וְעוֹפוֹת וְדָגִים – הַכֹּל, וְהָיָה הַכֹּל לְשַׂבַּת.

וּמִכָּל הַכֶּסֶף שֶׁקִּבֵּל, הַמָּאתַיִם – מֵאָה שָׁם בָּאַרְגָּז וְנָעַל אוֹתוֹ, וְאָמַר: בְּחֶרֶם מִי שֶׁיִּפְתַּח אֶת זֶה! זֶה הַכֹּל שֶׁל הָעֲנִיִּים. וְאַחַר כָּךְ – לֹא יָשַׁב סְתָם עִם הַכֶּסֶף, אֶלָּא הָלַךְ וְהִשְׁקִיעַ אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי סְחוֹרוֹת, וְהָיָה עוֹשֶׂה כֶּסֶף עַל כֶּסֶף.

אָמַר לְרַבִּי אֱלִיָּהוּ הָאִיתָמָרִי: וְעַד הַיּוֹם אֲנִי עוֹשֶׂה כָּךְ. בָּאִים אֵלַי אֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּעָיוֹת – בֶּאֱמֶת, לֹא מְדֻמְיָנוֹת – וַאֲנִי יוֹצֵא לַשָּׂדֶה, עוֹמֵד וְצוֹעֵק לַשֻּׁתָּף. אוֹמֵר לוֹ: פְּלוֹנִי חוֹלֶה – תְּרַפֵּא אוֹתוֹ, שְׁלַח לוֹ רְפוּאָה; לִפְלוֹנִי חָסַר כֶּסֶף – תַּעֲשִׁיר אוֹתוֹ. כָּל בַּקָּשָׁה שֶׁיֵּשׁ – אֲנִי עוֹלֶה וְאוֹמֵר: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי הַשֻּׁתָּף שֶׁלְּךָ, וַאֲנִי הוֹלֵךְ אִתְּךָ בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, לֹא לָקַחְתִּי אֲפִלּוּ אֲגוֹרָה מִיִּתֵּרֶת. וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹנֶה לוֹ.

תִּרְאֶה אֵיזֶה צַדִּיקִים הָיוּ! אֶת זֶה כּוֹתֵב רַבִּי אֱלִיָּהוּ הָאִיתָמָרִי, שֶׁהָיָה לִפְנֵי שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּאוֹזְמִיר.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה כּוֹתֵב רַבִּי אֱלִיָּהוּ הַכֹּהֵן הָאִיתָמָרִי בְּסִפְרוֹ.

יְלָדִים יְקָרִים, הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה עָנִי מְאֹד, וּבְכָל זֹאת הִבְטִיחַ לָתֵת חֲצִי מִכָּל מָה שֶׁיְּרַוִיחַ – לָעֲנִיִּים. וּכְשֶׁקִּבֵּל כֶּסֶף, שָׁמַר בֶּנֱאֱמָנוּת עַל הַחֵלֶק שֶׁל הָעֲנִיִּים. מִי שֶׁנּוֹתֵן צְדָקָה בֶּאֱמוּנָה הוֹפֵךְ לְשֻׁתָּף שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לָשִׂים כָּל שָׁבוּעַ מַטְבֵּעַ בְּקֻפַּת צְדָקָה, וְלִהְיוֹת שֻׁתָּפִים בְּעֶזְרָה לַאֲחֵרִים.

אֲנִי וְאַתָּה נִהְיֶה שֻׁתָּפִים

מִלּוֹן קָטָן מַרְגָּלִית – אֶבֶן חֵן יְקָרָה וּמַבְרִיקָה. ◆ **צוֹרֵף** – אָמָן שֶׁעוֹשֶׂה תַּכְשִׁיטִים מִזָּהָב וּמִכֶּסֶף. ◆ **זְהוּבִים** – מַטְבְּעוֹת זָהָב.

מִי הָיָה?

רַבִּי אֱלִיָּהוּ הַכֹּהֵן הָאִיתָמָרִי – מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי אִזְמִיר, בַּעַל "שֵׁבֶט מוּסָר", שֶׁכָּתַב סִפְרֵי מוּסָר רַבִּים. נִפְטַר בְּאִזְמִיר בִּשְׁנַת ה'תפ"ט.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁנּוֹתֵן צְדָקָה בֶּנֱאֱמָנוּת – נַעֲשֶׂה שֻׁתָּף שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִהְיוֹת הַיּוֹם "שֻׁתָּף" בְּמִצְוַת הַצְּדָקָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

עַל מָה הִבְטִיחַ הָאִישׁ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַגִּבְעָה? וְאֵיךְ נוּכַל אֲנַחְנוּ לָתֵת צְדָקָה בְּכָל שָׁבוּעַ?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "עץ חיים היא למחזיקים בה" · אור לט"ו בחשון ה'תשפ"ז (25.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 21

שְׁלֹשֶׁת הַחֲבֵרִים שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ

1

אברהם אבינו

נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה

1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ־3,840 שָׁנָה

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם". הַמִּדְרָשׁ אוֹמֵר: שְׁלוֹשָׁה חֲבֵרִים הָיוּ לוֹ לְאַבְרָהָם – עָנֵר, אֶשְׁכּוֹל וּמַמְרֵא – וְהוּא רָצָה לִבְחֹן אוֹתָם, אִם הֵם עוֹבְדִים אֶת ה' בֶּאֱמֶת אוֹ לְפָנִים.

שָׁאַל אֶת עָנֵר וְאֶת אֶשְׁכּוֹל – וּשְׁנֵיהֶם לֹא עוֹדְדוּ אוֹתוֹ. אָז עָזַב אוֹתָם. שָׁאַל אֶת מַמְרֵא, וְאָמַר לוֹ: "מַהֵר, מַלֵּא רְצוֹן אָבִיךָ!" אָמַר אַבְרָהָם: אִם כָּךְ – זֶה צַדִּיק, אֲנִי אֶתְחַבֵּר אִתּוֹ. לָכֵן הָיָה "בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא".

יְלָדִים יְקָרִים, אַבְרָהָם אָבִינוּ בָּחַר לְהִתְחַבֵּר דַּוְקָא לְחָבֵר שֶׁעוֹדֵד אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה'. חָבֵר טוֹב הוּא מִי שֶׁמְּחַזֵּק אוֹתָנוּ לַעֲשׂוֹת טוֹב. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִבְחֹר חֲבֵרִים טוֹבִים – וְלִהְיוֹת בְּעַצְמֵנוּ חָבֵר שֶׁמְּעוֹדֵד וּמְחַזֵּק.

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא

(בְּרֵאשִׁית יח, א)

מִלּוֹן קָטָן **אֵלוֹנֵי מַמְרֵא** – עֲצֵי אַלּוֹן גְּדוֹלִים בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ גָּר אַבְרָהָם. ◆ **לְפָנִים** – רַק מִבַּחוּץ, לֹא בֶּאֱמֶת. ◆ **לִבְחֹן** – לִבְדֹּק.

מִי הָיָה?

אַבְרָהָם אָבִינוּ – הָרִאשׁוֹן לָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁגִּלָּה לָעוֹלָם אֶת הָאֱמוּנָה בַּה' אֶחָד, וּפָתַח אֶת אָהֳלוֹ לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב. נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח לִבְרִיאַת הָעוֹלָם.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

חָבֵר טוֹב הוּא מִי שֶׁמְּחַזֵּק אוֹתָנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה'.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזֶה חָבֵר מְחַזֵּק אוֹתִי לַעֲשׂוֹת טוֹב, וְאֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּק אוֹתוֹ?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָנָה מַמְרֵא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ? וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לִהְיוֹת חָבֵר שֶׁמְּעוֹדֵד?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 22

הַזָּקֵן בֶּן הַשְּׁמוֹנִים

1

אברהם אבינו

נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה

1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ־3,840 שָׁנָה

מַעֲשֶׂה הָיָה – כָּךְ מֵבִיא הָרַב "סֵדֶר הַדּוֹרוֹת" – בְּזָקֵן אֶחָד בֶּן שְׁמוֹנִים שֶׁבָּא אֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ. נִכְנַס, אָכַל וְשָׁתָה מִכָּל הַמִּינִים: דָּגִים, בָּשָׂר, עוֹפוֹת, מְמָלְאִים, מְרָקִים, גּוֹלֵשׁ – כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים; אָכַל כְּמוֹ בִּשְׁבִיל אַרְבָּעִים שָׁנָה.

אַחֲרֵי שֶׁגָּמַר, אָמַר לוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ: תְּבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶת הָאֱלֹקִים שֶׁבָּרָא אוֹתְךָ וְנָתַן לְךָ אֹכֶל. הוֹצִיא הַזָּקֵן עֲבוֹדָה זָרָה מִכִּיסוֹ וְהִתְחִיל לְבָרֵךְ. אָמַר לוֹ: לֹא! עוֹד פַּעַם מְתוֹכַחַ אִתּוֹ, וְלֹא מִתְבַּיֵּשׁ. אָמַר לוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ: תְּבָרֵךְ אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. אָמַר: כֵּן – וּמוֹצִיא עוֹד פַּעַם אֶת הָעֲבוֹדָה הַזָּרָה וּמְנַשֵּׁק אוֹתָהּ. כָּךְ עָשָׂה אֵיזֶה שָׁלוֹשׁ-אַרְבַּע פְּעָמִים, עַד שֶׁכָּעַס עָלָיו אַבְרָהָם אָבִינוּ וְגֵרֵשׁ אוֹתוֹ.

וְהִנֵּה נִגְלָה אֵלָיו הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר לוֹ: אַבְרָהָם, אַבְרָהָם, אַתָּה אוֹהֵבִי! אֲנִי שְׁמוֹנִים שָׁנָה מְחַכֶּה לַזָּקֵן הַזֶּה שֶׁיָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְשָׁלַחְתִּי אוֹתוֹ הַיּוֹם אֵלֶיךָ – וּמָה עָשִׂיתָ?

מִיָּד רָץ אַבְרָהָם אַחֲרֵי הַזָּקֵן, בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מְחִילָה וְאָמַר לוֹ: בּוֹא, תַּחֲזֹר אֵלַי, יֵשׁ עוֹד מָנָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלֹּא קִבַּלְתָּ. הֵשִׁיב אוֹתוֹ, הֶאֱכִיל אוֹתוֹ, הִשְׁקָה אוֹתוֹ וְשִׂמַּח אוֹתוֹ. רָאָה הַזָּקֵן שֶׁאַבְרָהָם מֵבִין אוֹתוֹ וּמִתְיַחֵס אֵלָיו בְּכָבוֹד, וְאָמַר לוֹ: עַכְשָׁו אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהָאֱלֹקִים שֶׁלְּךָ הוּא אֱמֶת. מִיָּד אָמַר לוֹ: תַּגִּיד לִי מָה אֲנִי צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וְאָמַר לוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה מֵבִיא בַּעַל "סֵדֶר הַדּוֹרוֹת".

יְלָדִים יְקָרִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִכָּה שְׁמוֹנִים שָׁנָה לַזָּקֵן הַזֶּה, וְאַבְרָהָם אָבִינוּ מִיָּד רָץ אַחֲרָיו, בִּקֵּשׁ מְמֶנּוּ סְלִיחָה וְהֶחְזִיר אוֹתוֹ בְּכָבוֹד. הַיַּחַס הַחַם שֶׁלּוֹ הוּא שֶׁפָּתַח אֶת לֵב הַזָּקֵן. גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל כָּל אָדָם בְּסַבְלָנוּת וּבְחִיּוּךְ – וְלִפְעָמִים מִלָּה טוֹבָה אַחַת יְכוֹלָה לְשַׁנּוֹת אֶת כָּל הַלֵּב.

אֲנִי שְׁמוֹנִים שָׁנָה מְחַכֶּה לַזָּקֵן הַזֶּה שֶׁיָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה

מִלּוֹן קָטָן עֲבוֹדָה זָרָה – פֶּסֶל אוֹ צוּרָה שֶׁעוֹבְדִים לָהּ בִּמְקוֹם לָהּ'. ◆ גֵּרֵשׁ – שָׁלַח הַחוּצָה. ◆ מְחִילָה – סְלִיחָה.

מִי הָיָה?

אַבְרָהָם אָבִינוּ – אֲבִי הָאֻמָּה, שֶׁהָיָה מְקַבֵּל אוֹרְחִים בְּאַהֲבָה, מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה אוֹתָם, וּמְלַמֵּד אוֹתָם לְבָרֵךְ אֶת ה'.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

סַבְלָנוּת וְיַחַס חַם יְכוֹלִים לִפְתֹּחַ כָּל לֵב.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

עִם מִי אֲנִי יָכוֹל לִהְיוֹת הַיּוֹם סַבְלָנִי יוֹתֵר?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, וּמֶה עָשָׂה אַבְרָהָם מִיָּד? וְאֵיךְ מְקַבְּלִים אֶצְלֵנוּ אוֹרְחִים?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 23

הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין וְהַקַּמְצָן שֶׁבַּתַּנּוּר

המהר"ם טיקטין
רַבָּה שֶׁל הָעִיר טִיקְטִין

"גְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִקַּבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה". וּמֶה הָיָה עִם הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין, עָלָיו הַשָּׁלוֹם?

הָיְתָה מִשְׁפָּחָה מִסְכֵּנָה שֶׁל יְתוֹמִים – שִׁבְעָה יְתוֹמִים הָיוּ שָׁם – וְהָיָה צָרִיךְ לֶאֱסֹף לָהֶם כֶּסֶף. הָלַךְ הָרַב אֵצֶל עָשִׁיר אֶחָד, לְבֵיתוֹ. הֶעָשִׁיר הַזֶּה הָיָה קַמְצָן. אָמְרוּ לוֹ שֶׁהָרַב בָּא, וְהוּא יָדַע שֶׁהָרַב בָּא לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כֶּסֶף. הִתְחַבֵּא – לֹא יָדַע אֵיפֹה לְהִתְחַבֵּא, וְהִתְחַבֵּא בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר. הַתַּנּוּר לֹא הָיָה דּוֹלֵק; נִכְנַס פְּנִימָה, אֲבָל הַשַּׁעַר שֶׁלּוֹ בַּצַּבִּיץ הַחוּצָה.

אָמַר לוֹ הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין: עַכְשָׁו גִּלִּיתָ לִי מָה פֵּרוּשׁ "גְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִקַּבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה"! כְּשֶׁנִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בַּסְּנֶה, מָה כָּתוּב? "וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱלֹקִים". מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, הִסְתִּיר רַק אֶת הַפָּנִים – וְאַתָּה כֻּלְּךָ נִכְנַסְתָּ בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר! הֲרֵי שֶׁגְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִקַּבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה.

יְלָדִים יְקָרִים, הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין לֹא כָּעַס עַל הֶעָשִׁיר, אֶלָּא מָצָא בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה הַמַּצְחִיק פֵּרוּשׁ יָפֶה לְדִבְרֵי חַכָמִים. הוּא הָלַךְ בְּעַצְמוֹ לֶאֱסֹף כֶּסֶף לְשִׁבְעָה יְתוֹמִים, כִּי אִכְפַּת הָיָה לוֹ מֵהֶם. כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ מְבַקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ עֶזְרָה – אֶפְשָׁר לִפְתֹּחַ אֶת הַדֶּלֶת וְאֶת הַלֵּב, וְלִשְׁמֹחַ שֶׁזָּכִינוּ לַעֲזֹר.

וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱלֹקִים

(שְׁמוֹת ג, ו)

מִלּוֹן קָטָן קַמְצָן – מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לָתֵת מִשֶּׁלּוֹ לַאֲחֵרִים. ◆ **בַּצַּבִּיץ** – יָצָא מִעֵט הַחוּצָה וְנִרְאָה. ◆ **הַסְּנֶה** – הַשִּׂיחַ הַבּוֹעֵר שֶׁבּוֹ נִגְלָה ה' אֶל מֹשֶׁה.

מִי הָיָה?

הַמַּהַרַ"ם טִיקְטִין – רַב מִן הָעִיר טִיקְטִין, שֶׁהָלַךְ בְּעַצְמוֹ לֶאֱסֹף כֶּסֶף בִּשְׁבִיל שִׁבְעָה יְתוֹמִים.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

גְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִקַּבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִפְתֹּחַ הַיּוֹם אֶת הַלֵּב לְמִי שֶׁצָּרִיךְ?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

אֵיפֹה הִתְחַבֵּא הֶעָשִׁיר, וְאֵיךְ הִסְבִּיר הַמַּהַרַ"ם אֶת דִּבְרֵי חֲכָמִים? וְאֵיךְ אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים אֶת מִי שֶׁדּוֹפֵק בַּדֶּלֶת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

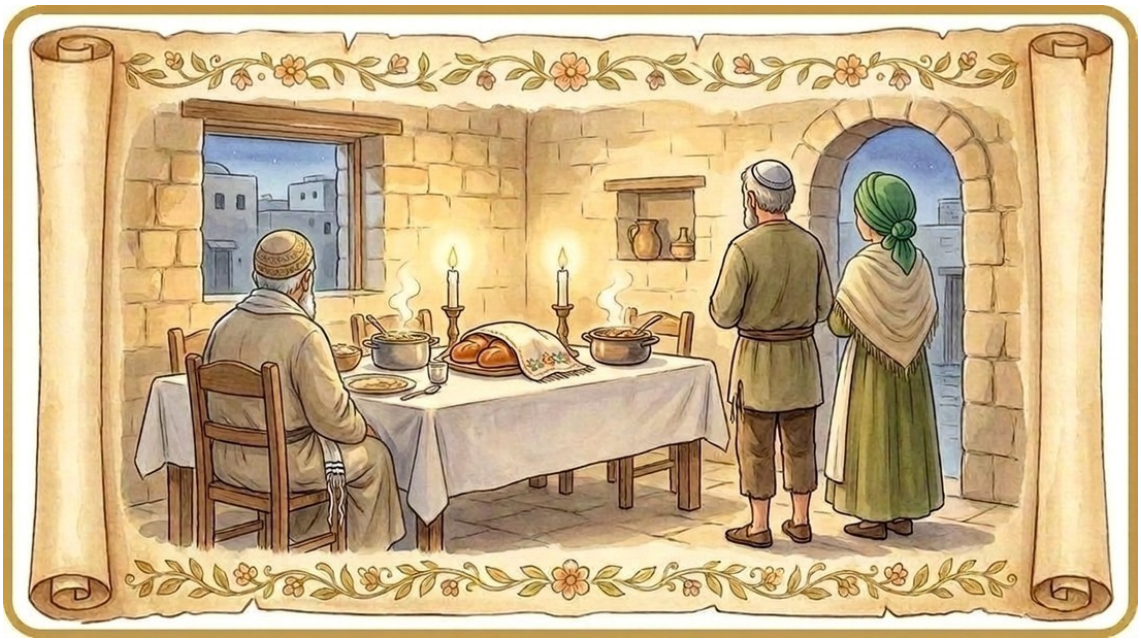
מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 24

רַבִּי אַבְרָהָם אִבְּן עֶזְרָא וְהַזְּקֵן שֶׁהִזְמִין אוֹתוֹ

9

רבי אברהם אבן עזרא
נוֹלַד בְּעֶרֶךְ ד'תתמ"ט (4849)
בְּעֶרֶךְ 1089 לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי כְּ־940 שָׁנָה

רַבִּי אַבְרָהָם אִבְּן עֶזְרָא, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, הָיָה נִלְחָם הַרְבֵּה עִם אֵלֶּה שֶׁהָיוּ קַמְצָנִים וְלֹא מְקַבְּלִים אוֹרְחִים. הָיָה הוֹלֵךְ מֵעִיר לְעִיר כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹר מִצְווֹת, וּבְעִקָּר שְׁמִירַת שַׁבָּת – בִּזְמַנּוֹ הִשְׁתּוֹלְלוּ הַקָּרָאִים הַרְבֵּה וְהָיוּ מַתְּירִים הַרְבֵּה דְּבָרִים, וּבִגְלַל זֶה כָּתַב אֶת הַשִּׁיר "כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי", שֶׁהוּא מִסְפָּר אֶחָד בְּכָל שִׁירֵי הַשַּׁבָּת.

פַּעַם הָיָה אִתּוֹ מַעֲשֶׂה: הִגִּיעַ עִם אִשְׁתּוֹ לְעִיר אַחַת, וְעָמַד בְּפָרָשַׁת דְּרָכִים. הָיוּ עוֹבְרִים אֲנָשִׁים, הוֹלְכִים וְשָׁבִים, וְאוֹמְרִים לוֹ "שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם" – "עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם". וְהִנֵּה בָּא זָקֵן אֶחָד וְעָבַר מִשָּׁם. אָמַר לוֹ: שָׁלוֹם הָרַב, מָה שְׁלוֹמְךָ? יֵשׁ לְךָ אֵיפֹה לֶאֱכֹל? אָמַר לוֹ: לֹא, אַף אֶחָד לֹא הִזְמִין אוֹתִי. אָמַר לוֹ: בּוֹא, אֲנִי וְאִשְׁתִּי בַּבַּיִת – מָה שֶׁהֵכַנּוּ לְשַׁבָּת תֹּאכַל אִתָּנוּ. הֵבִיא אוֹתוֹ לַבַּיִת, וְהָאִשָּׁה שָׂמְחָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.

הָלַךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, הִתְפַּלֵּל שָׁם, חָזַר מֵהַתְּפִלָּה וְיָשַׁב. רַבִּי אַבְרָהָם אִבְּן עֶזְרָא הָיָה בַּדְּחָן, אָהַב לִמְתֹּחַ. מֶה עָשָׂה? אָכְלוּ אֶת הַדָּגִים, וְאָמַר לָהֶם: אֵיפֹה הָעוֹף? אָמְרוּ: הִשְׁאַרְנוּ לְמָחָר. אָמַר: תָּבִיאוּ, נֹאכַל גַּם אוֹתוֹ. וְאָכְלוּ אוֹתוֹ. וְהָאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לְבַעְלָהּ בְּלַחַשׁ: מָה נַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת? אָמַר לָהּ רַבִּי אַבְרָהָם אִבְּן עֶזְרָא: אַל תִּדְאֲגִי, מָחָר יִהְיֶה מָלֵא אֹכֶל. וְלֹא שָׁקַט עַד שֶׁלָּקַח לָהֶם גַּם אֶת הַסְּעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית – חִסֵּל לָהֶם אֶת כָּל מָה שֶׁהָיָה בַּבַּיִת. וְאָז הִתְחִילוּ לָשִׁיר שִׁירִים, וְהָיְתָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.

לְמָחֳרָת, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, הָלַךְ אִבְּן עֶזְרָא רִאשׁוֹן לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְיָשַׁב בַּמָּקוֹם שֶׁל הָרַב. הִגִּיעַ הָרַב – וְאֵין לוֹ מָקוֹם לָשֶׁבֶת. בָּא הַגַּבַּאי לְדַבֵּר אִתּוֹ – וְהוּא עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ, וּמְסַתֵּכֵּל בְּסִדּוּר. הַגַּבַּאי הִמְשִׁיךְ לְהִתְוַכֵּחַ אִתּוֹ, עַד שֶׁאָמַר לוֹ הָרַב: זֶה, חָס וְשָׁלוֹם, שׁוֹטֶה – עֲזֹב אוֹתוֹ.

גָּמְרוּ תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, וְעַכְשָׁו הָרַב צָרִיךְ לִדְרֹשׁ. קָם רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא וְאָמַר: אֲנִי אֶדְרֹשׁ לָכֶם עַכְשָׁו. וְדָרַשׁ לָהֶם דְּרָשָׁה יָפָה שֶׁלֹּא הָיְתָה כָּמוֹהָ בָּעוֹלָם. שָׁמְעוּ אוֹתוֹ וְרָאוּ – אֵיזֶה דְּבָרִים מַבְהִילִים, חִדּוּשִׁים שֶׁלֹּא הִכִּירוּ כְּמוֹתָם. אֶחָד מֵהֶם, שֶׁהָיָה תַּלְמִיד חָכָם, אָמַר: אֲנִי לָמַדְתִּי אֶת פֵּרוּשׁ אִבֶּן עֶזְרָא – נִרְאֶה לִי שֶׁזֶּה הוּא, כִּי זֶה אוֹתוֹ סִגְנוֹן שֶׁל הַכְּתִיבָה שֶׁלּוֹ.

אַחַר כָּךְ שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם: שְׁמִי אַבְרָהָם. בָּאתִי הַיּוֹם לְעוֹרֵר עַל הֶעָוֹן שֶׁלֹּא מַכְנִיסִים אוֹרְחִים – בָּאִים אֲנָשִׁים מִחוּץ לָעִיר, וְאֵין לָהֶם אֵיפֹה לֶאֱכֹל. וְהִתְחִיל לְדַבֵּר בְּעִנְיַן הַכְנָסַת אוֹרְחִים. כְּשֶׁשָּׁמְעוּ כָּךְ, כָּל אֶחָד רָצָה אוֹתוֹ אֵלָיו הַבַּיְתָה. אָמַר: אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ לְאַף אֶחָד, רַק לַזָּקֵן שֶׁהִזְמִין אוֹתִי – לְשָׁם אֲנִי הוֹלֵךְ. אַתֶּם רוֹצִים? תָּבִיאוּ אִתְּכֶם אֶת הַחַמִּין, וְנֹאכַל שָׁם.

וְאָז כֻּלָּם הֵבִיאוּ אֶת סִירֵי הַחַמִּין, יָשְׁבוּ שָׁם, עָשׂוּ קִדּוּשׁ וְאָכְלוּ. וְקָרָא לְבַעֲלַת הַבַּיִת וְאָמַר לָהּ: רָאִית? תִּרְאִי כַּמָּה סִירִים יֵשׁ פֹּה הַיּוֹם! וְכֻלָּם אָכְלוּ יַחַד וְהָיוּ שְׂמֵחִים. כָּךְ עָשָׂה, וְלִמֵּד אוֹתָם מָה זוֹ הַכְנָסַת אוֹרְחִים שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ.

יְלָדִים יְקָרִים, הַזָּקֵן וְאִשְׁתּוֹ הִזְמִינוּ אוֹרֵחַ זָר וְנָתְנוּ לוֹ אֶת כָּל מָה שֶׁהֵכִינוּ לְשַׁבָּת – בְּשִׂמְחָה. וְרַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא לִמֵּד אֶת כָּל הָעִיר כַּמָּה גְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים. בַּסּוֹף, הַשֻּׁלְחָן שֶׁל הַזָּקֵן הָיָה הַמָּלֵא בְּיוֹתֵר בָּעִיר! כְּשֶׁמַּזְמִינִים אוֹרֵחַ בְּלֵב רָחָב, הַבְּרָכָה נִכְנֶסֶת לַבַּיִת.

כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי

(מִתּוֹךְ שִׁירוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא)

מִלּוֹן קָטָן **פָּרָשַׁת דְּרָכִים** – הַמָּקוֹם שֶׁבּוֹ נִפְגָּשׁוֹת כַּמָּה דְּרָכִים. ◆ **בַּדְחָן** – אָדָם שֶׁאוֹהֵב לְהַצְחִיק. ◆ **חַמִּין** – תַּבְשִׁיל חַם שֶׁמְּכִינִים לְשַׁבָּת.

מִי הָיָה?

רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא – מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי סְפָרַד, מְפָרֵשׁ הַתּוֹרָה, מְשׁוֹרֵר וּמְדַקְדֵּק, שֶׁנָּדַד בַּאֲרָצוֹת רַבּוֹת וְלִמֵּד תּוֹרָה. כָּתַב אֶת הַפֵּירוּט "כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת".

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁמַּזְמִין אוֹרֵחַ בְּלֵב רָחָב – מֵבִיא בְּרָכָה לְבֵיתוֹ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֶת מִי אֲנִי יָכוֹל לְהַזְמִין אוֹ לְקַבֵּל הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָשָׂה רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא בְּבֵית הַזָּקֵן וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת? וְאֶת מִי נוֹכַל לְהַזְמִין לַשַּׁבָּת הַקְּרוֹבָה?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 25

רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַשְׁקֶה אֶת הַחֲכָמִים

4 **רבן גמליאל דיבנה**
נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַחֻרְבָּן (ג'תתכ"ח, 3828)
הַמֵּאָה הָרִאשׁוֹנָה לַסְּפִירָה לְמִנְיָנָם · לִפְנֵי כ־1,950 שָׁנָה

הַגְּמָרָא בְּקִדּוּשִׁין מְבִיאָה מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁעָשָׂה סְעוּדָה לִבְנוֹ. לָמָּה עָשָׂה סְעוּדָה? הַבֵּן שֶׁלּוֹ נִכְנַס לַחֻפָּה. וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שָׂמַח – כִּי זֶה הֶמְשֵׁךְ הַשּׁוֹשֶׁלֶת שֶׁל הַנְּשִׂיאִים, שֶׁהָיוּ בֵּן אַחַר בֵּן מֵהִלֵּל הַזָּקֵן.

וּבָאוּ כָּל גְּדוֹלֵי הַדּוֹר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה – כֻּלָּם הָיוּ שָׁם. וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עַל כֻּלָּם, וּמַשְׁקֶה אוֹתָם יַיִן. פִּתְאוֹם צוֹעֵק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְתַלְמִידוֹ: "מָה זֶּה, יְהוֹשֻׁעַ? רַבָּן גַּמְלִיאֵל עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עָלֵינוּ? אֵיךְ זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת?"

מִיָּד עָנָה לָהֶם רַבָּן גַּמְלִיאֵל: אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם – בָּאוּ אֵלָיו שְׁלוֹשָׁה אֲנָשִׁים, וְנִדְמוּ לוֹ כַּ"עַרְבִיִּים" – אַנְשֵׁי הַמִּדְבָּר, נוָּדִים, מִלְּשׁוֹן "עֲרָבָה" – וּבְכָל זֹאת שִׁמֵּשׁ עֲלֵיהֶם.

בָּא רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן, הַזָּקֵן שֶׁבָּהֶם – שֶׁיָּשַׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּתַעֲנִית שֶׁלֹּא תִּפֹּל יְרוּשָׁלַיִם בִּידֵי הָרוֹמָאִים, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה הַגּוּף שֶׁלּוֹ שָׁקוּף, וּכְשֶׁהָיָה שׁוֹתֶה מַיִם הָיוּ רוֹאִים אוֹתָם עוֹבְרִים בְּגוּפוֹ; כָּךְ הָיָה רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן קָדוֹשׁ. עָמַד רַבִּי צָדוֹק וְאָמַר: מָה אַתֶּם אוֹמְרִים? וְכִי גָּדוֹל הוּא מֵה' יִתְבָּרַךְ? ה' יִתְבָּרַךְ מֵשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד לָנוּ גֶּשֶׁם, מַצְמִיחַ לָנוּ אֶת הַתְּבוּאָה וְהַיְרָקוֹת, "מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ". וְעוֹד – דָּוִד הַמֶּלֶךְ מֵעִיד עָלָיו: "מִזְמוֹר לְדָוִד, ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר, בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי... תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה".

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עוֹשֶׂה לָנוּ הַכֹּל וּמֵכִין לָנוּ הַכֹּל – תִּרְאֶה כַּמָּה הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ, וְכַמָּה אָדָם צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לָהּ'.

הַמַּעֲשֶׂה מוּבָא בַּגְּמָרָא, בְּמַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין (דַּף ל"ב ע"ב).

יְלָדִים יְקָרִים, רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, וּבְכָל זֹאת עָמַד בְּעַצְמוֹ וְהִגִּישׁ יַיִן לְאוֹרְחִים. וְרַבִּי צָדוֹק הִזְכִּיר לְכֻלָּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מֵכִין לָנוּ הַכֹּל בְּאַהֲבָה. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מַגִּישִׁים לָאוֹרֵחַ, עוֹזְרִים בַּשֻּׁלְחָן אוֹ מְבִיאִים כּוֹס מַיִם – אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל ה'.

ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר

(תְּהִלִּים כג, א)

מִלּוֹן קָטָן מְשַׁמֵּשׁ – מַגִּישׁ וְעוֹזֵר לָאֲחֵרִים. ◆ עַרְבִיִּים – אֲנָשִׁי הַמִּדְבָּר, נוֹדְדִים. ◆ בְּתַעֲנִית – בְּצוֹם, בְּלִי לֶאֱכֹל.

מִי הָיָה?

רַבָּן גַּמְלִיאֵל – רַבָּן גַּמְלִיאֵל דְּיַבְנֶה, נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי חָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי, מִצֶּאֱצָאֵי הִלֵּל הַזָּקֵן.

מִי הָיָה?

רַבִּי צָדוֹק – רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן, שֶׁיָּשַׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּתַעֲנִית שֶׁלֹּא תֶּחֱרַב יְרוּשָׁלַיִם.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

לְשָׁרֵת אֲחֵרִים – זֶה לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

בְּמָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר הַיּוֹם בַּהַגָּשָׁה אוֹ בְּסִדּוּר הַשֻּׁלְחָן?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

מָה עָשָׂה רַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּסְּעוּדָה, וּמָה אָמַר רַבִּי צָדוֹק? וּמִי מֵכִין לָנוּ אֶת כָּל הַטּוֹב?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 26

בֶּן הַבָּקָר שֶׁבָּרַח לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה

1 **אברהם אבינו**
נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה
1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כְּ־3,840 שָׁנָה

"וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם". רַבּוֹתֵינוּ דָּרְשׁוּ, וּמֵבִיא רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי: אַל תִּקְרֵי "אֶל הַבָּקָר" אֶלָּא "אֶל הַקֶּבֶר" רָץ אַבְרָהָם. לָמָּה?

הָיוּ שְׁלוֹשָׁה מַלְאָכִים: מִיכָאֵל, גַּבְרִיאֵל וּרְפָאֵל. רְפָאֵל בָּא לְרַפֵּא אֶת אַבְרָהָם – וְרִפֵּא אוֹתוֹ; הִנֵּה, אַבְרָהָם אָבִינוּ הִתְחִיל לָרוּץ. מִיכָאֵל בָּא לְבַשֵּׂר, וְגַבְרִיאֵל הָלַךְ לַהֲפֹךְ אֶת סְדוֹם וַעֲמֹרָה. וּרְפָאֵל נִדְמָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ כְּפַר – לָמָּה? אוֹתִיּוֹת "רְפָאֵל" – "פַּר-אֵל".

לָקַח אַבְרָהָם שְׁלוֹשָׁה: "בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב" – "בֶּן בָּקָר" אֶחָד, "רַךְ" שְׁנַיִם, "וְטוֹב" שְׁלוֹשָׁה – לָמָּה? כְּדֵי לְהַאֲכִיל אוֹתָם שָׁלוֹשׁ לְשׁוֹנוֹת בְּחַרְדָּל. וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ רְפָאֵל נִדְמָה לוֹ לְכֶלֶשׁ וּבָרַח. רָץ אַחֲרָיו אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהוּא נִכְנַס לְתוֹךְ מְנָהָרָה לְמַטָּה – כְּבָר אָז הָיוּ מְנָהָרוֹת. רָץ אַחֲרָיו עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה – מֶרְחָק שֶׁל קִילוֹמֶטֶר וָחֵצִי לְפָחוֹת. (אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיפֹה הָיוּ אֱלוֹנֵי מַמְרֵא? הָיִיתָ בְּקֶבֶר יִשַׁי וְרוּת, בְּתֵל רוּמֵידָה? מִשָּׁם יוֹרְדִים לְמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה.)

פִּתְאוֹם רָאָה אַבְרָהָם אָבִינוּ אוֹר יוֹצֵא מִמְּעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. שָׁאַל אַבְרָהָם אָבִינוּ: מָה זֶּה כָּאן? וְשָׁמַע הַכֹּל: אָדָם וְחַוָּה קְבוּרִים כָּאן, וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה עֲתִידִים לְהִקָּבֵר פֹּה. שָׁמַע כָּךְ אַבְרָהָם, וְגָמַר בְּלִבּוֹ וְאָמַר: אֲנִי צָרִיךְ לִקְנוֹת אֶת הַמְּעָרָה הַזֹּאת. וּבְפָרָשָׁה שֶׁל שַׁבַּת הַבָּאָה, "חַיֵּי שָׂרָה", אַתָּה קוֹרֵא אֵיךְ הוּא מִתְוַכֵּחַ עִם עֶפְרוֹן כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה.

וּבַסּוֹף, רָאָה שֶׁזֶּה מַלְאָךְ – וְחָזַר. וְזֶהוּ "וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ".

אֶת הַדְּרָשָׁה הַזֹּאת מֵבִיא רַבִּי אַבְרָהָם אָזוּלַאי.

יְלָדִים יְקָרִים, אַבְרָהָם אָבִינוּ רָץ בְּעַצְמוֹ לְהָכִין סְעוּדָה לְאוֹרְחִים, אַף שֶׁהָיָה זָקֵן וּבַיּוֹם הַחַם בְּיוֹתֵר. וּבְזֹאת הָרִיצָה הַזֹּאת גִּלָּה אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, הַמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מְמַהֲרִים לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, ה' מְגַלֶּה לָנוּ דְּבָרִים טוֹבִים בַּדֶּרֶךְ.

וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם

(בְּרֵאשִׁית יח, ז)

מִלּוֹן קָטָן בֶּן בָּקָר – עֵגֶל צָעִיר. ◆ **מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה** – הַמְּעָרָה בְּחֶבְרוֹן שֶׁבָּהּ קְבוּרִים הָאָבוֹת וְהָאִמָּהוֹת. ◆ **מִנְהָרָה** – דֶּרֶךְ חֲפוּרָה מִתַּחַת לָאֲדָמָה.

מִי הָיָה?

אַבְרָהָם אָבִינוּ – קָנָה מֵעֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּחֶבְרוֹן, וְשָׁם נִקְבְּרוּ שָׂרָה וְאַבְרָהָם, וְאַחֲרֵיהֶם יִצְחָק וְרִבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

מִי שֶׁמְּמַהֵר לַעֲשׂוֹת מִצְוָה – זוֹכֶה לְגִלּוֹת דְּבָרִים טוֹבִים בַּדֶּרֶךְ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזוֹ מִצְוָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם בְּזְרִיזוּת וּבְשִׂמְחָה?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לְאָן הִגִּיעַ אַבְרָהָם כְּשֶׁרָץ אַחֲרֵי בֶּן הַבָּקָר, וּמָה רָאָה שָׁם? וְאֵיזוֹ מִצְוָה נַעֲשֶׂה הַשָּׁבוּעַ בְּזְרִיזוּת?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 27

הַמַּלְאָכִים שֶׁאָכְלוּ אֵצֶל אַבְרָהָם בָּשָׂר וְחָלָב

1 **אברהם אבינו**
נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה
1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ־3,840 שָׁנָה

הַמִּדְרָשׁ אוֹמֵר שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּכַוָּנָה הֶאֱכִיל אֶת הַמַּלְאָכִים בָּשָׂר וְחָלָב. לָמָּה?

יֵשׁ מַעֲשֶׂה בַּמִּדְרָשׁ: כְּשֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָה לַמָּרוֹם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, בָּאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִתְחִילוּ לְקַטְרֵג עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "מָה־אֱנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ" – לָמָּה אַתָּה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַתּוֹרָה? מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? צַר צוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה כְּצוּרָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְאָמַר לָהֶם: אֵינְכֶם מִתְבַּיְּשִׁים? הֲרֵי יְשַׁבְתֶּם אֶצְלוֹ, אֲכַלְתֶּם וּשְׁתִיתֶם אֶצְלוֹ!

וְלִכְאוֹרָה הַמִּדְרָשׁ לֹא מוּבָן: הֵם אָכְלוּ אֶצְלוֹ אֲרוּחָה אַחַת – וּבְגִלַּל אֲרוּחָה אַחַת הֵם צְרִיכִים עַכְשָׁו לְוַתֵּר עַל הַתּוֹרָה וְלָתֵת אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל? הַתֵּרוּץ פָּשׁוּט: אָמַר לָהֶם – אֲכַלְתֶּם אֶצְלוֹ בָּשָׂר וְחָלָב! אִם כֵּן, לֹא לָכֶם הַתּוֹרָה – תִּרְאוּ, אֵינְכֶם מְקַיְּמִים אֶת הַתּוֹרָה; בִּשְׁבִיל מָה אַתֶּם צְרִיכִים אֶת הַתּוֹרָה? אֲבָל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים אֶת הַתּוֹרָה.

זוֹ הָיְתָה "הַתַּחְבּוּלָה" שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הֵכִין "חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה", וְהוּא־עָמַד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ.

יְלָדִים יְקָרִים, אַבְרָהָם אָבִינוּ הֵכִין לָאוֹרְחִים סְעוּדָה מִכָּל הַלֵּב, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בַּסְּעוּדָה הַזֹּאת כְּדֵי שֶׁהַתּוֹרָה תִּנָּתֵן לָנוּ. אֲנַחְנוּ – עַם יִשְׂרָאֵל – זָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וּלְקַיֵּם אוֹתָהּ. כָּל מִצְוָה שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מַרְאָה כַּמָּה אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַמַּתָּנָה הַזֹּאת.

וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה

(בְּרֵאשִׁית יח, ח)

מִלּוֹן קָטָן לְקַטְרֵג – לְדַבֵּר נֶגֶד מִישֶׁהוּ. ◆ **צַר צוּרָתוֹ** – עִצֵּב אֶת דְּמוּתוֹ. ◆ **תַּחְבּוּלָה** – עֵצָה חֲכָמָה.

מִי הָיָה?

אַבְרָהָם אָבִינוּ – אֲבִי הָאֻמָּה, שֶׁקִּבֵּל אֶת הַמַּלְאָכִים בְּפֶתַח אָהֳלוֹ וְהִגִּישׁ לָהֶם סְעוּדָה תַּחַת הָעֵץ.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

הַתּוֹרָה שֵׂיכֶת לְעַם יִשְׂרָאֵל – מִי שֶׁמְּקַיֵּם אוֹתָהּ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיזוֹ מִצְוָה אֲנִי שָׂמֵחַ לְקַיֵּם, כִּי זוֹ הַתּוֹרָה שֶׁלִּי?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לָמָּה הִגִּישׁ אַבְרָהָם לַמַּלְאָכִים בָּשָׂר וְחָלָב? וְאֵיזוֹ מִצְוָה אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים בְּמְיֻחָד?

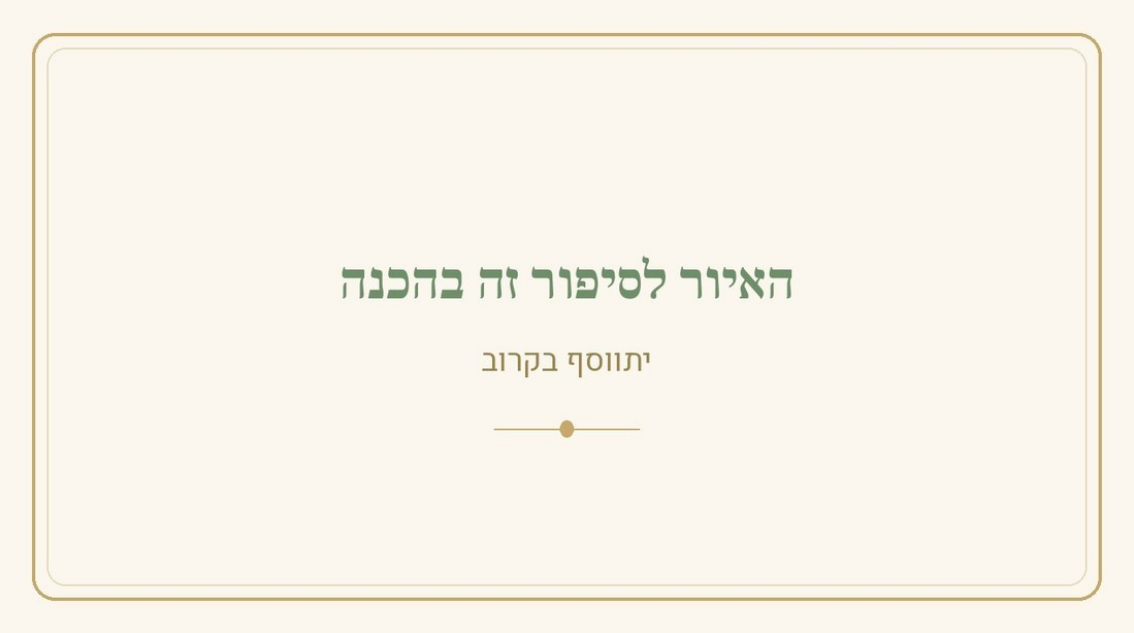
לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שיעור "גדולה הכנסת אורחים" · אור לי"ט בחשון ה'תשפ"ז (29.10.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

סִפּוּר 28

הָעֲשִׂירִי לַמִּנְיָן – אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּחֶבְרוֹן

1 **אברהם אבינו**
נוֹלַד בִּשְׁנַת א'תתקמ"ח (1948) לַבְּרִיאָה
1812 לִפְנֵי הַסְּפִירָה · לִפְנֵי כ־3,840 שָׁנָה

וּבְחֶבְרוֹן הָיָה גַּם הַמַּעֲשֶׂה הַיָּדוּעַ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת "אַבְרָהָם אָבִינוּ", לִפְנֵי כְּאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה.

הָיָה אִתָּם יְהוּדִי אֶחָד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהוּא הָיָה הָעֲשִׂירִי לַמִּנְיָן. אַחֲרֵי זֶה נָסַע בִּשְׁבִיל עֲסָקִים דְּחוּפִים. אָמְרוּ לוֹ: מָה יִהְיֶה בְּיוֹם כִּפּוּר? אָמַר: אַסְפִּיק, אָבוֹא יוֹמַיִם קֹדֶם. וְלֹא בָּא.

בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר חִכּוּ לוֹ בַּחוּץ. חִכּוּ, וְחִכּוּ, וְחִכּוּ – מָתַי יָבוֹא – וְלֹא בָּא.

פִּתְאוֹם רוֹאִים זָקֵן אֶחָד, כָּפוּף, עִם סַל עַל הַגַּב, הוֹלֵךְ וְשׁוֹאֵל אוֹתָם: יֵשׁ כָּאן בֵּית כְּנֶסֶת? אָמְרוּ לוֹ: כֵּן. מֵאֵיפֹה בָּאתָ? אָמַר לָהֶם: לֹא חָשׁוּב מֵאֵיפֹה בָּאתִי; אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל כָּאן יוֹם כִּפּוּר.

וְיָשַׁב שָׁם, וְהִתְפַּלֵּל אִתָּם כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם, וּפָנָיו הָיוּ מְכֻסּוֹת כָּל הַזְּמַן. הוּא הָיָה הָעֲשִׂירִי.

בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים עָשׂוּ הַבְדָּלָה, וְכָל אֶחָד אָמַר: אֲנִי אֶקַּח אוֹתוֹ אֵלַי הַבַּיְתָה לֶאֱכֹל! חִפְּשׂוּ אוֹתוֹ – וְהוּא נֶעֱלַם. הִתְחִילוּ לְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ בְּכָל הַסִּמְטָאוֹת, עָשׂוּ שִׁבְעָה סִיבּוּבִים – וְלֹא מָצְאוּ.

אַחֲרֵי שֶׁלֹּא מָצְאוּ אוֹתוֹ, נִרְדַּם אֶחָד מֵהֶם, וּבָא אֵלָיו הַזָּקֵן בַּחֲלוֹם וְאָמַר לוֹ: אַל תִּדְאֲגוּ, אֲנִי אַבְרָהָם אָבִינוּ.

וְיֵשׁ וְכוּחַ בַּפּוֹסְקִים: הַאִם נִפְטָר יָכוֹל לְהַשְׁלִים מִנְיָן? הֲרֵי הוּא אֵינוֹ חַיָּב בִּתְפִלָּה. אֲבָל אַבְרָהָם אָבִינוּ יוֹדֵעַ אֶת הַהֲלָכָה, וּבָא בִּדְמוּת גּוּף כְּדֵי לְסַדֵּר אֶת הָעִנְיָן.

יְלָדִים יְקָרִים, אַנְשֵׁי חֶבְרוֹן רָצוּ כָּל כָּךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁחִכּוּ וְחִכּוּ לַיְּהוּדִי הָעֲשִׂירִי – וְאַחַר כָּךְ כָּל אֶחָד מֵהֶם רָצָה לְהַזְמִין אֶת הָאוֹרֵחַ הַזָּקֵן לְבֵיתוֹ. וְאַבְרָהָם אָבִינוּ, אֲבִי הַכְּנָסַת הָאוֹרְחִים, בָּא בְּעַצְמוֹ לְהַשְׁלִים לָהֶם אֶת הַמִּנְיָן. גַּם אֲנַחְנוּ נִשְׂמַח לָבוֹא לְתִפִלָּה, וּנְקַבֵּל כָּל אוֹרֵחַ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת.

אַל תִּדְאֲגוּ, אֲנִי אַבְרָהָם אָבִינוּ

מִלּוֹן קָטָן מְנָיָן – עֲשָׂרָה גְּבָרִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִים יַחַד. ◆ **הַבְדָּלָה** – הַבְּרָכָה עַל הַכּוֹס בִּיצִיאַת שַׁבָּת וְחַג. ◆ **סְמָטָאוֹת** – רְחוֹבוֹת צָרִים. ◆ **פּוֹסְקִים** – הַחֲכָמִים שֶׁקּוֹבְעִים אֶת הַהֲלָכָה. ◆ **בִּדְמוּת גּוּף** – נִרְאֶה כְּמוֹ אָדָם רָגִיל.

מִי הָיָה?

אַבְרָהָם אָבִינוּ – אֲבִי הָאֻמָּה, שֶׁקִּבּוּר עִם שָׂרָה אִמֵּנוּ בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּחֶבְרוֹן – הָעִיר שֶׁבָּהּ קָרָה הַמַּעֲשֶׂה.

מוּסַר הַשֵּׂכֶל

תְּפִלָּה בְּמִנְיָן חֲשׁוּבָה מְאֹד – וּשְׂמֵחִים לְקַבֵּל כָּל אוֹרֵחַ.

שְׁאֵלָה אִישִׁית לַעֲבוֹדָה

אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לַעֲזוֹר לַאֲחֵרִים לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לִשְׂמֹחַ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת?

סַפְּרוּ בַּבַּיִת

לָמָּה חִכּוּ אַנְשֵׁי חֶבְרוֹן לַיְּהוּדִי הָעֲשִׁירִי? וּמִי הָיָה הַזָּקֵן שֶׁבָּא לְהִתְפַּלֵּל אִתָּם?

לַסִּפּוּר בַּשִּׁעוּר

מָקוֹר: שִׁעוּר "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" · אור לכ"ו בחשון ה'תשפ"ז (5.11.2026) · בית הכנסת מוסאיוף / הגאון רבי בן ציון מוצפי

נִסְפָּח – הַמְּקוֹרוֹת

לְשׁוֹן הַמְּקוֹרוֹת הַקְּלַאסִיִּים שֶׁל הַסִּפּוּרִים, כְּפִי שֶׁהִיא מוֹפִיעָה בְּסֶפָרְיָא (sefaria.org). שֵׁם ה' מוּבָא בְּקִצּוּר.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וּבַת הַקֵּיסָר · סִפּוּר 4 · עַמּוּד 13

תלמוד בבלי, תענית ז' ע"א

כְּדַאֲמַרָה לֵיהּ בְּרַתֵּיהּ דְּקֵיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: אִי חָכְמָה מְפוּאָרָה בִּכְלִי מְכוֹעָר! אֲמַר לַהּ: אָבִיךְ רָמֵי חַמְרָא בְּמָנֵי דְּפַחָרָא? אֲמַרָה לֵיהּ: אֶלָּא בְּמַאי נִירְמֵי? אֲמַר לַהּ: אַתּוּן דַּחֲשִׁיבִיתּוּ, רְמוֹ בְּמָאנֵי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא. אֲזָלָה וַאֲמַרָה לֵיהּ לַאֲבוּהּ רַמְיֵיהּ לְחַמְרָא בְּמָנֵי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא, וּתְקֵיף. אֲתוֹ וַאֲמַרוּ לֵיהּ. אֲמַר לַהּ לִבְרַתֵּיהּ: מַאן אֲמַר לָךְ הָכִי? אֲמַרָה לֵיהּ: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה. קַרְיוּהוּ. אֲמַר לֵיהּ: אַמַּאי אֲמַרְתְּ לַהּ הָכִי? אֲמַר לֵיהּ: כִּי הֵיכִי דַּאֲמַרָה לִי, אֲמַרִי לַהּ. וְהָא אִיכָּא שַׁפִּירֵי דְּגַמִּירִי!

אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם · סִפּוּר 12 · עַמּוּד 29

תלמוד בבלי, שבת מ"ט ע"א

וְאַמַּאי קָרֵי לֵיהּ "בַּעַל כְּנָפַיִם"? — שֶׁפַּעַם אַחַת גָּזְרָה מַלְכוּת רוֹמִי הָרְשָׁעָה שְׁמָד עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִילִּין יִנָּקְרוּ אֶת מוֹחוֹ, וְהָיָה אֱלִישָׁע מַנִּיחָם וְיוֹצֵא לַשּׁוּק. רָאָהוּ קַסְדּוֹר אֶחָד רָץ מִפָּנָיו וְרָץ אַחֲרָיו. וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ אֶצְלוֹ נְטָלָן מֵרֹאשׁוֹ וַאֲחָזָן בְּיָדוֹ. אָמַר לוֹ: מַה זֶּה בְּיָדְךָ? אָמַר לוֹ: כַּנְפֵי יוֹנָה. פָּשַׁט אֶת יָדוֹ וְנִמְצְאוּ כַּנְפֵי יוֹנָה. לְפִיכָךְ קוֹרִין אוֹתוֹ "אֱלִישָׁע בַּעַל כְּנָפַיִם".

תלמוד בבלי, ברכות נ"ג ע"ב (מעשה ביונה של זהב)

רַבָּה בַּר בַּר חָנָה הֲוָה קָאָזֵל בְּשַׁיָּירְתָּא, אֲכַל וְאִשְׁתְּכִי וְלָא בָּרִיךְ. אֲמַר: הֵיכִי אֲעֲבֵיד? אִי אָמֵינָא לְהוּ "אִנְשַׁאי לְבָרוּךְ", אָמְרוּ לִי: בָּרִיךְ, כָּל הֵיכָא דְּמְבָרְכַתְּ — לְרַחֲמָנָא מְבָרְכַתְּ. מוּטָב דְּאָמֵינָא לְהוּ: אִנְשַׁאי יוֹנָה דְּדַהֲבָא. אֲמַר לְהוּ: אִנְטַרוּ לִי, דְּאִנְשַׁאי יוֹנָה דְּדַהֲבָא. אָזֵיל וּבָרִיךְ וְאַשְׁכַּח יוֹנָה דְּדַהֲבָא.

מַעֲשֶׂה בַּגֶּשֶׁר בְּבַגְדָּד · סִפּוּר 14 · עַמּוּד 33

תלמוד בבלי, חולין י' ע"א

וְאִילּוּ סָפֵק מַיִם מְגוּלִּים אֲסוּרִין, שְׁמַע מִינַּהּ: חֲמִירָא סַכָּנְתָא מֵאִיסּוּרָא, שְׁמַע מִינַּהּ.

חָכָם בֶּן צִיּוֹן וְהָעוֹף · סִפּוּר 16 · עַמּוּד 37

תלמוד בבלי, חולין ל"ז ע"ב

וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא, "וְאָמַר אֲהָהּ ה' אֱלֹקִים הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל". "הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא מְטֻמָּאָה" – שֶׁלֹּא הִרְהַרְתִּי בַּיּוֹם לָבֹא לִידֵי טוּמְאָה בַּלַּיְלָה, "וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי" – שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי בְּשַׂר כּוֹס כּוֹס מֵעוֹלָם, "וְלֹא בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל" – שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי מִבְּהֵמָה שֶׁהוֹרָה בָּהּ חָכָם. מִשּׁוּם רַבִּי נָתָן אָמְרוּ: שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי מִבְּהֵמָה שֶׁלֹּא הוּרְמוּ מַתְּנוֹתֶיהָ.

הִלֵּל וְשַׁבְנָא · סִפּוּר 19 · עַמּוּד 43

תלמוד בבלי, סוטה כ"א ע"א

מַאי "בּוֹז יָבוּז לוֹ"? אָמַר עוּלָּא: לָא כְּשִׁמְעוֹן אֲחִי עֲזַרְיָה, וְלָא כְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּבֵי נְשִׂיאָה, אֶלָּא כְּהִלֵּל וְשַׁבְנָא. דְּכִי אֲתָא רַב דִּימִי, אָמַר: הִלֵּל וְשַׁבְנָא אַחֵי הֲווֹ. הִלֵּל עָסַק בַּתּוֹרָה, שַׁבְנָא עָבַד עִיסְקָא. לְסוֹף, אֲמַר לֵיהּ: תָּא נַעֲרוֹב וְלִיפְלוֹג! יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: "אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ וְגוֹ'".

תלמוד בבלי, יומא ל"ה ע"ב

אָמְרוּ עָלָיו עַל הִלֵּל הַזָּקֵן שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה עוֹשֶׂה וּמִשְׁתַּכֵּר בְּטַרְפָּעִיק, חֶצְיוֹ הָיָה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְחֶצְיוֹ לְפַרְנָסָתוֹ וּלְפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵיתוֹ. פַּעַם אַחַת לֹא מָצָא לְהִשְׁתַּכֵּר, וְלֹא הִנִּיחוּ שׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהִכָּנֵס. עָלָה וְנִתְלָה וְיָשַׁב עַל פִּי אֲרוּבָּה כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמַע דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן. אָמְרוּ: אוֹתוֹ הַיּוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, וּתְקוּפַת טֵבֵת הָיְתָה, וְיָרַד עָלָיו שֶׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם. כְּשֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר אָמַר לוֹ שְׁמַעְיָה לְאַבְטַלְיוֹן: אַבְטַלְיוֹן אָחִי, בְּכָל יוֹם הַבַּיִת מֵאִיר וְהַיּוֹם אָפֵל, שֶׁמָּא יוֹם הַמְעוּנָּן הוּא? הֵצִיצוּ עֵינֵיהֶן וְרָאוּ דְּמוּת אָדָם בַּאֲרוּבָּה. עָלוּ וּמָצְאוּ עָלָיו רוּם שָׁלֹשׁ אַמּוֹת שֶׁלֶג. פֵּרְקוּהוּ, וְהֶרְחִיצוּהוּ וְסָכוּהוּ, וְהוֹשִׁיבוּהוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה. אָמְרוּ: רָאוּי זֶה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת.

שְׁלֹשֶׁת הַחֲבֵרִים שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ · סִפּוּר 21 · עַמּוּד 47

רש"י, בראשית י"ח, א

באלוני ממרא. הוּא שֶׁנִּתַּן לוֹ עֵצָה עַל הַמִּילָה, לְפִיכָךְ נִגְלָה עָלָיו בְּחֶלְקוֹ (בראשית רבה):

הַמַּהֲרַ"ם טִיקְטִין וְהַקֶּמְצָן שֶׁבַּתַּנּוּר · סִפּוּר 23 · עַמּוּד 51

תלמוד בבלי, שבת קכ"ז ע"א

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: גְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִין מֵהַקְבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה, דִּכְתִיב: "וַיֹּאמַר ה' אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל נָא תַּעֲבֹר וְגוֹ'".

רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַשְׁקֶה אֶת הַחֲכָמִים · סִפּוּר 25 · עַמּוּד 55

תלמוד בבלי, קידושין ל"ב ע"ב

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי צָדוֹק שֶׁהָיוּ מְסוּבִּין בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה בְּנוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל עוֹמֵד וּמַשְׁקֶה עֲלֵיהֶם. נָתַן הַכּוֹס לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְלֹא נָטְלוֹ, נְתָנוֹ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְקִיבְּלוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מָה זֶּה יְהוֹשֻׁעַ? אָנוּ יוֹשְׁבִין וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרִיבִּי עוֹמֵד וּמַשְׁקֶה עָלֵינוּ?! אָמַר לֵיהּ: מְצִינוּ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שֶׁשִּׁמֵּשׁ, אַבְרָהָם גָּדוֹל מִמֶּנּוּ – וְשִׁמֵּשׁ. אַבְרָהָם גְּדוֹל הַדּוֹר הָיָה, וְכָתוּב בּוֹ: "וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם". וְשֶׁמָּא תֹּאמְרוּ: כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת נִדְמוּ לוֹ – לֹא נִדְמוּ לוֹ אֶלָּא לְעַרְבִיִּים. וְאָנוּ, לֹא יְהֵא רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרִיבִּי עוֹמֵד וּמַשְׁקֶה עָלֵינוּ?! אָמַר לָהֶם רַבִּי צָדוֹק: עַד מָתַי אַתֶּם מַנִּיחִים כְּבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם וְאַתֶּם עוֹסְקִים בִּכְבוֹד הַבְּרִיּוֹת? הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵשִׁיב רוּחוֹת, וּמַעֲלֶה נְשִׁיאִים, וּמוֹרִיד מָטָר, וּמַצְמִיחַ אֲדָמָה, וְעוֹרֵךְ שׁוּלְחָן לִפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאָנוּ לֹא יְהֵא רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרִיבִּי עוֹמֵד וּמַשְׁקֶה עָלֵינוּ?

בֶּן הַבָּקָר שֶׁבָּרַח לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה · סִפּוּר 26 · עַמּוּד 57

פרקי דרבי אליעזר, פרק ל"ו

וְרָץ לְהָבִיא בֶּן בָּקָר וּבָרַח מִלְּפָנָיו בֶּן הַבָּקָר וְנִכְנַס לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. וְנִכְנַס אַבְרָהָם אַחֲרָיו וּמָצָא שָׁם אָדָם הָרִאשׁוֹן וְעֶזְרוֹ שׁוֹכְבִים עַל הַמִּטּוֹת וִישֵׁנִים, וְנֵרוֹת דּוֹלְקוֹת עֲלֵיהֶן, וְרֵיחַ טוֹב עֲלֵיהֶם כְּרֵיחַ נִיחוֹחַ. לְפִיכָךְ חָמַד הַמְּעָרָה לַאֲחֻזַּת קֶבֶר. אָמַר לִבְנֵי יְבוּס לִקְנוֹת מֵהֶם אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּמֶכֶר טוֹב בְּזָהָב וּבִכְתָב לַאֲחֻזַּת קֶבֶר עוֹלָם.

הסודות להצלחה שלך · yoursuccesstoolbox.com

מַפְתֵּחַ מִדּוֹת

לְכָל מִדָּה – הַסִּפּוּרִים שֶׁמְּלַמְּדִים עָלֶיהָ, עִם מִסְפַּר הַסִּפּוּר וְהָעַמּוּד. לְמְצֹא סִפּוּר מַתְאִים לַשִּׁעוּר אוֹ לַשִּׂיחָה בַּבַּיִת.

הַכְנָסַת אוֹרְחִים	סִפּוּר 22 · עַמּוּד **49** · סִפּוּר 23 · עַמּוּד **51** · סִפּוּר 24 · עַמּוּד **53** · סִפּוּר 25 · עַמּוּד **55** · סִפּוּר 26 · עַמּוּד **57** · סִפּוּר 27 · עַמּוּד **59** · סִפּוּר 28 · עַמּוּד **61**
לִמּוּד תּוֹרָה	סִפּוּר 1 · עַמּוּד **7** · סִפּוּר 2 · עַמּוּד **9** · סִפּוּר 11 · עַמּוּד **27** · סִפּוּר 18 · עַמּוּד **41** · סִפּוּר 19 · עַמּוּד **43** · סִפּוּר 27 · עַמּוּד **59**
עֲנָוָה	סִפּוּר 2 · עַמּוּד **9** · סִפּוּר 4 · עַמּוּד **13** · סִפּוּר 9 · עַמּוּד **23** · סִפּוּר 25 · עַמּוּד **55**
מְסִירוּת נֶפֶשׁ	סִפּוּר 8 · עַמּוּד **21** · סִפּוּר 10 · עַמּוּד **25** · סִפּוּר 12 · עַמּוּד **29**
שַׁבָּת	סִפּוּר 13 · עַמּוּד **31** · סִפּוּר 18 · עַמּוּד **41** · סִפּוּר 24 · עַמּוּד **53**
שִׂמְחָה בְּמִצְוֹת	סִפּוּר 15 · עַמּוּד **35** · סִפּוּר 17 · עַמּוּד **39** · סִפּוּר 24 · עַמּוּד **53**
כִּבּוּד חֲכָמִים	סִפּוּר 1 · עַמּוּד **7** · סִפּוּר 3 · עַמּוּד **11**
קְדֻשָּׁה	סִפּוּר 5 · עַמּוּד **15** · סִפּוּר 10 · עַמּוּד **25**
אַהֲבַת תּוֹרָה	סִפּוּר 6 · עַמּוּד **17** · סִפּוּר 17 · עַמּוּד **39**
אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן	סִפּוּר 11 · עַמּוּד **27** · סִפּוּר 20 · עַמּוּד **45**
בְּרָכוֹת	סִפּוּר 12 · עַמּוּד **29** · סִפּוּר 15 · עַמּוּד **35**
זְהִירוּת וּשְׁמִירָה עַל הַגּוּף	סִפּוּר 13 · עַמּוּד **31** · סִפּוּר 14 · עַמּוּד **33**
צְדָקָה	סִפּוּר 20 · עַמּוּד **45** · סִפּוּר 23 · עַמּוּד **51**
תְּפִלָּה	סִפּוּר 20 · עַמּוּד **45** · סִפּוּר 28 · עַמּוּד **61**
אֱמֶת וָצֶדֶק	סִפּוּר 3 · עַמּוּד **11**
חָכְמָה	סִפּוּר 4 · עַמּוּד **13**
תְּשׁוּבָה	סִפּוּר 5 · עַמּוּד **15**
לִמּוּד לַאֲחֵרִים	סִפּוּר 6 · עַמּוּד **17**
כִּבּוּד רַבּוֹ	סִפּוּר 7 · עַמּוּד **19**

תּוֹרָה לִשְׁמָהּ	סִפּוּר 7 · עַמּוּד 19
כְּבוּד הוֹרִים	סִפּוּר 8 · עַמּוּד 21
בַּקָּשַׁת סְלִיחָה	סִפּוּר 9 · עַמּוּד 23
חֶסֶד וּנְתִינָה	סִפּוּר 16 · עַמּוּד 37
הֲלָכָה	סִפּוּר 16 · עַמּוּד 37
תְּמִיכָה בַּתּוֹרָה	סִפּוּר 19 · עַמּוּד 43
חֲבֵרִים טוֹבִים	סִפּוּר 21 · עַמּוּד 47
סַבְלָנוּת	סִפּוּר 22 · עַמּוּד 49
הַכָּרַת הַטּוֹב	סִפּוּר 25 · עַמּוּד 55
זְרִיזוּת בְּמִצְוֹת	סִפּוּר 26 · עַמּוּד 57

הַסּוֹדוֹת לְהַצְלָחָה שֶׁלְּךָ

yoursuccesstoolbox.com

סִפּוּרֵי צַדִּיקִים – חֵלֶק ב'

מִשְּׁעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצָפִי

בס"ד

עץ חיים היא למחזיקים בה

לע"נ ההורים היקרים

מור אבי עט"ר

שמעון חסון בר מיסה

לבית ג'רמון

נפטר זך תמוז תשנ"ה

◆

ולע"נ מרת אמי עט"ר

מזל חסון בת וסינה

לבית תשובה

נפטרה חי שבט תשס"ט

◆

ולע"נ אהובינו היקר

אפרים שמעון (אפי)

לבית אריאל

בן עוזיהו מרדכי וסיגל שיבל"א

נפטר ט' ניסן תשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה